

STORTINGET

Innst. 9 S

(2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen
om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024,
kapitler under Olje- og energidepartementet,
Nærings- og fiskeridepartementet og
Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Prop. 1 S (2023–2024)
og Prop. 1 S Tillegg 1 og Tillegg 2 (2023–2024)

Innhold

Side

1.	Innledning	1
2.	Rammeområde 12 – Olje og energi	1
2.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi.....	3
2.1.1	Innledning	3
2.1.2	Arbeiderpartiet og Senterpartiets hovedprioriteringer	4
2.1.3	Høyres hovedprioriteringer	4
2.1.4	Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	7
2.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	8
2.1.6	Rødts hovedprioriteringer	9
2.1.7	Venstres hovedprioriteringer	9
2.1.8	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer.....	10
2.1.9	Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	10
2.1.10	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12	12
2.2	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12	15
2.2.1	Kap. 1800 Energidepartementet	15
2.2.2	Kap. 4800 Energidepartementet	15
2.2.3	Kap. 1810 Sökkeldirektoratet	15
2.2.4	Kap. 4810 Sökkeldirektoratet	16
2.2.5	Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	16
2.2.6	Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	18
2.2.7	Kap. 1825 (Nytt) Energieffektivisering og -omlegging	18
2.2.8	Kap. 1850 Klima, industri og teknologi	19
2.2.9	Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	23
2.2.10	Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	23
2.2.11	Kap. 954 Petoro AS	23
2.3	Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12	24
2.3.1	Vedtak 13, 16 og 17 (2022–2023)	24
2.3.2	Vedtak 766 (2022–2023)	24
2.3.3	Vedtak 106 (2022–2023)	24
2.3.4	Vedtak 701 (2022–2023)	24
2.3.5	Vedtak 731 (2021–2022)	24
2.3.6	Vedtak 764 (2022–2023)	25
2.3.7	Vedtak 742 (2021–2022)	25
2.3.8	Vedtak 813 (2022–2023)	25
2.3.9	Vedtak 839 (2022–2023)	25
2.3.10	Vedtak 596 (2022–2023)	26
2.3.11	Vedtak 35–5 (2021–2022)	26
2.3.12	Vedtak 35–10 (2021–2022).....	26
2.3.13	Vedtak 35–11 (2021–2022).....	27
2.3.14	Vedtak 92 (2022–2023)	27
2.3.15	Vedtak 108 (2022–2023)	27
2.3.16	Vedtak 118 (2022–2023)	27
2.3.17	Vedtak 716 (2021–2022)	27
3.	Rammeområde 13 – Miljø	28
3.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø 30	
3.1.1	Innledning	30

	Side
3.1.2	Arbeiderpartiet og Senterpartiets hovedprioriteringer 30
3.1.3	Høyres hovedprioriteringer 30
3.1.4	Fremskrittspartiets hovedprioriteringer 33
3.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer 33
3.1.6	Rødts hovedprioriteringer 34
3.1.7	Venstres hovedprioriteringer 35
3.1.8	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer 36
3.1.9	Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer 37
3.1.10	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13 38
3.1.11	Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet 43
3.1.12	Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet 46
3.1.13	Kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø 46
3.1.14	Kap. 1411 Artsdatabanken 46
3.1.15	Kap. 1412 Meteorologiformål 47
3.1.16	Kap. 1420 Miljødirektoratet 47
3.1.17	Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart 57
3.1.18	Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø 58
3.1.19	Kap. 1425 Fisketiltak 58
3.1.20	Kap. 1428 Enova SF 58
3.1.21	Kap. 1471 Norsk Polarinstitutt 62
3.1.22	Kap. 1472 Svalbards miljøvernfond 62
3.1.23	Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning 62
3.1.24	Kap. 1481 Klimakvoter 62
3.1.25	Kap. 4481 Salg av klimakvoter 63
3.1.26	Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak 63
3.2	Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13 64
3.2.1	Vedtak 92 (2022–2023) 64
3.2.2	Vedtak 98 (2022–2023) 64
3.2.3	Vedtak 108 (2022–2023) 64
3.2.4	Vedtak 450 (2022–2023) 64
3.2.5	Vedtak 508 og vedtak 509 (2022–2023) 65
3.2.6	Vedtak 674 (2022–2023) 65
3.2.7	Vedtak 760 (2022–2023) 65
3.2.8	Vedtak 919 (2022–2023) 65
3.2.9	Vedtak 672 (2017–2018), 690 og 691 (2020–2021) 66
3.3	Regjeringens klimastatus og -plan (Grønn bok). Særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2023–2024) ... 66
4.	Forslag fra mindretall 67
5.	Komiteens tilråding 70

STORTINGET

Innst. 9 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 1 og Tillegg 2 (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Olje- og energidepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, May Britt Lagesen, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og lederen Marianne Sivertsen

Næss, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Hans Inge Myrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområde 12 Olje og energi og på rammeområde 13 Miljø.

2. Rammeområde 12 – Olje og energi

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i Prop. 1 S (2023–2024).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 12

		Prop. 1 S (2023-2024) med Tillegg 1 og 2
Kap.	Post Formål	
		Utgifter
<i>Nærings- og fiskeridepartementet</i>		
954	Petoro AS	
	70 Tilskudd til administrasjon	396 108 000

		Prop. 1 S (2023-2024) med Tillegg 1 og 2
Kap.	Post Formål	
<i>Energidepartementet</i>		
1800	Energidepartementet	
	1 Driftsutgifter.....	246 100 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	33 000 000
	50 Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	1 500 000
	70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.....	13 200 000
	71 Norsk Oljemuseum.....	16 200 000
	72 Tilskudd til petroleums- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14 000 000
1810	Sokkeldirektoratet	
	1 Driftsutgifter.....	346 800 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	102 500 000
	23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	57 500 000
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1 Driftsutgifter.....	899 000 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	91 000 000
	22 Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	332 000 000
	23 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	70 000 000
	25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	200 000 000
	26 Reguleringsmyndigheten for energi	81 200 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	29 000 000
	60 Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	105 000 000
	62 Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft	338 000 000
	72 Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000
	73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer.....	18 000 000
	74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 100 000
	75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 750 000 000
	76 Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, <i>kan overføres</i>	22 500 000
1825	Energieffektivisering og -omlegging	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 000 000
	50 Overføring til Klima- og energifondet til tiltak for mer effektiv energibruk og et mer fleksibelt energisystem.....	180 000 000
	60 Tilskudd til energitiltak i kommunale bygg, <i>kan overføres</i>	300 000 000
1850	Klima, industri og teknologi	
	21 Spesielle driftsutgifter	81 000 000
	50 Norges forskningsråd og Gassnova - forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem	1 008 200 000
	70 Gassnova SF.....	106 800 000
	71 Teknologisenter Mongstad.....	90 000 000
	72 Langskip - fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	2 600 000 000
	75 Norwegian Energy Partners	26 400 000

		Prop. 1 S (2023-2024)
Kap.	Post Formål	med Tillegg 1 og 2
<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>		
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	30 Investeringer.....	26 000 000 000
Sum utgifter rammeområde 12		43 583 108 000
Inntekter		
<i>Inntekter under departementene</i>		
4800	Energidepartementet	
	70 Garantiprovisjon, Gassco.....	2 000 000
4810	Sokkeldirektoratet	
	1 Gebyrinntekter.....	30 700 000
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter.....	57 500 000
	10 Refusjoner.....	300 000
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1 Gebyrinntekter.....	11 500 000
	2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter.....	70 000 000
	40 Flom- og skredforebygging.....	38 000 000
<i>Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet</i>		
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	24 Driftsresultat:.....	295 900 000 000
	1 Driftsinntekter.....	383 400 000 000
	2 Driftsutgifter.....	-53 400 000 000
	3 Lete- og feltutviklingsutgifter.....	-1 700 000 000
	4 Avskrivninger.....	-29 100 000 000
	5 Renter av statens kapital.....	-3 300 000 000
	30 Avskrivninger.....	29 100 000 000
	80 Renter av statens kapital.....	3 300 000 000
Sum inntekter rammeområde 12		328 510 000 000
Netto rammeområde 12		-284 926 892 000

2.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi

2.1.1 INNLEDNING

Komiteen viser til Prop. 1 S (2023-2024) samt Prop. 1 S Tillegg 1 og Tillegg 2 (2023-2024).

Komiteen har ved Stortingets vedtak 12. oktober 2023 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. 1 S (2023–2024). Ved Stortingets vedtak 4. desember 2023 er netto utgiftsramme for rammeområde 12 fastsatt til -284 178 392 000 kroner, jf. budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen viser til partienes respektive merknader til rammeområde 12 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2023–2024). Innstillingen omhandler forslaget til statsbudsjett for 2024 fra regjeringen Støre, jf. Prop. 1 S

(2023–2024), som ble lagt frem 6. oktober 2023. Komiteen viser til at det 3. desember 2023 ble inngått forlik om statsbudsjettet for 2024 mellom regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Det vises videre til behandlingen av Innst. 2 S (2023–2024) 4. desember 2023, der rammebeløp for hvert enkelt rammeområde ble vedtatt, samt til de respektive merknader i denne innstillingen.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform både regjeringens forslag, budsjettforliket og endringsforslag det er flertall for, og Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti sine primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 4. desember 2023.

2.1.2 ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024. I en krevende og usikker tid prioriterer denne regjeringen grep for å få kontroll på prisveksten, skape trygghet rundt folks økonomi og arbeidsplasser og utjevne sosiale og geografiske forskjeller. Regjeringens forslag til budsjett bygger på en trygg og ansvarlig økonomisk styring med klare prioriteringer som imøtekommer de utfordringer Norge i dag står overfor.

Norske husholdninger og norsk næringsliv har de siste to årene opplevd svært varierende og høye kraftpriser. Disse medlemmer viser til at regjeringen prioriterer å videreføre den forsterkede strømstønadordningen ut 2024, og mener at dette er viktig for å trygge husholdningene i møte med de høye kraftprisene. Tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft har i årtier vært den norske industriens fremste konkurransefortrinn. Regjeringens mål er at rikelig tilgang på ren og rimelig kraft også i fremtiden skal være et fortrinn for norsk industri og bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet.

Norge vil de neste tiårene trenge mer fornybar kraft for å sikre omstillingen av næringslivet og nye grønne industrietableringer og for å sikre varig lave og forutsigbare kraftpriser for folk og næringsliv. Tilgangen på den nødvendige kraften må sikres gjennom energieffektivisering, økt utbygging av fornybar kraft, samt en styrking av nettinfrastrukturen. Disse medlemmer viser til at regjeringens budsjettforslag fortsetter styrkingen av virkemidlene rettet mot energieffektivisering. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen det siste året har gjennomført en rekke tiltak for å øke den nasjonale kraftproduksjonen og nettkapasiteten. Regjeringen viderefører og ytterligere styrker energimyndighetene, et viktig tiltak for å øke tempoet i utbyggingen av ny kraft og overføringsnett.

Disse medlemmer mener at norsk petroleumsindustri skal utvikles, ikke avvikles. Regjeringen vil legge til rette for fortsatt høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel. Petroleumssektoren er en høyproduktiv næring som bidrar med store inntekter, verdiskaping og arbeidsplasser til Norge. Norsk olje- og gassseksport har de siste to årene spilt en avgjørende rolle for den europeiske forsyningsikkerheten for energi. Disse medlemmer understreker at norsk olje og gass vil fortsette å være en sentral og nødvendig del av den europeiske energimiksen i lang tid fremover, og Norge vil fortsette å være en forutsigbar og langsiktig leverandør av olje og gass til markedet.

2.1.3 HØYRES HOVEDPRIORITERINGER

Helhetlig forvaltning av norske energiresurser

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge har store energiresurser og en nær utslippsfri elektrisitetsforsyning. Disse medlemmer understreker viktigheten av å legge til rette for en fortsatt effektiv, sikker og miljøvennlig energiforsyning, en lønnsom utbygging av fornybar energi og en helhetlig, miljøvennlig forvaltning av vannressursene.

Disse medlemmer understreker at den store regulerbare vannkraften er Norges ryggrad i energisystemet. Disse medlemmer mener vannkraftressursene skal forvaltes slik at de kommer lokalsamfunnene og nasjonen til gode.

Disse medlemmer viser til at all kraftproduksjon innebærer natur- og miljøkonsekvenser, og er oppvakt av at miljøhensyn må ivaretas i oppgradering eller utvikling av ny fornybar kraft. Gevinsten av økt kraftproduksjon må avveies mot viktige natur- og miljøhensyn.

Norsk sokkel som energiresurs

Disse medlemmer mener det er viktig å legge til rette for at norsk sokkel videreutvikles som energiresurs, og viser til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser, som understreker viktigheten av å føre en aktiv politikk som legger til rette for dette.

Disse medlemmer vil påpeke at Russlands invasjon av Ukraina utløste en global energikrise i 2022, og at europeiske land er enige om å bli uavhengige av russiske energileveranser så raskt som mulig. Disse medlemmer mener at dette understreker viktigheten av norsk gass i den europeiske energimiksen og Norges rolle som stabil og pålitelig leverandør til Europa. Disse medlemmer viser til at produsentene på norsk sokkel har økt gassleveransene til Europa for å avhjelpe den akutte situasjonen. Det er imidlertid viktig at leteaktiviteten opprettholdes gjennom tildeling i forhåndsdefinerte områder og regelmessige nummererte konsesjonsrunder, slik at Norge kan fortsette å levere gass – og etter hvert blått hydrogen – til Europa de neste tiårene. Disse medlemmer understreker at norsk sokkel må utvikles innenfor rammen av det europeiske klimasamarbeidet og norske klimamål under Parisavtalen.

Disse medlemmer viser til at petroleumsnæringen er Norges største og viktigste næring, og at teknologi og kompetanse fra denne næringen vil bli viktig for energitransformasjonen i Europa de neste tiårene. Det er forventet at det fortsatt vil være høy aktivitet på norsk sokkel i tiden fremover. Disse medlemmer er oppvakt av å sikre en stabil og ansvarlig petroleumsvirksomhet, der lønnsomhet, forutsigbarhet og god ressursfor-

valtning står sentralt. Disse medlemmer mener det er avgjørende at rammevilkårene for aktiviteten på sokkelen er stabile og forutsigbare over tid.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å ha gode og forutsigbare økonomiske virkemidler overfor petroleumssektoren for å legge til rette for effektiv produksjon med lave utslipp, herunder CO₂-avgift og EUs klimavotesystem (EU-ETS). De neste årene vil CO₂-avgiften øke betydelig, og EU har besluttet å redusere antall kvoter med 62 pst. i 2030 og ned mot null i 2040, sammenlignet med 2005. Det gir sterke incentiver til å begrense CO₂-utslippene.

Disse medlemmer viser til at både den tidligere og nåværende regjeringen har satt ambisiøse klimamål for 2030. Samtidig har næringen selv forpliktet seg til å gjennomføre betydelige utslippsreduksjoner. Disse medlemmer mener staten og selskapene i fellesskap må bidra til å realisere tilstrekkelige utslippsreduksjoner, blant annet gjennom krav om bruk av beste tilgjengelige teknologi ved utbygginger, at elektrifisering vurderes ved alle nye feltutbygginger, og muligheter for offentlig støtte til utvikling og demonstrasjon av teknologier som gir lavere utslipp. Selskapene skal også synliggjøre klimarisiko i nye utbyggingsplaner.

Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av den teknologiske utviklingen som skjer i olje- og gassnæringen. Utviklingen bidrar til ressurseffektiv og miljøvennlig utvinning av olje og gass, men også utvikling og overføring av teknologi fra petroleumssektoren til fornybare kraftressurser, maritim sektor og andre deler av norsk økonomi.

Disse medlemmer viser videre til at Hywind Tampen, verdens største flytende havvindpark, nå er i drift i Nordsjøen. Disse medlemmer har forventninger til at Hywind Tampen vil bidra til kostnadsreduksjoner i fremtidige havvindprosjekter. Disse medlemmer viser også til at utbygging av havvind kan bidra til elektrifisering av petroleumsinstallasjoner på norsk sokkel, og mener regjeringen må vurdere endringer i regler og rammeverk som legger til rette for realisering av slike prosjekter. Disse medlemmer viser til at Equinor ønsket å bygge ut en stor havvindpark i tilknytning til Trollfeltet (Trollvind), for å avlaste behovet for kraft fra land betydelig og samtidig styrke kraftbalansen på Kollsnes. Disse medlemmer merker seg at prosjektet er lagt på is, og mener det understreker behovet for å gjennomgå rammevilkårene for slike prosjekter.

Disse medlemmer mener det er viktig at havvindområder bygges ut raskt, slik at behovet for kraft fra land til petroleumsinstallasjoner minimeres, og at det tilføres mer kraft til land som bidrar til lavere kraftpriser og mer tilgjengelig kraft til grønn omstilling i ny og eksisterende industri, næringslivet og transportsektoren.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen, etter påtrykk fra opposisjonen, har satt et mål om at det skal lyses ut minst 30 GW havvind innen 2040, men vil påpeke at det er viktig å komme i gang med å lyse ut nye områder dersom man skal nå dette målet. Disse medlemmer viser til at regjeringen har varslet en ny utlysningrunde for havvind i 2025, og mener det er viktig at denne runden også omfatter områder nord for Stad.

Disse medlemmer merker seg at det i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti er enighet om å be regjeringen vente til 2027 med å lyse ut områder nord for Stad, og mener dette blir for passivt.

Disse medlemmer viser til at konsesjonsprosessene må effektiviseres, og at det må gjøres et grundig arbeid for å belyse og minimere miljøkonsekvensene av fremtidige utbygginger. Det er også avgjørende at eksisterende næringer, som fiskeri, blir godt ivaretatt i prosessen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg identifiserte to områder for utbygging av havvind, Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord, med et tak på installert effekt på 4,5 GW. Meld. St. 36 (2020–2021) legger viktige premisser for satsingen på havvind de neste årene. Disse medlemmer viser til at NVE nå mener det kan bygges ut opp mot 50 pst. mer på Sørliche Nordsjø II enn først antatt, og mener det er uheldig at regjeringen har valgt å utsette utlysningen av to tredjedeler av potensiallet på Sørliche Nordsjø II.

Disse medlemmer viser videre til at regjeringen har valgt en utbyggingsløsning som krever store statlige subsidier, og at kostnadsøkningene det siste året har gjort det nødvendig å øke det anslåtte støttebehovet fra 9 mrd. kroner til 23 mrd. kroner for første fase av Sørliche Nordsjø II. Det gjenstår å se om dette støttebehovet vil være tilstrekkelig for å oppnå en vellykket budrunde i auksjonen som er planlagt i februar 2024. Disse medlemmer mener regjeringen burde valgt en annen utbyggingsmodell basert på hybridkabler til et eller flere andre land. Dette ville ha redusert støttebehovet betydelig, og gjort det mulig å lyse ut hele arealet på Sørliche Nordsjø II med en gang. Det ville ha medført inntil tre ganger så høy kraftproduksjon sammenlignet med dagens prosjekt og betydelige flaskehalsinntekter.

Disse medlemmer viser til at regjeringen planlegger for hybridkabler for fase II av Sørliche Nordsjø II, og at det derfor vanskelig kan sies å være prinsipielle årsaker til at det ble valgt en utbyggingsløsning med radial til Norge. Disse medlemmer er bekymret for at regjeringens valgte løsning vil være en dårlig start på havvindsatsingen i Norge, og at behovet for statsstøtte til den første store utbyggingen vil gå på bekostning av evnen til å levere på flytende havvind i senere runder.

Disse medlemmer merker seg at Utsira Nord, et område som er satt av til flytende havvind, er utsatt på ubestemt tid, blant annet fordi regjeringen mangler vesentlige avklaringer fra ESA. Disse medlemmer mener dette er uheldig.

Disse medlemmer mener nye områder for havvind må lyses ut i et forutsigbart tempo, slik at leverandørindustrien vet hva de har å forholde seg til når det skal investeres i infrastruktur og produksjonsanlegg. Disse medlemmer mener det bør lyses ut 3 GW hvert år fra 2025 for å oppnå en slik forutsigbarhet.

Disse medlemmer viser til at europeiske land skal gjennomføre en enorm energitransformasjon de neste tiårene, og mener Norge kan spille en sentral rolle i dette arbeidet, gjennom å ta del i både bærekraftige verdikjeder og fossilfri energiproduksjon. Selv med betydelig energieffektivisering og utbygging av fornybar energi i Europa vil det være behov for norske energiresurser også i fremtiden. Hydrogenproduksjon basert på norsk naturgass med fangst og lagring av CO₂ kan bli en viktig faktor i et Europa som skal redusere utslippene til netto null, og er et naturlig skritt i videreutviklingen av energiresursene fra norsk sokkel i et lavutslippssamfunn.

Disse medlemmer viser til regjeringen Solbergs flaggskip innen karbonfangst og -lagring, Langskip og Northern Lights, og mener disse to satsingene utgjør et fundament for videreutviklingen av norske energiresurser og muligheten for å redusere utslipp fra norske og europeiske punktutslipp. Disse medlemmer viser til at norsk sokkel har et potensial for å lagre 80 mrd. tonn CO₂. Britisk sokkel kan lagre om lag 70 mrd. tonn CO₂. Til sammen representerer disse to soklene en viktig del av løsningen for lagring av CO₂ i Europa. Disse medlemmer viser til at den første kommersielle kontrakten om CO₂-lagring nå er inngått mellom Yara og Northern Lights, og at det er stor interesse også fra andre aktører.

Disse medlemmer viser til at gass nå utgjør mer enn halvparten av den norske petroleumseksporten. Gass vil være viktig for å ivareta energiforsyningen i EU og Storbritannia, ikke minst som balansekraft i et energisystem som i økende grad vil være basert på variable fornybare energikilder som sol og vind. Det vil fremover være et økt behov for import av gass til Europa på grunn av redusert egenproduksjon innen EU og bortfall av russisk gass. Norge er med på å dekke det behovet.

Behov for mer kraft og energieffektivisering

Disse medlemmer understreker at Høyres mål er at rikelig med ren og rimelig kraft skal være et konkurransefortrinn for Norge og et gode for norske husholdninger.

Disse medlemmer vil påpeke at de kun er gitt konsesjon til 0,3 TWh med ny kraftproduksjon under

denne regjeringen, mot 16 TWh under regjeringen Solberg. Disse medlemmer mener det er behov for et langt raskere tempo i både kraft- og nettutbyggingen i Norge, og at kraftbransjens rammevilkår må tilpasses kraftbehovene som er dokumentert gjennom ekspertutvalg og offentlige utredninger det siste året.

Disse medlemmer mener det må legges til rette for utbygging av havvind, småkraft, vindparker på land der det er lokal tilslutning til dette, og oppgradering av eksisterende vannkraftverk. Det må også vurderes om ny teknologi gjør det mulig å produsere kraft fra verne- de vassdrag der dette ikke går på bekostning av verne- verdiene. Dette er særlig aktuelt i flomutsatte vassdrag.

Disse medlemmer mener også at det ligger godt til rette for økt satsing på solenergi i Norge, og viser til at det er behov for å fjerne en rekke regulatoriske barrierer for å få utløst dette potensialet. Videre er det viktig at Enovas støtteordninger til solenergi også omfatter energilagringssystemer som reduserer belastningen på strømmettene.

Disse medlemmer viser også til vedtakene gjort i Stortinget 18. oktober 2022 ved behandlingen av Innst. 25 S (2022–2023) om at det må legges til rette for energieffektivisering i bedrifter, husholdninger og industrien, og at Enova vil være viktig i dette arbeidet.

Disse medlemmer viser videre til Stortingets mål om å redusere energibruken med 10 TWh i bygg innen 2030, og registrerer at regjeringens plan for å nå dette målet ble presentert i statsbudsjettet. Disse medlemmer vil understreke at denne planen ikke inneholder tiltak som står i forhold til det målet som er satt. Disse medlemmer mener regjeringen må vurdere nye tiltak, som for eksempel energisparesertifikater, for å bidra til raskere og mer effektiv oppnåelse av energieffektiviseringsmålene.

Disse medlemmer viser til at EU har vedtatt en rekke direktiver som er relevante for Norge gjennom EØS-avtalen, og at Norge er på etterskudd med gjennomføringen. Et eksempel på dette er Ren Energi-pakken som ble vedtatt i EU i 2019, og som Norge fremdeles ikke har tatt inn i norsk lov. Pakken inneholder blant annet nye energieffektiviseringsdirektiv, fornybarmål og bedre rettigheter for forbrukerne i møte med strømselskapene. Mange av rettsaktene har målsatte datoer i 2030, og Norges sene implementering gjør at Norge vil få utfordringer med å innfri kravene i direktivene. Disse medlemmer ser ingen grunn til at direktiver som i stor grad sammenfaller med regjeringens uttalte mål skal trenes unødige.

Rammevilkår for kraftproduksjon

Disse medlemmer mener at rammevilkårene for kraftprodusentene må gjenspeile at Norge har behov for økt kraftproduksjon og en sterkere effektbalanse. Regjeringen Solberg la om kraftbeskatningen til en

kontantstrømskatt, for å legge til rette for flere oppgraderinger og effektivisering av eksisterende vannkraftverk. Etter denne omleggingen varslet en rekke vannkraftprodusenter at de ville investere i slike prosjekter fremover.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Støres skatteendringer for kraftbransjen i 2022 og 2023 har hatt betydelige negative konsekvenser for planene om investeringer i ny effekt- og produksjonskapasitet. Dette er svært uheldig i den situasjonen man står i nå. Disse medlemmer støtter regjeringens forslag i statsbudsjettet for 2024 om å fase ut høyprisbidraget, og mener det er avgjørende at kraftbransjen kan ha tillit til at høyprisbidraget ikke gjeninnføres.

Disse medlemmer viser til at beregninger fra KPMG, basert på reelle tall fra selskapene, dokumenterer at eksisterende vindkraftverk kan gå konkurs som en følge av regjeringens forslag til grunnrenteskatt for vindkraft. Disse medlemmer vil påpeke at konkurser i denne bransjen kan velte inngåtte industrikraftavtaler på et svært uheldig tidspunkt.

Disse medlemmer viser til at den foreslåtte grunnrenteskatten ikke er nøytralt innrettet. Finansieringen i prosjektene er tilpasset en skatt på 22 pst. De aller fleste av vindkraftverkene i Norge ligger nord for Dovre og har ikke hatt superprofitt. Videre er svært mange av prosjektene tuftet på langsiktige kraftkjøpsavtaler som av bransjen er antydning å ligge rundt 30 øre/kWh. Disse medlemmer viser til at det kun er identifisert grunnrente på vindkraft i ett enkelt år, og det var i 2021.

Disse medlemmer vil videre påpeke at regjeringens foreslåtte skatteendringer har svekket Norges omdømme som et forutsigbart sted å investere, og at det nå fremstår langt mer attraktivt å investere i for eksempel nabolandene Sverige og Finland enn i Norge.

Strømnett

Disse medlemmer viser til at det må investeres betydelig i strømmettene i Norge de neste årene for å sikre at kraften flyter dit det til enhver tid er mest behov for den. Dette kommer til å koste mye og må finansieres over nettleien.

Disse medlemmer viser til at nettleien utgjør en betydelig del av husholdningenes energikostnader, og at det kan være mulig å redusere nettleien betydelig gjennom effektivisering og ny organisering av nettselskapene. Thema Consulting Group har i en rapport, skrevet på oppdrag fra NVE (nr. 4/2019), vurdert at elavgiften kan reduseres med 2,6 mrd. kroner hvis flere nettselskaper fusjonerer og tar i bruk digitalisering for å effektivisere driften ytterligere. Disse medlemmer mener regjeringen må vurdere hvordan det kan legges til rette for å bidra til å hente ut denne gevinsten og utjevne dagens store geografiske forskjeller i nettleien.

Disse medlemmer vil understreke behovet for rask oppfølging av NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet, der det foreslås en rekke tiltak for å effektivisere konsesjons- og saksbehandling av nytt nett.

Flom- og skredforebygging

Disse medlemmer mener det er viktig å ta på alvor den risikoen og belastningen mange mennesker lever med i flom- og skredutsatte områder. Disse medlemmer viser til at det er gjort en betydelig innsats for å redusere risikoen for flom og skred de siste årene, og bevilgningene til dette formålet har økt hvert år. Samtidig er det viktig å fortsette å prioritere dette arbeidet i årene fremover.

Forskning og næringsutvikling

Disse medlemmer mener at statlige midler til forskning og næringsutvikling er avgjørende for å hente ut potensialet i norske energiresurser, og viser til viktigheten av forutsigbarhet i Olje- og energidepartementets budsjett på dette området. Disse medlemmer viser til at FoU-bevilgningene samlet sett økte med over 50 pst. fra 2013 til 2021, med særlig vekt på grønne løsningsalternativer. Høyre har i alternativt statsbudsjett for 2024 foreslått å opprette et nytt forskningsprogram for hydrogen, kalt BLÅHYDROMAKS, for å bidra til økt kunnskap og mer forskning på overgangen fra gass til hydrogen på norsk sokkel.

2.1.4 FREMSKRITTPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at strømprisen betyr mye for folk og bedrifter. Alle trenger strøm til hjem, produksjon og oppvarming av offentlige bygg. Gjennom vinteren har man hatt så høye strømpriser i Norge at folk har hatt problemer med å betale regningene. Disse medlemmer mener dagens strømtøtteordning ikke er god nok og foreslår en forbedret strømtøtteordning, der dekningsgraden økes til 100 pst. over 50 øre per kWh.

Disse medlemmer viser til at det er nesten en halv million hytter i Norge, og foreslår derfor en tilsvarende ordning for et forbruk på de første 1000 kWh. Det vil gjøre at folk har råd til å bruke hyttene sine og sikre at vannrør ikke fryser.

Disse medlemmer vil at også næringsvirksomhet skal omfattes av strømtøtteordningen, og ønsker at regjeringen foreslår en avgrenset strømtøtteordning for norske bedrifter.

Disse medlemmer peker på at olje- og gassindustrien er landets viktigste næring, og den største garantisten for å skape trygghet for det norske velferdssamfunnet. Ingen andre næringer skaper like store verdier og er så viktig for lokalsamfunn over hele landet. De

store inntektene fra olje- og gassnæringen finansierer ikke bare helse, skole, veier og andre viktige velferdsoppgaver, men har også lagt grunnlaget for bedrifter over hele landet. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets ambisjon er at Norge fortsatt skal være en offensiv energinasjon som satser bredt, og vil derfor videreutvikle Norges viktigste næring og tilrettelegge for fortsatt høy aktivitet på norsk sokkel.

Disse medlemmer viser til at norsk sokkel er i en modningsfase som gjør at forventede funn og produksjon av olje og gass tilknyttet eksisterende felt vil falle betydelig i årene som kommer. Likevel understreker disse medlemmer at Oljedirektoratet anslår at over halvparten av oljen og gassen på norsk sokkel ikke er funnet ennå. Store deler av olje- og gassreservene befinner seg i Barentshavet. For å opprettholde arbeidsplasser, aktivitet og verdiskapning i næringen er det avgjørende at selskapene på norsk sokkel får lete etter olje og gass i nye felt. Fremskrittspartiet vil derfor føre en offensiv og ansvarlig olje- og gasspolitikk som styrker norsk energiproduksjon. Disse medlemmer foreslår å øke de statlige midlene til forskning og kartlegging av ressursene på norsk sokkel.

Disse medlemmer viser til at historisk har Norges fremste konkurransefortrinn vært billig strøm. Det har ført til industrietableringer og bosetting i hele landet. Slik er det ikke lenger. Prognosene tilsier at kraftoverskuddet vil forsvinne før 2030. Det vil få store negative konsekvenser. Disse medlemmer mener at regjeringen ikke utnytter potensialet i økt vannkraftutbygging. En oppgradering av eksisterende vannkraftverk og en skånsom utvidelse vil kunne gi betydelig økt produksjon. Selv om det ligger noe frem i tid, bør kjernekraft ha en naturlig plass i den norske kraftmiksen i fremtiden. Disse medlemmer foreslår derfor ekstra midler til et utvalg som skal forberede grunnen for bygging av kjernekraft i Norge. Disse medlemmer mener at det også er potensiale i økt bruk av biogass og blått hydrogen som kan utvikles i Norge, og foreslår derfor gi ekstra midler til forskning på og utvikling av nye energikilder.

2.1.5 SOSIALISTISK VENSTREPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti peker på at Norge i dag løper en høy risiko ved at oljenæringen utgjør en så vesentlig andel av landets økonomi. Dette medlem mener dagens politikk i for stor grad legger til rette for petroleumsnæringen heller enn å sette i gang den nødvendige vridningen av eksisterende kompetanse og teknologi over til fremtidens næringer. Dette medlem mener dette er en urettferdig og uansvarlig politikk gitt de utfordringene en står overfor. Omstillingen fra petroleumsavhengig-

het skjer ikke uten at insentivene til å lete og bygge ut stadig flere oljefelt fjernes, slik at investeringsmidler og kompetanse kan flyttes til andre områder.

Dette medlem mener det er klart at Norge som en stor oljeproduserende nasjon må stanse letingen etter mer olje og gass og heller ikke gi tillatelse til nye utbygginger på norsk sokkel. Produksjonen må senkes, og man kan ikke fortsette å subsidiere oljevirkosomhet slik det legges opp til i mange år fremover med den midlertidige oljeskattepakken som ble vedtatt i 2020.

Dette medlem viser derfor til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om å kutte den offentlige finansierte forskningen på petroleum, kutte i den statlig finansierte letingen etter olje og gjøre det dyrere å forurense på sokkelen ved å øke CO₂-avgiften på sokkelen. For å få ned produksjonen ønsker dette medlem å innføre en omstillingsavgift per produsert enhet olje og gass.

Dette medlem vil peke på at selv om man klarer å nå målene for å redusere klimagassutslippene, kan allerede akkumulerte utslipp i seg selv bidra til å varme opp jorden med 1,5–2 grader C. Temperaturen i Norge vil stige langt mer enn dette. Dette innebærer store endringer i klimaet i Norge, slik som mer ras, mer ekstremvær, tørke, flere flommer og høyere havnivå. Det kan også innebære store endringer globalt, som vil påvirke oss direkte gjennom svekkede importmuligheter for varer som fôr, korn og klær eller indirekte gjennom sikkerhetsutfordringer og klimaflyktninger. Disse konsekvensene har det norske samfunnet ennå ikke tatt alvorlig.

Dette medlem vil understreke at den beste måten å frigjøre kraft på er ved å redusere dagens forbruk. Potensialet for energieffektiviseringstiltak er enormt og er et politikkområde som har blitt neglisjert i lang tid. Derfor foreslår dette medlem en kraftig økning til energieffektivisering og solenergi gjennom Enova. Dette vil gjøre at folk og næringsliv vil få muligheten til å ta i bruk løsninger for å redusere strømforbruket.

Dette medlem viser til at det lenge har vært et tverrpolitisk ønske om å realisere karbonfangst og -lagring i Norge. Det er fordi det knapt finnes klimamodeller som med en rimelig sannsynlighet makter å nå internasjonale mål om å begrense den globale oppvarmingen til maksimalt 2 grader C, og å bestrebe seg på å holde oppvarmingen til maksimalt 1,5 grad C, uten å ta i bruk metoder for negative utslipp. Norge har betydelig relevant industriell kompetanse, større punktutslipp som er teknologisk mulige å fange, og dessuten gunstige naturgitte forhold gjennom lagringsmuligheter i oljereservoarene på sokkelen, som gjør realisering av karbonfangst og -lagring til en lovende mulighet i kampen mot klimaendringene. Karbonfangst og -lagring er både en næringsmulighet for Norge og et viktig tiltak for å nå klimamålene.

Dette medlem vil trekke fram at økt bevilgning til kjøp av klimakvoter må komme i tillegg til kutt på hjemmebane, ikke som en erstatning for å nå internasjonale forpliktelser.

2.1.6 RØDTS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett.

Dette medlem mener det er behov for en kraftfull politikk mot klima- og naturkrisen, og at en både må få utslippene ned og tilpasse samfunnet et villere og våtere klima. Rødt prioriterer blant annet en stor satsning på karbonfangst og -lagring, samt klimatilpasning gjennom flom- og skredsikring.

Dette medlem mener NVE trenger en kraftig styrking for å sikre flom- og skredsikring. Uværet Hans viste at Norge ikke er godt nok rustet. Flere rapporter, blant annet fra Riksrevisjonen, har vist det samme. Dette medlem mener at et viktig grep nå er å fjerne kommunenes egenandeler for utføring av sikrings- og miljøtiltak som gjennomføres i regi av NVE, slik at man får en rask innsats uavhengig av kommuneøkonomi.

Dette medlem mener også at det trengs en styrking av innsatsen på karbonfangst og -lagring. Rødt vil støtte utarbeidelse av karbonfangst og -lagring på avfallsforbrenningsanlegg i hele landet, noe som kan sørge for at Norge raskere kutter store punktutslipp.

Dette medlem vil prioritere vekk midler til kartlegging av områder for havbunnsmineraler og nye petroleumsfelt, som dette medlem mener er miljømessig uforvarselig. Dette medlem vil gjøre det samme med midler til havvindutbygging, og mener at det er stor kunnskapsmangel om konsekvensene av havvind for natur, liv i havet og fiskeri. I stedet prioriterer dette medlem en styrking på 246 mill. kroner til miljøkartlegging av havområder, inkludert havbunn, vannmasser og sjøfugl, under rammeområde 13, i tråd med anbefalinger fra WWF, Norges Fiskarlag, Offshore Norge med flere i regjeringens samarbeidsforum for havvind.

2.1.7 VENSTRES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Venstre understreker at menneskeskapte klimaendringer er det største problemet verden står overfor. Høyere temperaturer, ekstremvær og svekkede økosystemer setter selve livsgrunnlaget på spill og truer fremtidig velferd og vekst. Man må derfor ta ansvar på vegne av dagens unge og fremtidige generasjoner. Dette medlem påpeker at det trengs en kraftig satsning på utbygging av fornybar energi, for at man skal nå klimamålet. Transportsektoren skal elektrifiseres og sjøtransporten trenger utslippsfritt drivstoff basert på fornybar kraft. Dagens industri som er basert på fossile brensler skal gjennom et grønt skifte, og ny grønn industri skal etableres. Dette

medlem påpeker at den forventede forbruksveksten av kraft forventes å bli betydelig større enn foreliggende planer for økt fornybar kraftproduksjon. Man kan med andre ord gå fra en situasjon med overskudd til underskudd på kraft i løpet av noen få år. Samtidig påpeker dette medlem at det trolig vil være kraftoverskudd i det Nordiske kraftmarkedet frem mot 2030, og at Norges energisystem er tett integrert i dette.

Dette medlem understreker at det er behov for mer effektiv og fleksibel energibruk for å senke forbruket, at man må utløse investeringer i mange typer fornybar kraft for å få opp produksjonen, og at man må øke nettkapasiteten for å få kraften frem.

Dette medlem påpeker at kraftsektoren i Europa skal gjennom en stor omstilling. Landene rundt oss skal fase ut fossil kraftproduksjonen og erstatte denne med fornybar kraftproduksjon, hovedsakelig basert på sol og vind.

Dette medlem viser til strømprisutvalgets rapport som konkluderer med at kraftoverskudd er det viktigste tiltaket for å sikre lave strømpriser i Norge. Dette må sikres gjennom utbygging av fornybar energi, energieffektivisering og utbygging av nett. Dette medlem viser videre til utvalgets vurdering om at det markedsbaserte, desentraliserte engrosmarkedet for kraft bør bestå, og at dette både gir lavere kostnader og færre naturinngrep enn andre løsninger.

Dette medlem viser videre til at strømprisutvalget støtter opp om dagens modell med strømstøtte for å jevne ut de uheldig sosiale effektene høye strømpriser har for innbyggerne. Dette medlem understreker at dette er Venstres gjeldende politikk.

Dette medlem mener det er viktig å ta forskjeller i strømpris på alvor dersom de vedvarer over tid. Samtidig påpeker dette medlem at det også historisk har vært variasjon i strømpriser mellom prisområdene i Norge og at det er flere forhold som spiller inn på det totale kostnadsbilde til bedrifter og innbyggere som bor i de ulike prisområdene for strøm i Norge, som leiekostnader og bokostnader.

Dette medlem viser til EUs Ren energimarkedspakke, som blant annet inneholder revidert bygging- og energieffektiviseringsdirektiv. Dette medlem mener dette bør implementeres i Norge så raskt som mulig, og påpeker at et av formålene med denne pakken fra EU også er bedre forbrukerrettigheter.

Dette medlem viser videre til Venstres alternative budsjett der partiet øker bevilgningen til Enova med 600 mill. kroner utover regjeringens budsjett, og påpeker at dette er midler som kan brukes til energieffektivisering.

Dette medlem viser til at avfall er en av hovedkildene til klimagassutslipp, og uten en plan for dette vil man ikke komme i mål med de langsiktige klimamålene. Derfor forsterker Venstre jobben med å få på plass

CO₂-fangst på landets avfallsforbrenningsanlegg i partiets alternative budsjett.

Dette medlem påpeker at om lag en fjerdedel av de norske klimagassutslippene kommer fra olje- og gassutvinning. Produksjon av påviste olje- og gassressurser innenfor allerede tildelte lisenser vil sørge for et høyt produksjonsnivå på norsk sokkel i flere tiår. Verden har allerede funnet mer fossil energi enn klimaet tåler at man utvinner. Derfor mener dette medlem at man må slutte å lete etter mer olje og gass og ikke tildele nye lisenser på norsk sokkel. Norge må også være en internasjonal pådriver for vern av arktiske områder fra petroleumsaktivitet.

Dette medlem påpeker at man innen 2030 skal oppnå 50 pst. reduksjon av klimagassutslipp i petroleumssektoren. Hele verden må omstille seg fra fossil til fornybar energi. Et kutt på 50 pst. utslipp fra petroleumssektoren avhenger av elektrifisering fra land. Dette medlem er derfor for elektrifisering av petroleumsinstallasjoner, men mener oljenæringen også må arbeide for å kutte utslipp ved hjelp av andre løsninger, som CCS og havvind. Dette medlem påpeker at oljenæringen i tillegg må arbeide for energieffektiviseringstiltak, slik at energibehovet reelt sett reduseres.

2.1.8 MILJØPARTIET DE GRØNNE HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative forslag til statsbudsjett, der det foreslås store endringer i regjeringens forslag til statsbudsjett på denne rammen.

Dette medlem konstaterer at Norge høsten 2023 er en del av problemet og ikke en del av løsningen på klimakrisen. De norske klimagassutslippene har knapt gått ned siden 1990, og det vil etter planen investeres mange ganger mer i fossil energi i Norge i 2024 enn i all annen industri til sammen. Regjeringens budsjettforslag viderefører en massiv satsing på petroleumsvirksomhet i Norge, noe som vil føre til at norsk kompetanse og kapital og arbeidskraft fortsetter å bindes til petroleumsnæringen. Denne politikken gjør landets velferd og økonomien sårbar. I tillegg skaper Norges oljepolitikk store klimagassutslipp og svekker mulighetene til å lykkes med å sikre bred internasjonal oppslutning om effektive globale klimaavtaler. Dette medlem fremmer derfor en rekke forslag på Olje- og energidepartementets (OED) budsjett som reduserer satsingen på petroleumsvirksomhet.

En annen hovedprioritering for Miljøpartiet De Grønne er karbonfangst og -lagring (CCS). Miljøpartiet De Grønne vil forby store punktutslipp i Norge og foreslår at forbudet trer i kraft i 2030 slik at virksomhetene får en syvårs frist på å innfri kravet. Staten bør delfinan-

siere CCS eller overgang til andre nullutslippsløsninger der dette er nødvendig.

Dette medlem foreslår også en sterkere og raske satsing på havvind. I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslås en ordning med direkte statlige investeringer innenfor forsvarlige miljørammer. Miljøpartiet De Grønne vil koble nye havvindparker, herunder Sørlige Nordsjø II, både til Norge og nabolandene, noe som vil gi økt lønnsomhet og dermed bedre muligheter til å realisere store prosjekter. Det er samtidig behov for økte ressurser til naturkartlegging til havs for å sikre rask og kunnskapsbasert utbygging.

Dette medlem viser til at utgiftene til å rydde opp etter ekstremvær og flom er allerede sterkt økende, og det samme er antallet mennesker som mister hus, hjem og eiendom som følge av klimaendringene. Denne trenden vil fortsette hvis det ikke gjøres omfattende investeringer i forebygging av naturskader som følge av klimaendringer. På bakgrunn av dette foreslår dette medlem blant annet å styrke NVEs tilskudd til flom- og skredforebygging og kartlegging av flom- og skredsikringsbehov. I tillegg foreslår dette medlem å styrke klimaberedskapen over andre rammeområder, blant annet gjennom økt naturrestaurering og økt tilskudd til rassikring av riks- og fylkesveier.

2.1.9 KRISTELIG FOLKEPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at husholdninger det siste året har blitt hardt rammet av skyhøye strømpriser. Dette skjer samtidig som staten får enorme ekstrainntekter fra salg av kraft. Det er derfor rimelig å betale tilbake til husholdninger som sliter kraftig nå. Strøm er et fellesgode på lik linje med mange andre nødvendigheter. Det er politisk bestemt at det norske folk skal bruke strøm til å varme opp husene sine. Når husholdningene ikke har andre fullgode alternativer, må politikerne også sørge for at det er mulig å bruke strøm som varmekilde fremover uten at regningen blir urimelig høy.

Dette medlem har derfor gjentatte ganger fremmet forslag om en forsterket strømstøtteordning der staten skal kompensere 100 pst. over 50 øre/kWh. En slik ordning vil bidra til lavere priser og økt forutsigbarhet i en tid der usikkerheten er stor for norske husholdninger. Om husholdningers økonomi blir for trang, vil mange ikke ha mulighet til å redusere eget strømforbruk ved å for eksempel investere i varmepumper eller etterisolere. Dette er kostbare enkelttiltak, men med en sterkere strømstøtteordning vil flere ha råd til å gjøre disse investeringene og dermed redusere strømforbruket.

Dette medlem viser til at olje- og gassutvinning har sikret fellesskapet store inntekter over mange år.

Sektoren og leverandørindustrien har sysselsatt mange og har bidratt til teknologiutvikling. Likevel står sektoren overfor store omstillinger i tiden fremover. For det første vil verdien av olje- og gassressursene avta etter som etterspørselen blir mindre. For det andre må Norge gjennom et grønt skifte for å sikre en mer miljøvennlig og bærekraftig verdiskaping, slik at en kan nå landets internasjonale klimaforpliktelser. Det er derfor Norge aktivt satser på å ta en ledende på videreutvikling og omstilling av kompetanse- og fagmiljøene til grønn industri.

Dette medlem understreker at det må gjøres mer for å kutte utslipp i årene som kommer. For å få folk og bedrifter med på klimaomstillingen må det bli enklere å ta klimavennlige valg. Derfor er det viktig å øke støtten til tiltak som reduserer utslippene, blant annet gjennom Enova. Det er også et viktig prinsipp at forurenser skal betale. Dette må bl.a. gjøres gjennom å øke CO₂-avgiften.

2.1.10 SAMMENLIGNING AV BUDSJETTALL, KAPITLER OG POSTER. RAMMEOMRÅDE 12

I tabellen nedenfor vises forslag til bevilgninger under de respektive kapitler og poster der det er avvik fra regjeringens forslag. Avvik i parentes. Forslaget fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet har subsidiær tilslutning fra Sosialistisk Venstreparti, og er derfor komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettens standpunkter.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 og 2							
			A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)										
954		Petoro AS								
	70	Tilskudd til administrasjon	396 108	396 108	396 108	396 108	396 108	396 108	396 108	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(-396 108)
1800		Energidepartementet								
	1	Driftsutgifter	246 100	246 100	246 100	246 100	246 100	237 100	246 100	246 100
				(0)	(0)	(0)	(0)	(-9 000)	(0)	(0)
	21	Spesielle driftsutgifter	33 000	33 000	33 000	38 000	33 000	24 500	33 000	33 000
				(0)	(0)	(+5 000)	(0)	(-8 500)	(0)	(0)
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	13 200	11 700	11 700	11 900	13 200	13 200	13 200	11 050
				(-1 500)	(-1 500)	(-1 300)	(0)	(0)	(0)	(-2 150)
	72	Tilskudd til petroleums- og energiformål	14 000	14 000	14 000	14 000	10 000	14 000	14 000	10 000
				(0)	(0)	(0)	(-4 000)	(0)	(0)	(-4 000)
1810		Sokkeldirektoratet								
	1	Driftsutgifter	346 800	346 800	346 800	346 800	272 800	305 800	346 800	316 800
				(0)	(0)	(0)	(-74 000)	(-41 000)	(0)	(-30 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	102 500	102 500	82 500	152 500	19 500	0	45 500	102 500
				(0)	(-20 000)	(+50 000)	(-83 000)	(-102 500)	(-57 000)	(0)
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	57 500	57 500	57 500	57 500	37 500	57 500	57 500	57 500
				(0)	(0)	(0)	(-20 000)	(0)	(0)	(0)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat								
	1	Driftsutgifter	899 000	899 000	904 000	899 000	899 000	919 000	899 000	899 000
				(0)	(+5 000)	(0)	(0)	(+20 000)	(0)	(0)
	22	Flom- og skredforebygging	332 000	332 000	332 000	382 000	632 000	532 000	382 000	682 000
				(0)	(0)	(+50 000)	(+300 000)	(+200 000)	(+50 000)	(+350 000)
	26	Reguleringsmyndigheten for energi	81 200	81 200	81 200	81 200	81 200	76 200	81 200	81 200
				(0)	(0)	(0)	(0)	(-5 000)	(0)	(0)
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	267 000	105 000	155 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+162 000)	(0)	(+50 000)

Kap.	Post Formål	Prop. 1 S med Tillegg								
		1 og 2	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
	72 Tilskudd til flom- og skredforebygging	6 000	6 000 (0)	6 000 (0)	6 000 (0)	6 000 (0)	6 000 (0)	6 000 (0)	9 000 (+3 000)	6 000 (0)
	73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	18 000	18 000 (0)	0 (-18 000)	0 (-18 000)	18 000 (0)	18 000 (0)	18 000 (0)	18 000 (0)	18 000 (0)
	75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømudgifter	9 750 000	9 750 000 (0)	9 750 000 (0)	13 820 000 (+4 070 000)	9 750 000 (0)	9 750 000 (0)	8 700 000 (-1 050 000)	0 (-9 750 000)	14 000 000 (+4 250 000)
	77 Tilskudd til gratis energirådgivning	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	60 000 (+60 000)	0 (0)
	78 Informasjonskampanje om energisparing, enøk-investeringer og solenergi	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	25 000 (+25 000)	0 (0)
	79 Strømbonus	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	9 750 000 (+9 750 000)	0 (0)
1825	Energieffektivisering og -omlegging									
	50 Overføring til Klima- og energifondet til tiltak for mer effektiv energibruk og et mer fleksibelt energisystem	180 000	880 000 (+700 000)	280 000 (+100 000)	180 000 (0)	680 000 (+500 000)	180 000 (0)	180 000 (0)	180 000 (0)	680 000 (+500 000)
	60 Tilskudd til energiltak i kommunale bygg	300 000	300 000 (0)	0 (-300 000)	300 000 (0)	300 000 (0)	300 000 (0)	300 000 (0)	400 000 (+100 000)	200 000 (-100 000)
1850	Klima, industri og teknologi									
	21 Spesielle driftsutgifter	81 000	131 000 (+50 000)	86 000 (+5 000)	81 000 (0)	138 000 (+57 000)	81 000 (0)	81 000 (0)	121 000 (+40 000)	81 000 (0)
	50 Norges forskningsråd og Gassnova-forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem	1 008 200	1 008 200 (0)	958 200 (-50 000)	1 058 200 (+50 000)	908 200 (-100 000)	1 001 200 (-7 000)	1 023 200 (+15 000)	781 200 (-227 000)	868 200 (-140 000)
	70 Gassnova SF	106 800	106 800 (0)	106 800 (0)	106 800 (0)	106 800 (0)	436 800 (+330 000)	106 800 (0)	106 800 (0)	106 800 (0)
	72 Langskip - fangst og lagring av CO ₂	2 600 000	2 600 000 (0)	2 600 000 (0)	0 (-2 600 000)	2 600 000 (0)	2 600 000 (0)	2 600 000 (0)	0 (-2 600 000)	2 600 000 (0)
	75 Norwegian Energy Partners	26 400	26 400 (0)	26 400 (0)	36 400 (+10 000)	26 400 (0)	26 400 (0)	26 400 (0)	15 400 (-11 000)	26 400 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 og 2							MDG	KrF
			A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V			
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten									
	30	Investeringer	26 000 000	26 000 000	26 000 000	26 000 000	26 000 000	26 000 000	26 000 000	24 000 000	26 000 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(-2 000 000)	(0)
	31	Investeringer SDGE	0	0	0	0	0	0	0	50 000 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+50 000 000)	(0)
	70	Driftsutgifter Petoro	0	0	0	0	0	0	0	340 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+340 000)	(0)
		Sum utgifter	43 583 108	44 331 608	43 303 608	45 198 808	44 159 108	44 122 108	42 541 108	89 280 850	48 101 608
				(+748 500)	(-279 500)	(+1 615 700)	(+576 000)	(+539 000)	(-1 042 000)	(+45 697 742)	(+4 518 500)
Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)											
4810		Sokkeldirektoratet									
	1	Gebyrinntekter	30 700	30 700	40 700	30 700	30 700	19 700	30 700	30 700	30 700
				(0)	(+10 000)	(0)	(0)	(-11 000)	(0)	(0)	(0)
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat									
	40	Flom- og skredforebygging	38 000	38 000	38 000	38 000	38 000	0	38 000	38 000	38 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(-38 000)	(0)	(0)	(0)
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten									
	24	Driftsresultat:	295 900 000	295 900 000	295 900 000	295 900 000	295 900 000	295 900 000	295 900 000	297 600 000	295 900 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+1 700 000)	(0)
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	0	-1 700 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+1 700 000)	(0)
		Sum inntekter	328 510 000	328 510 000	328 520 000	328 510 000	328 510 000	328 461 000	328 510 000	330 210 000	328 510 000
				(0)	(+10 000)	(0)	(0)	(-49 000)	(0)	(+1 700 000)	(0)
		Sum netto	-284 926 892	-284 178 392	-285 216 392	-283 311 192	-284 350 892	-284 338 892	-285 968 892	-240 929 150	-280 408 392
				(+748 500)	(-289 500)	(+1 615 700)	(+576 000)	(+588 000)	(-1 042 000)	(+43 997 742)	(+4 518 500)

2.2 Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler og poster under rammeområde 12

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettforliket av 3. desember 2023 mellom de tre partiene, der det er foreslått omfordelende og sosiale tiltak for å gi folk trygghet i en krevende tid. Det gjøres viktige velferdsgrep som blant annet gratis halvdagsplass i SFO for tredjeklassinger og økt barnetrygd for barn over 6 år. Grupper som opplever en særskilt krevende situasjon får mer til neste år, for eksempel barnefamilier, studenter og mottakere av uføretrygd og arbeidsavklaringspenger. Flertallet er også enige om å øke lånerammen til Husbanken betydelig, både generelt og til bygging av studentboliger, startlån og til å bygge utleieboliger for vanskeligstilte i boligmarkedet. Flertallet fremhever også at den grønne omstillingen styrkes ved at det opprettes en egen ordning under Eksportfinansiering Norge for å styrke satsingen på ny grønn industri i Norge, i tillegg til en betydelig styrking av ordninger under Enova.

2.2.1 KAP. 1800 ENERGIDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 324 000 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Stortingets samtykke til at Olje- og energidepartementet får fullmakt til å godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel ligger fast fra regjeringens forslag i Prop. 1 S (2023–2024) i budsjettenigheten mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti. Disse medlemmer mener fullmakten bør skjerpes, om ikke fjernes, og at det finnes to nye eksempler som viser behovet for å endre kriteriet om hvilke typer prosjekter som må behandles av Stortinget, og beløpsgrensen for Stortingsbehandling. Det ene er at elektrifisering av Melkøya-anlegget gjennom ny PUD/PAD for Hammerfest LNG ikke ble sett på som et anlegg med «samfunnsmessige sider av betydning». Disse medlemmer mener at begrepet «prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning» vanskelig kan gis en nøytral og objektiv betydning. Det andre eksemplet er at petroleumsfeltet Irpa ble godkjent av regjeringen i juni i år, basert på at kostnadsestimatet brukt i søknaden i november 2022 var 14,8 mrd. kroner, like under beløpsgrensen på 15 mrd. kroner. I Prop. 1 S (2023–2024) informerer regjeringen selv at kostnadsestimatet er 15,6 mrd. kroner, noe som ville betydd Stortingsbehandling. Disse

medlemmer understreker at det er kort tid mellom juni og ferdigstilling av budsjett.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der Rødt reduserer Olje- og energidepartementets driftsbevilgninger som er satt av til satsning på vindkraft til havs. Dette reduseres med 9 mill. kroner under post 1.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår å øke bevilgningen med 5 mill. kroner for å sette ned et utvalg som bereder grunnen for at regelverk, kompetanse og konsesjonsmyndigheter er klarlagt for å kunne starte kjernekraftproduksjon i Norge.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner som skal øremerkes utgreiing av mulighetene for kjernekraft i Norge.

Komiteens medlem fra Rødt viser igjen til Rødts alternative statsbudsjett, der Rødt reduserer Olje- og energidepartementets driftsbevilgninger som er satt av til satsning på vindkraft til havs. Dette reduseres med 8,5 mill. kroner under post 21.

Post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å redusere tilskuddet til den internasjonale organisasjonen Gas Exporting Countries Forum. Flertallet foreslår derfor at kap. 1800 post 70 reduseres med 1,5 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås å redusere bevilgningen med 1,3 mill. kroner fordi Norge trekker seg som observatør i Gas Exporting Countries Forum og kontingenten følgelig bortfaller.

2.2.2 KAP. 4800 ENERGIDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2023–2024) er anslått en inntekt på 2 000 000 kroner på kap. 4800 for 2024.

2.2.3 KAP. 1810 SOKKELDIREKTORATET

Komiteen viser til at Oljedirektoratet endrer navn til Sokkeldirektoratet fra 1. januar 2024. Sokkeldirektoratet har en sentral rolle i forvaltningen av olje- og gassvirksomheten gjennom en effektiv og forsvarlig res-

sursforvaltning, der det tas hensyn til helse, miljø, sikkerhet og til andre brukere av havet. Direktoratet har også nye roller innenfor nyere forvaltningsområder på sokkelen som havbunnsmineraler og lagring av CO₂ på norsk sokkel. Komiteen viser videre til budsjettframlegget i Prop. 1 S (2023–2024) der 506,8 mill. kroner foreslås i driftsbevilgning til Sokkeldirektoratet, som skal bidra til å realisere mest mulig av det lønnsomme ressurspotensialet på sokkelen og derigjennom skape størst mulig verdier for samfunnet.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, hvor det foreslås et rammekutt i Oljedirektoratet bevilgning på 30 mill. kroner, da Rødt ikke ønsker å åpne nye områder og felter for olje- og gassutvinning. I budsjettforslaget foreslås det videre å fjerne bevilgningene, og inntektene, på 11 mill. kroner til nye TFO-runder, samt bevilgningen på 102,5 mill. kroner til kartlegging av Utsira Nord, havbunnsmineraler og nye olje- og gassressurser. Dette medlem vil heller prioritere miljø- og naturkartlegging av havområder.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at verden trenger mer mineraler for å klare energi- og klimaomstillingen. På kort sikt er det mineraler på land som kan styrke forsyningssikkerheten for mineraler i vår del av verden. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett hvor 20 mill. kroner omdisponeres fra geologisk kartlegging av sokkelen til å inngå i et fond til støtte for kommersiell letevirksomhet etter mineraler på land eller på sokkelen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås en økning på 50 mill. kroner til analyser og kartlegging av norsk sokkel for petroleumsressurser og mineraler på havbunnen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjettforslag, der partiet foreslår å redusere posten med 57 mill. kroner, fordelt på en reduksjon på 15 mill. kroner til Oljedirektoratet, 30 mill. kroner til kartlegging av havbunnsmineraler og 12 mill. kroner til kartlegging av oljeressurser.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti foreslår å redusere bevilgningen på posten med 25 mill. kroner som følge av bortfall av oppgaver knyttet til letevirksomhet.

2.2.4 KAP. 4810 SOKKELDIREKTORATET

Komiteen viser til at sum på posten på 88,5 mill. kroner refererer seg hovedsakelig til gebyrinntekter fra

konsesjonssøknader, undersøknings og utvinningsløyver, seismiske undersøkelser, registrering i Petroleumsregisteret og refusjon av tilsynsutgifter, samt inntekter fra Oljedirektoratets oppdrags- og samarbeidsvirksomhet.

Post 1 Gebyrinntekter

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås å lyse ut 26. konsesjonsrunde. Dette vil gi 10 mill. kroner i økte gebyrinntekter.

2.2.5 KAP. 1820 NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 11 948 800 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget har økt bevilgningene til saksbehandlingskapasiteten i NVE de siste årene og gjort vedtak om hurtigspor i konsesjonsbehandlingen. Samtidig forblir det en utfordring at konsesjonsbehandlingstiden er for lang og at for lite ny kraft kommer i produksjon. Disse medlemmer mener regjeringen har et ansvar for at Stortingets bevilgninger og vedtak oppnår sin intensjon og at resultatene er målbare.

Disse medlemmer viser til at saksbehandlingstiden for småkraftkonsesjoner har gått opp de siste årene. Det behandles færre søknader selv om antallet søknader øker. Småkraft er en av løsningene for å styrke kraftbalansen på kort sikt og få tilgang på mer fornybar kraft. På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen instruere NVE om å prioritere raskere saksbehandling av småkraftkonsesjoner for å styrke kraftbalansen på kort sikt.»

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er positivt at tre nye områder for havvind konsekvensutredes med sikte på utlysning i 2025. Disse medlemmer mener regjeringen i tillegg bør inkludere områder for havvind nord for Stad i samme runden med utlysning i 2025, herunder som et minimum feltet Nordvest A utenfor Helgelandskysten. Områdene utenfor Helgelandskysten var blant de første i landet som ble utredet av NVE. Statnett har også utpekt Helgeland som et egnet sted for tilknytning av havvind i sentralnettet. Det er i tillegg stor kunnskap om havområdene utenfor Helgeland gjennom petroleumsvirksomhet, skipsfart og fiskeri. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett hvor det settes av 10 mill. kroner til kon-

sekvensutredning av Nordvest A over postene 1820/01 og 1850/21.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke posten med 20 mill. kroner for å bistå kommunene med overvannsproblematikk, som en del av Rødts satsing på 420 mill. kroner for en styrket satsing på flom- og skredforebygging.

Post 22 Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan benyttes under postene 45, 60, og 72

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke posten med 200 mill. kroner for å styrke NVEs flom- og skredforebygging, som en del av Rødts satsing på 420 mill. kroner for en styrket satsing på flom- og skredforebygging. Dette medlem vil også vise til kap. 4820 post 40 der Rødt foreslår å fjerne den kommunale egenandelen for utføring av sikrings- og miljøtiltak som er gjennomført i regi av NVE.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det er stort etterslep når det gjelder flom- og skredsikring. Gjerdrumutvalget anbefalte at bevilgningene til NVEs sikringsarbeid økes fra foreslått nivå på ca. 350 mill. kroner til 1,5 mrd. kroner årlig. I en annen analyse estimerer NVE at det vil koste mellom 50 og 120 mrd. kroner dersom alle bygg som er utsatt for skred i bratt terreng, flom, erosjon og kvikkleire skal sikres.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en økning på 400 mill. kroner over NVEs budsjett.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjettforslag, der partiet øker satsningen på flom- og skredsikring med 50 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at klimaendringene fører til mer ekstremvær. Det er derfor særlig viktig å øke sikringen av bosetning og infrastruktur mot skred og flom. Kristelig Folkeparti foreslår derfor å øke bevilgningen med 30 mill. kroner.

Post 60 Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås en økning på 50 mill. kroner slik at NVE kan gi bistand til mer forebygging i form av kartlegging og sikring mot flom- og skredfare.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke posten med 200 mill. kroner for å styrke NVEs flom- og skredforebygging, som en del av Rødts satsing på 420 mill. kroner for en styrket satsing på flom- og skredforebygging. Dette medlem vil også vise til kap. 4820 post 40 der Rødt foreslår å fjerne den kommunale egenandelen for utføring av sikrings- og miljøtiltak som er gjennomført i regi av NVE.

Post 73 Tilskudd til utjevning av overføringstariffer

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at nettleiutjevning kan unngås dersom flere nettselskaper slås sammen og kostnader for utbygging og utbedring av nett fordeles på flere forbrukere.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås en reduksjon på 18 mill. kroner i tilskudd til utjevning av overføringstariffer.

Post 75 Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømgifter, overslagsbevilgning

Komiteens medlemmer fra Høyre mener det er et mål at rikelig med ren og rimelig strøm skal være et konkurransefortrinn for norsk industri og næringsliv og et gode for norske husholdninger. Samtidig er rikelig tilgang på kraft en forutsetning for å lykkes med energi- og klimaomstillingen i Norge og Europa. Kraftscenariene fra både Statnett, NVE, DNV og en rekke andre aktører viser imidlertid at Norge styrer mot et kraftunderskudd, og at prisene derfor forventes å være på et vesentlig høyere nivå frem mot 2030 enn det man har vært vant til i Norge frem til 2021. Disse medlemmer mener dette er en betydelig utfordring, og viser til at det må bygges ut vesentlig mer kraft og nett de neste årene, og at en må utnytte kraften man allerede har på en langt mer effektiv måte. De siste to årene har regjeringen kun gitt konsesjon til 0,3TWh ny kraftproduksjon, mot 16 TWh under regjeringen Solberg. Disse medlemmer mener derfor det er viktig og riktig å videreføre strømstøtteordningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås en økning på 4,07 mrd. kroner i strømstøtte til husholdninger og hytter, der dekningsgraden økes til 100 pst. over 50 øre per kWt.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der partiet reduserer kompensasjonsgraden i strømstøtteordningen fra 90 til 80 pst. støtte for strømpriser over 73 øre per kilowatt time. Dette innebærer en reduksjon på 1 050 mill. kroner til formålet. Dette medlem viser for øvrig til Ven-

stresmerknader til Prop. 116 L (2022–2023), Innst. 486 L (2022–2023).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil påpeke at regjeringens strømstøtteordning har flere store svakheter og bør erstattes av en mer miljøvennlig og mer sosialt rettferdig ordning. Dagens ordning der utbetalingen er basert på strømforbruket, premierer høyt konsum og svekker insentivene til energisparing. Dette medlem viser til at de som har god råd i gjennomsnitt har betydelig høyere strømutfgifter enn de som har dårlig råd. Dagens ordning skiller ikke mellom basisforbruk og luksusforbruk og innebærer derfor at de som har god råd, mottar betydelig mer skattepenger enn de som har dårlig råd. Statistisk sentralbyrå viste i sin gjennomgang av strømstøtteordningen i september 2022 at de 10 pst. rikeste fikk dobbelt så mye fra statens strømstøtte i vintermånedene som de 10 pst. fattigste. Derfor har flere økonomer og aktører som Fornybar Norge tatt til orde for at regjeringen heller bør innføre en flat utbetaling til alle. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at strømstøtteordningen erstattes av en strømbonusordning der statens ekstra grunnrenteskattinntekter deles ut igjen. Dette medlem viser til Miljøpartiet de Grønnes forslag og merknader i Innst. 25 S (2022–2023), der Miljøpartiet De Grønne fremmet forslag om en mer rettferdig og miljøvennlig strømstøtteordning.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at husholdninger det siste året har blitt hardt rammet av skyhøye strømpriser. Dette medlem ønsker derfor en forsterket strømstøtteordning der staten skal kompensere husholdninger, ideelle, frivilligheten og Den norske kirke med 100 pst. over 50 øre/kWh. En slik ordning vil bidra til lavere priser og øke forutsigbarheten i en tid med mye usikkerhet. For å forsterke strømstøtten i tråd med forslaget fra dette medlem, foreslås det i Kristelig Folkeparti sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen med 4 250 mill. kroner.

Ny post: Tilskudd til gratis energirådgivning

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at mangel på kunnskap om mulighetene for energieffektivisering i dag er en viktig barriere mot å realisere tiltak. Kommunene eller NVE bør derfor få ansvar for å tilby gratis energirådgivning til husholdninger og bedrifter, inkludert befaring og hjelp til å sette opp en tiltaksplan. Staten bør dekke deler av denne kostnaden gjennom en tilskuddsordning.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en egen ordning med tilskudd til gratis energirådgivning.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett, der en slik ordning foreslås etablert.

2.2.6 KAP. 4820 NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT

Komiteen viser til at det på kap. 4820 anslås en inntekt på 119 500 000 kroner for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås å redusere post 40 med 38 mill. kroner, som fjerner kommunenes egenandel for flom- og skredsikring. Dette er en del av Rødts satsing på 420 mill. kroner for en styrket satsing på flom- og skredforebygging. Dette medlem vil også vise til kap. 4820 post 40 der Rødt foreslår å fjerne den kommunale egenandelen for utføring av sikrings- og miljøtiltak som er gjennomført i regi av NVE.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der partiet foreslår å rette opp regjeringens forslag til kutt i forskningsprogram for klimavennlig teknologi, deriblant forskningsprogrammet CLIMIT. Venstre foreslår å bevilge 15 mill. kroner mer til denne posten enn regjeringens budsjettforslag legger opp til.

2.2.7 KAP. 1825 (NYTT) ENERGIEFFEKTIVISERING OG -OMLEGGING

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 495 000 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til ENØK-satsing i Enova med 700 mill. kroner. Flertallet foreslår derfor at kap. 1825 post 50 økes med 700 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Midlene skal benyttes for å øke tilskuddet til energieffektivisering i bygg og husholdninger og utbygging av solenergi.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres merknader og forslag knyttet til energieffektivisering under kap. 1428 Enova SF.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 1,25 mrd. kroner utover regjeringens forslag til satsing på energieffektivisering og lokal energiproduksjon i hjem, kommuner og bedrifter.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at olje- og energidepartementets skriveri «Handlingsplan for energieffektivisering» at de vil be NVE utrede konsekvensene av et mål om 10 TWh redusert strømforbruk i hele bygningsmassen innen 2030 sammenlignet med 2015. Elforbruket i hele bygningsmassen i 2015 var på 63,7 TWh. En reduksjon i strømforbruk på 10 TWh gir et strømforbruk i bygg på 53,7 TWh i 2030. Elforbruket i bygg var i 2022 på 62,1 TWh. I 2022 utgjorde elforbruk 78 pst. av energiforbruket i byggsektoren. Disse medlemmer vil klargjøre dette målet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om at elforbruket i bygg maksimalt skal utgjøre 54 TWh i 2030.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener videre at det må vurderes om virkemidlene i regjeringens handlingsplan er tilpasset målet om 10 TWh elsparing i bygg i 2030 sammenlignet med 2015. Med dette på plass har regjeringen ikke kun en handlingsplan, men et styringsverktøy for å sikre måloppnåelse. Det må også sikres at summen av tiltak i handlingsplanen for energieffektivisering sikrer måloppnåelsen. Disse medlemmer viser til at Sintef og Skanska i september 2023 kom med rapporten «Energisparepotensialet i bygg fram mot 2030 og 2050 – Hva koster det å halvere energibruken i bygningsmassen?» hvor de i detalj har gått gjennom kostnadene for å redusere energibruk i bygg, også med skille mellom elektrisitet og annen energi slik regjeringen legger opp til i sin handlingsplan, samt hva støttebehovet er. Disse medlemmer mener dette utgjør et godt grunnlag for å utarbeide bedre styringsverktøyer fra myndighetenes side.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om en årlig rapportering på måloppnåelse ved fremleggelse av statsbudsjettet på et mål om at elforbruket i bygg ikke skal overstige 54 TWh i 2030.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å kvantifisere alle tiltak i handlingsplanen for energieffektivisering, slik at effekt av virkemidler synliggjøres og dermed gir mulighet for justering.»

Disse medlemmer viser til at Enova i 2023 introduserte tre nye bygg-program med støtte til moden teknologi. Disse er rettet mot borettslag, sameier og yr-

kesbygg. Dersom regjeringen skal følge opp Energikommisjonens tilrådninger, slik de sier, og for at de nye ordningene skal ha effekt frem mot 2030, er det viktig med langsiktighet og forutsigbarhet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at nye programmer for energikartlegging og forbedring av energitilstand i borettslag, sameier og yrkesbygg får en varighet og finansiering frem til 2030, og at dette sikres i dialog og avtaleverk med Enova.»

Disse medlemmer viser til at eneboliger og småhus står for halvparten av energiforbruket i byggsektoren. Mange boliger har lav energistandard. Tiltak her er avgjørende for å oppnå betydelig reduksjon i energibruken fra byggsektoren. Samtidig vil tiltak gjøre husholdningene mindre sårbare i perioder med høye strømpriser. Det er i dag svake og mangelfulle virkemidler for energieffektivisering og energioppgradering i eneboliger og småhus, og det er behov for å prøve ut nye måter å informere, veilede og gjennomføre prosjekter mot denne målgruppen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre et prøveprosjekt hvor småhus får en investeringsstøtte på 30 pst. ved gjennomføring av energitiltak hvis summen av alle tiltak medfører en reduksjon i energiforbruket på minimum 20 pst. Tiltakene må være anbefalt av en godkjent energirådgiver som steg i en helhetlig oppgradering på samme måte som for borettslag og sameier.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til mer ENØK er viktig for å frigjøre strøm til andre formål. Dette medlem ønsker imidlertid å gjøre mer av dette gjennom Enova og velger derfor å heller styrke Enova, og reduserer derfor bevilgningen på denne posten med 100 mill. kroner.

2.2.8 KAP. 1850 KLIMA, INDUSTRI OG TEKNOLOGI

Komiteen viser til rapportene til FNs klimapanel og Det internasjonale energibyrådet (IEA) om at det vil være nødvendig med fangst og lagring av CO₂ for å redusere globale klimagassutslipp i tråd med klimamålene til lavest mulig kostnader.

Komiteen viser til at det å utvikle teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂ vil legge til rette for en kostnadseffektiv løsning for fullskala CO₂-håndtering i Norge. Dette vil også gi teknologiutvikling i et internasjonalt perspektiv.

Komiteen viser til planene om fangst av CO₂ fra sementfabrikken i Brevik og energigjenvinningsanlegget på Klemetsrud i Oslo, samt andre CCS-prosjekt ved avfallsforbrenningsanlegg som er under oppseiling i Norge.

Komiteen viser til at det blir foreslått å bevilge 81 mill. kroner til forberedelse for havvind og 22 mill. kroner til sjøfuglprogrammet SEAPOP (Seabird Population Management and Petroleum Operations) som del av havvindsatsingen.

Komiteen vil understreke behovet for skikkelige miljøundersøkelser i forkant av at areal lyses ut til havvind.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til naturkartlegging av havvind med 50 mill. kroner. Flertallet foreslår derfor at kap. 1850 post 21 økes med 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Flertallet understreker at bevilgningen skal gå til naturkartlegging av områdene som er aktuelle for havvind.

Komiteens medlem fra Rødt mener at 50 mill. kroner er et altfor lavt beløp til å sørge for en forsvarlig naturkartlegging av havvindområder. Regjeringens samarbeidsgruppe for havvind sin sameksistensgruppe, med Fornybar Norge, Offshore Norge, WWF, DNV, Fiskarlaget m.fl., har bedt om bevilgninger på 246,28 mill. kroner til kartlegging av havbunn, økosystemene i vannmassene og fugl i budsjettet for 2024. Regjeringen har satt av 22 mill. kroner til forskning på sjøfugl og det sies at deler av en post på 81 mill. kroner skal brukes på feltundersøkelser, ut over de 50 mill. kroner som nå har kommet til.

Dette medlem anser derfor at regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti er langt unna å følge opp Stortingets vedtak fra behandlingen av Innst. 446 S (2021–2022), jf. Vedtak 736 (2021–2022) om å

«sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel har vesentlig bedre natur- og miljøregnskap enn tidligere energiprojekter i Norge.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett hvor det settes av 10 mill. kroner til konsekvensutredning av Nordvest A over postene 1820/01 og 1850/21.

Post 50 Noregs forskningsråd og Gassnova – Forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at post 50 skal bidra til forskning og teknologiutvikling

for energisystemet i fremtiden. Per i dag er det enkelte programmer som kun er tilgjengelige for forskningsinstitutter. Det gjelder for eksempel en del programmer som har tidlig-fase forskning og teknologiutvikling som nedslagsfelt. Disse medlemmer mener flere av disse programmene bør være tilgjengelige for industrien å søke på.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som gjør at petroleumsindustrien i større grad kan søke om midler fra forskningsprogrammer som i dag er begrenset til forskningsinstitutt, herunder programmer som omhandler tidlig-fase teknologier.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen vil legge frem en utredning om virkemidler for CO₂-håndtering ved avfallsforbrenningsanlegg og i industrien. Disse medlemmer er bekymret for at dagens CO₂-avgift for avfallsbransjen bidrar til økt eksport av avfall til Sverige, noe som svekker økonomien i norske avfallsforbrenningsanlegg. Disse medlemmer mener regjeringens økning i CO₂-avgiften i 2024 kan bidra til å forsterke dette problemet. Videre vil det kunne svekke aktørenes finansielle evne til å investere i CO₂-håndtering. Disse medlemmer mener derfor regjeringen må utrede alternative modeller for skattlegging av utslipp som bidrar til å redusere avfallseksporten, gir avfallsforbrenningsanleggene insentiver til å redusere utslipp og rammevilkår som sikrer videre drift.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser i denne sammenheng til anmodningsforslaget fremmet av Høyres medlemmer i finanskomiteen i Innst. 3 S (2023–2024) om å utrede alternative modeller for skattlegging av utslipp i avfallssektoren, som reduserer insentivene til å eksportere avfall til Sverige og opprettholder insentivene til å gjennomføre utslippsreducerende tiltak ved norske forbrenningsanlegg.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at nesten 40 pst. av Norges samlede utslipp stammer fra noen få store punktutslipp. Yaras ammoniakfabrikk på Herøya, LNG-anlegget på Melkøya og de store smelteverkene er eksempler på store punktutslipp. Tiltak rettet mot de største punktutslippene vil derfor ha store utslag på Norges samlede CO₂-utslipp. Disse medlemmer viser til at det å skifte fra fossile innsatsfaktorer til fornybare, vil være et viktig tiltak for å redusere utslippene. I stålproduksjon kan man for eksempel erstatte kull med hydrogen. Dette er ikke mulig for smelteverk som produserer sement, aluminium, silisium og mangan. For de

35 smelteverkene her i landet vil derfor fangst og lagring av CO₂ bli et svært viktig tiltak.

Disse medlemmer vil påpeke at EUs kvotesystem ikke vil være tilstrekkelig for å utløse de store teknologiske sprangene som industrien er avhengig av for å kutte utslippene i tilstrekkelig grad. Uten nye tiltak risikerer man derfor å flytte utslipp til andre land, fremfor å omstille industrien her hjemme.

Disse medlemmer mener derfor det er behov for nye virkemidler, og mener det er behov for et punktutslippsprogram som gjør det mulig å skalere utslippsreducerende tiltak og realisere flere CO₂-renseanlegg i industrien. Et punktutslippsprogram kan for eksempel ta utgangspunkt i karbondifferansekontrakter eller andre egnede virkemidler som gjør det mulig å gå fra piloter til skalering av utslippsreducerende tiltak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen vil arbeide med en ekstern utredning av hvordan staten kan medvirke til å følge opp en helhetlig verdikjede for hydrogen produsert uten eller med lavt utslipp, og at regjeringen vil følge opp EU-kommisjonens arbeid med å etablere et nytt virkemiddel for fornybart hydrogen under EUs innovasjonsforum. Disse medlemmer viser til at det skal mye mer energi til for å produsere grønt hydrogen enn blått hydrogen, og at tilgang til fornybar kraft på kort sikt kan bli en flaskehals for fremstilling av store mengder grønt hydrogen. Disse medlemmer mener det er viktig at fremstillingen av blått hydrogen får de samme virkemidlene som grønt hydrogen.

På bakgrunn av dette fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at tiltak for å utvikle kommersielle verdikjeder for utvikling og bruk av blått hydrogen likebehandles med grønt hydrogen i virkemiddelapparatet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Miljødirektoratet i rapporten «Grønn omstilling» fra 2022 skriver at DAC vil kunne bli et viktig klimatiltak i fremtiden. Miljødirektoratet påpekte at Norge har naturgitte forutsetninger gjennom store muligheter for lagring av CO₂ offshore, og tilgang på ren og fornybar energi. Miljødirektoratet la i rapporten inn et reduksjonspotensial på 1 million tonn med DAC i sin utslippsfremskrivning til 2030, og poengterte at potensialet med DAC kan være betydelig større på sikt.

Disse medlemmer viser til at DAC er energikrevende, og det er viktig at en eventuell utvikling av DAC i stor skala kan skje i samspill med en tilfredsstillende kraftbalanse. Disse medlemmer understreker at utvikling av denne typen teknologi kan bli et viktig bein å

stå på for norsk industri i tiårene som kommer. Ved behandlingen av Meld. St. 36 (2020–2021 Energi til arbeid og Meld. St. 11 (2021–2022) Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2020–2021), jf. Innst. 446 s (2021–2022), ble det vedtatt følgende anmodningsforslag til regjeringen (Vedtatt nr. 713 (2021–2022)):

«Stortinget ber regjeringen vurdere virkemidler som kan bidra til å gjøre direkte karbonfangst fra luft (DAC) lønnsomt, herunder hvordan CO₂-avgiften og handlingsrommet innenfor kvotehandelssystemet kan innrettes for å få til dette.»

Disse medlemmer mener regjeringen bør gjennomføre vurderingen innenfor en tidsramme som gjør at teknologien kan få betydning for 2030-målene, og at utredningen tar hensyn til eventuelt nytt innhentet kunnskapsgrunnlag.

Disse medlemmer viser videre til vedtak nr. 919 (2022–2023), vedtatt 16. juni 2023 ved behandlingen av Innst. 490 S (2022–2023).

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en ekstern utredning av virkemidler for samfunnsøkonomisk riktig prising av negative utslipp, slik som negativ CO₂-avgift eller omvendte auksjoner, og vurdere muligheten for at støtte til CO₂-fjerning (negative utslipp) kan kombineres med salg av klimakreditter.»

Disse medlemmer mener Direct Air Capture (DAC) og Bio-CCS er potensielt spennende og viktige klimateknologier, og er opptatt av at vedtaket følges opp raskt i 2024.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås en økning på 50 mill. kroner, øremerket utvikling av utslippsreducerende teknologi og utvikling av nye energikilder.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative budsjett, der det settes av 330 mill. kroner til å klargjøre pilot for karbonfangst og lagring på avfallsforbrenning i Trondheim, Bergen Stavanger, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik og Tromsø. Bevilgningen dekker en fjerdedel av nødvendig beløp, under post 70.

Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative budsjett også foreslår å bevilge 70 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag til forskning og utvikling innen energieffektivisering og bergvarme under post 50. Under samme post kuttes 127 mill. kroner som er satt av til petroleumsforskning som ikke er rettet mot å redusere utslipp, ulykker og lignende.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjettforslag, der partiet setter av 250 mill. kroner til en tilskuddsordning for planlegging av karbonfangst og -lagring (CCS) ved avfallsanlegg

ved de store byene. Dette inkluderer en utredning av CCS ved hvert av de enkelte avfallsanleggene i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Fredrikstad, Ålesund, Gjøvik og Tromsø. Dette medlem påpeker at man må fange og lagre mer karbon for å nå verdens klimamål. Man har lenge satt en pris på utslipp, men ikke prissatt klimagassutslipp som blir fjernet fra kretsløpet, såkalte negative utslipp. For å utløse slike prosjekter og sikre forutsigbarhet foreslår derfor Venstre i partiets alternative budsjett å innføre en negativ CO₂-avgift for karbonfangst og -lagring av biogent avfall og fra luft (DAC), der utslipp blir fjernet fra kretsløpet, på minimum 3 000 kroner per tonn CO₂.

Dette medlem foreslår et kutt på 250 mill. kroner til petroleumsforskning, og omprioriterer disse pengene til andre forskningsformål.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett og til Dokument 8:245 S (2022–2023), Innst. 77 S (2023–2024), der det foreslås å etablere en ny investeringmekanisme for grønne statlige investeringer som skal bidra til risikoavlastning for grønne industriprosjekter. Dette medlem foreslår at en slik mekanisme kan supplere og erstatte virkemidlene under kapittel 18.50.

Dette medlem viser til at Nærings- og fiskeridepartementet har anslått at det trengs om lag 60 mrd. kroner i statlig risikoavlastning i grønne industriprosjekter. Det gjelder for eksempel prosessindustri, solindustri, havvind, biogassfabrikker og batterifabrikker. Dette medlem mener det kan være hensiktsmessig at staten går inn med kapital, slik en har gjort på sokkelen gjennom Statens Direkte Økonomiske Engasjement (SDØE) og Petoro, som har eiendeler i og bidrar i investeringene til de private selskapene på norsk sokkel. En slik ordning kan bidra til kapital til selskaper med store kapitalbehov, samtidig som det reduserer risikoen for private investorer. Hvis investeringene blir lønnsomme vil staten, på lik linje med de private investorene, også motta utbytte på investeringene. En slik løsning vil gjøre det lettere for staten å bidra med større beløp og redusere behovet for rene subsidier der staten tar stor risiko uten å få avkastning tilbake. Kriteriene for at staten skal kunne investere i selskap bør være enkle og transparente, slik at bedrifter som oppfyller et sett med vilkår som er avgjørende for omstilling.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett der det foreslås å redusere bevilgningen til petroleumsforskning med 140 mill. kroner.

Blåhydromaks

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Norge i flere tiår har vært en av de viktigste leverandø-

rene av energi til Europa. Det gjelder særlig naturgass. Samtidig står verden midt i en klimakrise. Dette må det tas høyde for når Norge skal forsyne Europa med energi etter 2030. Spesielt etter 2050 da EU har som mål å erstatte naturgass med blått hydrogen. Da må det utvikles helt nye løsninger.

Disse medlemmer viser til at det pågår omfattende arbeid og forskning for å se på muligheter til å gjøre naturgass om til rent hydrogen på et tidlig stadium, med fangst og lagring av CO₂. Karbonfangst og -lagringsdelen av denne utviklingen er et viktig skritt i overgangsfasen for å legge til rette for en langsiktig, bærekraftig, global hydrogenøkonomi. EU-samarbeidet inkluderer storskala hydrogenproduksjon i Norge for eksport til Tyskland. I Tyskland skal hydrogen brukes i kraftproduksjon for å fase ut kullkraftverk. I stedet skal det bygges nye gasskraftverk som på sikt kan erstatte bruken av naturgass med hydrogen så fort det er klart for eksport fra Norge.

De siste årene har interessen fra industrien for hydrogenforskning vært sterkt økende. Om lag halvparten av forskningen har forskjellige materialvitenskapelige temaer. Noe aktivitet er rettet mot brenselceller, men den største forskningsaktiviteten skjer på elektrolyse og grønt hydrogen. Blått hydrogen, det vil si hydrogen fra naturgass med karbonfangst og -lagring (CCS), er også et område hvor materialforskning, og da særlig membranforskning, er viktig. Målet er å finne mer effektive prosesser for å skille hydrogen og CO₂ etter reformering av naturgass. Norge har gjennom mange år bygget opp sterke forskningsmiljøer på CCS. Blått hydrogen kan for Norge bli viktig både som transportdrivstoff, til industriformål og for energiekspert. Hydrogen kan eksporteres både i flytende form på store skip og i gassrørledninger. I tillegg til materialforskning, forskes det også på prosjekter i kategoriene sikkerhet, bruk og system.

Disse medlemmer viser til at bruk av hydrogen som et maritimt drivstoff er i rask utvikling, med en rekke pilot- og demonstrasjonsprosjekter forskjellige steder langs norskekysten. Der batterier ikke strekker til eller ikke kan lades, vil hydrogen kunne bli et viktig alternativ. Norge har en rekke interessante maritime markeder med både cruiseturisme, ferjer og større biltransport skip, fiskerivirksomhet, havbruk og offshore olje- og gassoperasjoner. Takket være høy forskningsbasert kompetanse og sterke og framsynte verft, rederier og teknologileverandører, er Norge her i ferd med å ta attraktive internasjonale posisjoner i nye og bærekraftige verdikjeder.

Tyskland og Norge har lenge samarbeidet om energi. 28. november 2023 vedtok EU Kommisjonen den første listen over prosjekter av felles interesse (PCI) og prosjekter av gjensidig interesse (PMI) som er helt i tråd med den europeiske grønne avtalen. Det er valgt ut tre norske initiativer for Project of Common Interest-sta-

tus. Initiativene omfatter Northern Lights, Equinors CO₂-rørledning fra Belgia til Norge, CO₂ Highway Europe og gigaskalaprosjektet Clean Hydrogen to Europe med en hydrogenrørledning fra Norge til Tyskland. Dette viser viktigheten av CCS og lavkarbonhydrogen i avkarboniseringen av europeisk industri.

Disse sentrale grenseoverskridende prosjektene vil hjelpe EU med å nå sine ambisiøse energi- og klimamål.

Disse medlemmer mener at Norge også i fremtiden kan være en viktig energileverandør til EU med blått hydrogen. Det vil ta tid å erstatte EUs bruk av naturgass med fornybar energi til bruk som for eksempel balansekraft. Høyre har i alternativt statsbudsjett for 2024 foreslått å opprette et nytt forskningsprogram for hydrogen, kalt BLÅHYDROMAKS, for å bidra til økt kunnskap og mer forskning på overgangen fra gass til blått hydrogen på norsk sokkel. Det betyr å styrke forskningen på hele denne verdikjeden. Sentrale emner det bør arbeides med er hvor bør man lete mer på norsk sokkel for å dreie letevirkosomheten mer mot gass, bruke blått hydrogen fremfor tradisjonelle petroleumsprodukter ved leting og utvinning på sokkelen, infrastrukturløsninger, storskala produksjon av blått hydrogen, sikker distribusjon, lagring og bruk.

Post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂ – kan overføres

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås en reduksjon på 2,6 mrd. kroner.

Post 75 Norwegian Energy Partners

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets alternative budsjett, der det foreslås en økning på 10 mill. kroner. Tilskudd til Norway Energy Partners reduseres tilsvarende på budsjettet til Nærings- og Fiskeridepartementet.

2.2.9 KAP. 2440 STATENS DIREKTE ØKONOMISKE ENGASJEMENT I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Post 30 Investeringer

Komiteen har merket seg at SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen for 2024 ifølge Prop. 1 S (2023–2024) forventes å bli 26 000 mill. kroner, en reduksjon på 2 300 mill. kroner fra saldert budsjett 2023. Reduksjonen skyldes i hovedsak utsettelse av Wisting-prosjektet og redusert produksjonsboring på Troll, Oseberg og Draugen. Komiteen viser til at post 30 omfatter SDØEs andel av investeringer på norsk sokkel. Dette gjelder investeringer i felt i drift, under utbygging og prosjekt under vurdering.

2.2.10 KAP. 5440 STATENS DIREKTE ØKONOMISKE ENGASJEMENT I PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Komiteen merker seg at driftsinntektene anslås til 383 400 mill. kroner, en reduksjon på 208 300 mill. kroner fra saldert budsjett 2023. Driftsinntektene består av inntekter fra salg av petroleumsprodukter og netto tariffinntekter knyttet til prosessering og transport av olje og gass. Komiteen merker seg at reduksjonen i hovedsak skyldes lavere prisforventninger for olje og gass. Anslaget baserer seg på en oljepris på 787 kroner per fat sammenliknet med 912 kroner per fat i saldert budsjett 2023.

Komiteen merker seg at SDØE-ordningen innebærer at staten, på lik linje med øvrige aktører på norsk sokkel, betaler en andel av alle investeringer og driftskostnader i prosjekter tilsvarende statens deltakerandel. Staten får en tilsvarende andel av inntektene fra salget av produksjonen og andre inntekter.

Komiteen merker seg at driftsutgiftene er anslått til 53 400 mill. kroner, en økning på 5 600 mill. kroner fra saldert budsjett 2023. Økningen i driftsutgifter skyldes i hovedsak høyere anslag for kjøp av tredjepartsgass som følge av økte tredjepartsvolumer, økte produksjonskostnader som følge av økning i kraftpriser og økte transportkostnader som følge av økte volumer og transporttariffer.

Komiteen merker seg at lete- og feltutviklingsutgiftene anslås til 1 700 mill. kroner, en økning på 500 mill. kroner fra saldert budsjett 2023, på grunn av økt leteaktivitet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å stoppe all lete- og feltutvikling, noe som vil føre til at disse utgiftene bortfaller.

2.2.11 KAP. 954 PETORO AS

Komiteen viser til at Petoro AS er et statlig eid aksjeselskap som ivaretar Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) på et forretningsmessig grunnlag.

Gjennom SDØE deltar staten i mange utvinningstilatelser, rørledninger og landanlegg for petroleum. Petroleumsvirksomheten er organisert som interessentskap der deltakerne er olje- og gasselskaper.

Petoro opptrer som rettighetshaver for SDØE-andelene og har rettigheter og plikter som andre rettighetshavere. Petoros overordnede mål for ivaretagelsen av SDØE-porteføljen er å skape størst mulig verdi og oppnå høyest mulig inntekt til staten.

Det foreslås en bevilgning på 396,1 mill. kroner. Videre foreslås en fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning under kap. 954 post 71 Erstatninger, eventuell erstat-

ning til Norges Bank for netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. forslag til vedtak VI, 1.

Bevilgningen skal dekke utgifter til Petoros administrasjon og oppfølging av SDØE-andelene og utgifter til utgående merverdiavgift. Dette inkluderer utgifter til egen organisasjon og selskapets kjøp av eksterne tjenester, særlig knyttet til rådgivere og ekstern spisskompetanse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, forventer at Petoro er en konstruktiv partner i lisenssamarbeidene de deltar i, når det gjelder å finne gode løsninger for å dekke kraftbehovet på sokkelen de neste årene. Flertallet mener behovet for kraft fra land må minimeres, og at det er viktig at aktørene på sokkelen bidrar til å utvikle andre løsninger. Dette kan for eksempel være havvind i tilknytning til eksisterende installasjoner på sokkelen.

2.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12

Komiteen viser til Prop. 1 S (2023–2024) fra Olje- og energidepartementet (OED) med oversikt over oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak under Olje- og energidepartementet.

2.3.1 VEDTAK 13, 16 OG 17 (2022–2023)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til anmodningsvedtakene 13, 16 og 17 fra sesjonen 2022–2023 om å fjerne administrative barrierer for mer solenergi som i sum skal bidra til å utløse det store potensialet for solenergi i Norge, på lik linje med utviklingen i andre europeiske land. Flertallet viser til at flere av anmodningsvedtakene ikke er fulgt opp eller kun delvis fulgt opp av regjeringen. Solenergi knyttet til bygg eller solparker er en av de energiformene som kan styrke kraftbalansen mest i et perspektiv frem mot 2030 hvor en risikerer negativ kraftbalanse. Den svake utviklingen i Norge i realiseringen av solenergi sammenlignet med andre land i Europa og verden for øvrig må ses i sammenheng med regjeringens manglende oppfølging av vedtak om å bygge ned administrative barrierer som henger igjen fra den tid da solenergi var en mer umoden teknologi.

2.3.2 VEDTAK 766 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til oppfølgingen av vedtak 766 (2022–2023), om lokal energiproduksjon og produksjon på grå arealer, som ikke er ansett fulgt opp ennå og hvor det tilsynelatende pågår et omfattende utredningsarbeid hos NVE. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for økt lokal energiproduksjon og energiproduksjon på gråarealer i forbindelse med revidert budsjett i 2024.»

2.3.3 VEDTAK 106 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til anmodningsvedtak 106 (2022–2023) om differansekontrakter for hydrogen og regjeringens omtale i Prop. 1 S. Disse medlemmer oppfatter ikke at anmodningsvedtaket er fulgt godt nok opp. Intensjonen bak forslaget er å likestille bruken av grønt og blått hydrogen for å få i gang en verdikjede med bruk av hydrogen. Her ser det ut til at regjeringen vil prioritere å støtte hydrogen med en viss sum per kilo produsert hydrogen fremstilt av regulerbar vannkraft. Det vil forringe regulerbar kraft, og ikke tilgodese naturgass som det er betydelig overskudd av. Bruk av blått hydrogen vil styrke kraftbalansen i et perspektiv frem mot 2030 og 2040 hvor man risikerer negativ kraftbalanse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget i anmodningsvedtaket ber regjeringen komme med en plan for differansekontrakter, og merker seg at regjeringen konkluderer med at differansekontrakter ikke er det mest egnede virkemiddelet før hydrogenmarkedet er mer modent, og viser videre til EUs opprettelse av Hydrogenbanken. Disse medlemmer mener dette ikke er i tråd med hva Stortinget faktisk etterspurte, og at regjeringen derfor ikke kan kvittere ut vedtaket.

2.3.4 VEDTAK 701 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti merker seg at regjeringen ikke har utredet et eget hurtigløp for kraft- og nettutbygging, og at vedtaket dermed ikke kan kvitteres ut.

2.3.5 VEDTAK 731 (2021–2022)

Fleirtallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De

Grøne og Kristeleg Folkeparti, viser til at det i regjeringa sin handlingsplan for raskare nettutbygging og betre utnytting av nettet blir varsla forskriftsendringar som inneber at nettselskapa skal ta omsyn til kor modne prosjekta er, når dei fordeler kapasitet. Ifølgje vedtaket skulle desse forslaga ha blitt fremja for Stortinget i forbindelse med revidert budsjett i 2023, men har blitt utsett. Fleirtalet viser til at Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har fått i oppdrag å foreslå konkrete forskriftsendringar, som vil bli sende på høyring. Fleirtalet meiner oppmodningsvedtaket ikkje kan utkvitterast før desse forslaga er sende på høyring.

2.3.6 VEDTAK 764 (2022–2023)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til anmodningsvedtak nr. 764 fra sesjonen 2022–2023.

I forbindelse med behandlingen av Prop. 97 S (2022–2023) vedtok Stortinget:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at effekt på klima og raske klimagevinster vektlegges ved fremtidige tildelinger knyttet til CO₂-lagring, sammen med hensynet til trygg og sikker lagring.»

Bakgrunnen for vedtaket var at Stortinget ønsker at Olje- og energidepartementet (OED) skal bruke klimagevinster som et eget kriterium, på lik linje med kriteriet om trygg og sikker lagring i behandling av søknader knyttet til karbonlagringslisenser. Flertallet registrerer at dette vedtaket (vedtak nr. 764) kvitteres ut i forslaget til statsbudsjett som «ivarettatt» av eksisterende retningslinjer og policy, uten at selve policyen synes å være endret. Flertallet er oppmerksomme på at det i løpet av høsten vil legges frem et nytt forslag til CO₂-policy fra OED. Flertallet forventer at ny CO₂-policy inkluderer Stortinget sitt anmodningsvedtak nr. 764.

2.3.7 VEDTAK 742 (2021–2022)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til regjeringens omtale av og oppfølging av vedtak 742 av 10. juni 2022. Disse medlemmer påpeker at vedtakets intensjon, i henhold til merknadene i Innst. 446 S (2021–2022), var at å be regjeringen følge opp punktet om å «sikre utbygging av en helhetlig infrastruktur for null- og lavutslippskjøretøy» fra klimameldingen. Disse medlemmer viser til at det i merknadsteksten før forslaget blant annet står:

«Disse medlemmer påpeker at EUs nye forordning om infrastruktur for alternative drivstoff (AFIR) vil inne-

holde krav til tettheten av hydrogenstasjoner langs hovedveiene. Dette kravet vil også gjelde for Norge. Disse medlemmer mener det må etableres et landsdekkende nettverk av hydrogenstasjoner, med vekt på områder der fyllestasjonene kan betjene flere ulike formål, og mener derfor at Enova må etablere et program for bygging av hydrogenstasjoner i utvalgte hovedkorridorer, med støttemulighet der investeringene ikke er lønnsomme per i dag. I den anledning viser disse medlemmer til utbyggingen av infrastruktur for hurtigladere for elbil, der Enova blant annet måtte gi økonomisk støtte til utbygging av hurtigladere i Troms og Finnmark.»

Disse medlemmer mener ikke regjeringens oppfølging av vedtaket svarer ut vedtaket og intensjonen i dette på en tilstrekkelig måte, og anser ikke vedtaket som fulgt opp.

2.3.8 VEDTAK 813 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til omtalen av vedtak 813 (2022–2023), hvor det fremgår at regjeringen ikke har fulgt opp et enstemmig stortingsvedtak om å levere en sak om å få behandlingen av bakkemonterte solkraftanlegg inn i plan- og bygningsloven i løpet av 2023. Disse medlemmer ber om at dette skjer snarest.

2.3.9 VEDTAK 839 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen anser vedtak 839 (2022–2023) om naturkartlegging av framtidige havvindområder som fulgt opp. Regjeringen mener de har en plan for naturkartlegging av aktuelle nye havvindområder fordi det skal gjøres feltundersøkelser, på samme måte som det er gjort for allerede åpnete områder. Disse medlemmer mener regjeringen har misforstått, og at det ikke finnes en plan for naturkartlegging – bare for feltundersøkelser. Det er feil å sette likhetstegn mellom feltundersøkelser og fullstendig naturkartlegging, da det ikke er gjennomført ferdig naturkartlegging av de allerede åpnete områdene – men det er gjennomført feltundersøkelser. Regjeringen viser til utredninger «før kraftverka blir installerte og satt i drift», men naturkartleggingen må jo avdekke om det i det hele tatt er forsvarlig å bygge vindkraft i området. Det er videre slik at regjeringen ikke går inn på hvordan de skal sikre tilstrekkelig finansiering av naturkartlegging. Regjeringens samarbeidsgruppe for havvind sin sameksistensgruppe, med Fornybar Norge, Offshore Norge, WWF, DNV, Fiskarlaget m.fl., har bedt om bevilgninger på 246,28 mill. kroner til kartlegging av havbunn, økosystemene i vannmassene og fugl i budsjettet for 2024. Regjeringen har satt av 22 mill. kroner til forskning på sjøfugl og det sies at deler av en post på 81 mill. kroner skal brukes på feltundersøkelser. Dette gjør

at disse medlemmer mener vedtaket ikke kan anses fulgt opp.

2.3.10 VEDTAK 596 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen anser vedtak 596 (2022–2023) om å utrede karbonfangst- og lagring som fulgt opp. Oppfølgingen av dette vedtaket ble gjort ved å be Oljedirektoratet vurdere Equinors og de andre rettighetshavernes egne tall fra 2010. Direktoratet slo fast at rettighetshaverne hadde fulgt vanlige prosesser i et slikt prosjekt, men ikke involvert andre fagmiljøer, som Gassnova, i vurderingen. Disse medlemmer mener dette ikke er en god nok oppfølging av vedtaket som forutsatte en egen vurdering.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til vedtak 839 fra behandlingen av Innst. 496 S (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2024, legge fram en helhetlig plan for naturkartlegging for de områdene som blir aktuelle for havvindutbygging.»

Disse medlemmer merker seg at regjeringen anser vedtaket for å være fulgt opp og at det vises til planlagte feltundersøkelser i de områdene som er aktuelle for havvind. Disse medlemmer peker på at omtalen i statsbudsjettet ikke utgjør en slik plan og mener vedtaket ikke er fulgt opp.

Disse medlemmer viser til at Stortinget har vedtatt at utbygging av havvind skal gjøres på en måte som «sikrer svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid» og å «sikre god miljøkunnskap for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind», jf. vedtak 737 og 721 fra behandlingen av Innst. 446 S (2021–2022). Det som vil avgjøre oppnåelsen av dette er valg av plassering og gode avbøtende tiltak. God og rask naturkartlegging og forskning om effekter er en nødvendig forutsetning. Disse medlemmer viser til at medlemmene i Olje- og energidepartementets (OED) sameksistensgruppe mener regjeringens budsjettforslag er utilstrekkelig for å innfri de nevnte stortingsvedtakene. Gruppen har anslått et behov for minst 246 mill. kroner på statsbudsjettet for 2024 fordelt på 154 mill. kroner til Mareano for å dekke havbunn, 52 mill. kroner til Havforskningsinstituttet for å dekke vannmassene, og 40 mill. kroner til SEAPOP/SE-ATRACK for å dekke fugl, som en del av en femårig finansieringsplan.

Disse medlemmer har merket seg at innsatsen for naturkartlegging til havs økes i regjeringens budsjettforslag og at det blant annet er avsatt 81 mill. kroner til driftsutgifter i OED for å forberede havvindutlysning

under kap. 1850 og post 21. Disse medlemmer konstaterer likevel at det ikke er tydelig hvor mye av dette som faktisk vil gå til naturkartlegging. Den foreslåtte økningen i Mareanos budsjett er kun på 13 mill. kroner. Det foreslås heller ikke et tilstrekkelig løft for Havforskningsinstituttet eller til forskning på sjøfugl. Disse medlemmer konstaterer derfor at satsingen på naturkartlegging i Prop 1 S (2023–2024) ikke står i forhold til Stortingets ambisjoner om en rask og omfattende havvindutbygging. Dette kan få alvorlige konsekvenser i form av forsinket utbygging og dårlig informerte beslutninger når det gis konsesjoner til utbygging.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2024 fremme forslag om å styrke bevilgningene til naturkartlegging i områder som er aktuelle for havvind og legge fram en helhetlig plan for dette.»

2.3.11 VEDTAK 35–5 (2021–2022)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til stortingsvedtak 35 punkt 5 (2021–2022) der Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan med et sett av tiltak som skal redusere energibruken i bygg med minst 10 TWh i 2030 og øke strømprduksjonen i bygg. Disse medlemmer merker seg at regjeringen har presentert en handlingsplan, men bemerker samtidig at tiltakene som presenteres, neppe er tilstrekkelig for å nå Stortingets mål.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at regjeringen anser vedtak 35–5 (2021–2022) som fulgt opp. I begrunnelsen viser regjeringen til fjorårets budsjett. Dette medlem bemerker at tiltakene som presenteres der neppe er tilstrekkelig for å nå Stortingets mål. Regjeringen viser videre til handlingsplanen lagt fram i forbindelse med årets budsjett. Dette medlem understreker at den planen har et nytt og annet mål enn anmodningsvedtaket, som nok kan være formålstjenlig. Dette medlem mener dette er et godt utgangspunkt og en god start, men en plan som har tilstrekkelige tiltak for å nå målet i vedtak 35–5 eller i den nye handlingsplanen er neppe på plass. I regjeringens budsjettforslag gis det en økning i tilskudd til energieffektivisering på knapt 200 mill. kroner. Dette medlem mener det stadig mangler en plan for reduksjon i energibruk i bygg med minst 10 TWh og at vedtaket ikke er fulgt opp.

2.3.12 VEDTAK 35–10 (2021–2022)

Fleirtallet i komiteen, medlemmene fra Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkepar-

ti, viser til at forslag om krav om nullutslepp og fossilfrie bygge- og anleggsplassar i offentlege anbod etter vedtaket skulle vore gjennomført i 2022. Fleirtalet meiner det er uheldig at det første oppdraget Miljødirektoratet fekk ikkje tok for seg alle aspekt ved oppmodningsvedtaket. Dette har ytterlegare forseinka oppfølginga. Fleirtalet viser til at Klima- og miljødepartementet no har gjeve Miljødirektoratet i oppdrag å greie ut krav i offentlege anskaffingar. Fleirtalet ser fram til at utvalet leverer si utgreiing 15. mars 2024 og ber regjeringa melde tilbake til Stortinget korleis dei skal følgje opp utgreiinga seinast i forbindelse med statsbudsjett for 2025.

2.3.13 VEDTAK 35–11 (2021–2022)

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Raudt, Venstre, Miljøpartiet Dei Grøne og Kristeleg Folkeparti, viser til at forslag om utgreiing av krav om nullutslepp og fossilfrie bygge- og anleggsplassar i offentlege anbod etter vedtaket skulle vore gjennomført i 2022. Fleirtalet meiner det er uheldig at det første oppdraget Miljødirektoratet fekk, ikkje tok for seg alle aspekt ved oppmodningsvedtaket. Dette har ytterlegare forseinka oppfølginga. Fleirtalet viser til at Klima- og miljødepartementet no har gjeve Miljødirektoratet i oppdrag å greie ut krav i offentlege anskaffingar i to delar, med første leveranse 15. mars 2024. Fleirtalet ser fram til at utvalet leverer dei to utgreiingane og ber regjeringa melde tilbake til Stortinget i samband med statsbudsjettet for 2025 innan 2024 med innføring frå 2025 og nullutslepp frå 2029.

2.3.14 VEDTAK 92 (2022–2023)

Komiteens flertall, medlemene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen ikke har lagt frem forslag til lavutslipp til offshorefartøy med innføring fra 2025. Det er opplyst at

«Klima- og miljødepartementet har gitt Sjøfartsdirektoratet i oppdrag å sjå på korleis krav til låg- og - og nullutslepp for offshorefartøy kan utformast.»

Flertallet mener det er uheldig at fristen ikke overholdes og ser frem til utredningen, og at det fremmes krav.

2.3.15 VEDTAK 108 (2022–2023)

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Raudt, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne, viser til at regjeringa ikkje rekk å legge fram forslag om forbod mot nedbygging av

myr til utbyggingsformål i løpet av 2023, i tråd med vedtaket. Fleirtalet viser til at regjeringa varslar at dei vil legge fram forslaget så snart som mogleg i 2024.

2.3.16 VEDTAK 118 (2022–2023)

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Raudt og Miljøpartiet Dei Grøne, viser til at det ikkje blei opna for eit målretta pukkellaksefiske i sjø i 2023, av omsyn til annan anadrom laksefisk. Fleirtalet meiner vedtaket kan utkvitterast, men ber samstundes om at regjeringa legg til rette for betre involvering av sjølaksefiskarane i arbeidet mot pukkellaks. Fleirtalet viser til det vidare arbeidet med tiltak mot pukkellaks fram mot 2025, samt evalueringa av arbeidet i 2023.

Fleirtalet meiner det er viktig at mellomåret 2024 blir brukt til å planleggje for 2025. Sjølaksefiskarane skal inviterast til å leggje fram sine erfaringar og innspel til korleis sjølaksefisket kan bidra til eit meir effektivt uttak av pukkellaks utan å auke den totale dødelegheita av annan anadrom laksefisk. Klima- og miljødepartementet rapporterer tilbake til Stortinget på eigna vis om involveringa av sjølaksefiskarane, korleis erfaringane og innspela er blitt høyrte, med mål om at det vert opna for berekraftig sjølaksefiske av pukkellaks i 2025.

2.3.17 VEDTAK 716 (2021–2022)

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen anser vedtak 716 (2021–2022) om å sørge for forskrifter om prioritering av nettilknytning som fulgt opp. Disse medlemmer viser til at regjeringen bare har varslet at det en gang vil komme forskrifter som sikrer prioritering, hvor modenhet er eneste kriteriet. Disse medlemmer mener vedtaket ikke er fulgt opp da det fortsatt mangler forskrifter med tydelige kriterier.

3. Rammeområde 13 – Miljø

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i Prop. 1 S (2023–2024).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 13

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2023-2024) med Tillegg 1 og 2
			Utgifter
<i>Klima- og miljødepartementet</i>			
1400		Klima- og miljødepartementet	
	1	Driftsutgifter.....	326 316 000
	21	Spesielle driftsutgifter	87 156 000
	71	Internasjonale organisasjoner	94 355 000
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 796 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	101 744 000
1410		Kunnskap om klima og miljø	
	21	Miljødata	445 396 000
	23	Mareano, <i>kan overføres</i>	68 037 000
	50	Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	242 217 000
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd.....	408 877 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene.....	55 883 000
1411		Artsdatabanken	
	1	Driftsutgifter.....	40 350 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	11 606 000
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	32 906 000
1412		Meteorologiformål	
	50	Meteorologisk institutt	387 914 000
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter.....	159 464 000
1420		Miljødirektoratet	
	1	Driftsutgifter.....	862 670 000
	21	Spesielle driftsutgifter	635 824 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	161 801 000
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	23 054 000
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i>	145 452 000
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	366 265 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	8 645 000
	60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging	3 226 000
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	163 800 000
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	56 625 000
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	340 000
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 279 000
	66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden.....	3 199 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	45 632 000
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	27 363 000
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	73 898 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	6 446 997 000

		Prop. 1 S (2023-2024)
Kap.	Post Formål	med Tillegg 1 og 2
	75 Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	466 350 000
	76 Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	247 800 000
	77 Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.....	15 276 000
	78 Friluftslivsformål, <i>kan overføres</i>	205 896 000
	79 Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	492 000
	80 Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	144 942 000
	81 Verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	13 192 000
	84 Internasjonalt samarbeid.....	8 753 000
	85 Besøkscenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	107 135 000
	86 Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	57 354 000
1422	Miljøvennlig skipsfart	
	21 Spesielle driftsutgifter	9 005 000
	70 Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	36 135 000
1423	Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1 Driftsutgifter.....	39 667 000
1425	Fisketiltak	
	21 Spesielle driftsutgifter	300 000
	70 Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	16 386 000
1428	Enova SF	
	50 Overføring til Klima- og energifondet	5 661 669 000
1471	Norsk Polarinstitutt	
	1 Driftsutgifter.....	254 830 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	145 706 000
	50 Stipend	597 000
1472	Svalbards miljøvernfond	
	50 Overføringer til Svalbards miljøvernfond	15 000 000
1474	Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	
	1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	266 000
	50 Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	26 633 000
	70 Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	30 856 000
1481	Klimakvoter	
	1 Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 798 000
	22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, <i>kan overføres</i>	120 000 000
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	1 Driftsutgifter.....	67 459 000
	73 Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	3 100 835 000
	Sum utgifter rammeområde 13	22 438 297 000

Inntekter

Inntekter under departementene

4400	Klima- og miljødepartementet	
	2 Diverse inntekter	518 000
	3 Refusjon fra Utenriksdepartementet	39 231 000
4420	Miljødirektoratet	
	1 Oppdrag og andre diverse inntekter	6 721 000
	4 Gebyrer, forurensningsområdet.....	58 745 000
	6 Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvernavdelinger	39 249 000
	7 Gebyrer, kvotesystemet.....	5 928 000
	9 Internasjonale oppdrag	39 545 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2023-2024) med Tillegg 1 og 2
	40	Salg av eiendom og innløsning av festetomter i statlig sikrede friluftslivsområder.....	1 069 000
	50	Overføringer fra andre statlige regnskaper.....	6 000 000
	85	Overføringer fra andre.....	1 000 000
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning.....	1 127 000
4471		Norsk Polarinstitutt	
	1	Salgs- og utleieinntekter.....	7 327 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting.....	71 835 000
	21	Inntekter, Antarktis.....	16 048 000
4481		Salg av klimavoter	
	1	Salgsinntekter.....	2 826 518 000
		Sum inntekter rammeområde 13	3 120 861 000
		Netto rammeområde 13	19 317 436 000

3.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø

3.1.1 INNLEDNING

Komiteen viser til Prop. 1 S (2023–2024) og Prop. 1 S Tillegg 1 og Tillegg 2 (2023–2024).

Komiteen har ved Stortingets vedtak 12. oktober 2023 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. 1 S (2023–2024). Ved Stortingets vedtak 4. desember 2023 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til 22 742 436 000 kroner, jf. budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 13 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2023–2024). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2023 fra regjeringen Støre, jf. Prop. 1 S (2023–2024), som ble lagt frem 6. oktober 2023

3.1.2 ARBEIDERPARTIET OG SENTERPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 er et budsjett som skal ruste Norge for fremtiden ved å bidra til grønn industribygging, kutt i klimagassutslipp i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, og til at arbeidstakere og bedrifter er klare for omstillingen fremover.

Klima- og naturkrisen vil merkes stadig mer i årene som kommer, både globalt og i Norge. Disse medlemmer viser til at budsjettforslaget til regjeringen legger opp til kutt i klimagassutslipp i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, både for 2024 og årene som kommer. Omstillingen man skal gjennom vil skape nye grønne næringer og arbeidsplasser i hele landet, og rus-

te dagens bedrifter og arbeidstakere for omstillingen framover. Disse medlemmer viser til at regjeringens klima- og fordelingspolitikk er rettferdig fordi den skaper verdier, utjevner forskjeller og kutter utslipp – samtidig.

Disse medlemmer viser til at regjeringen fortsetter arbeidet med et grønt industriløft og styrker det næringsrettede virkemiddelapparatet. Gjennom bl.a. Enova, som er et spesialverktøy og spydspiss for både utvikling og introduksjon av nye klima- og energiløsninger, i tillegg til senfase klimavennlig teknologiutvikling og innovasjon nye klima- og energiløsninger.

Disse medlemmer viser til at regjeringen følger opp «Grønn Bok», som er et viktig klimastyringssystem som skal gjøre klima til ramme rundt politikken og beslutningene til regjeringen. Disse medlemmer viser til at regjeringen har lagt fram sin andre årlige klimastatus og -plan sammen med statsbudsjettet for 2024.

3.1.3 HØYRES HOVEDPRIORITERINGER

Klima- og miljøutfordringene

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at klima- og miljøutfordringene er blant de største utfordringene vi står overfor i vår tid. Verdens land har gjennom Parisavtalen forpliktet seg å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Disse medlemmer viser til at dette vil kreve en enorm og hurtig global omstilling av blant annet kraftsystemer, transport og industri. Disse medlemmer mener Norge og norske virksomheter har gode forutsetninger for å bidra betydelig til det grønne skiftet globalt, blant annet gjennom utvikling av ny teknologi.

Disse medlemmer viser til at verdens land også har forpliktet seg å nå bærekraftsmålene innen 2030. De 17 målene og 169 delmålene er verdens felles arbeidsplan for å oppnå sosial, økonomisk og miljømessig bæ-

rekraft innen 2030. Målene er gjensidig avhengig av hverandre, og det vil neppe være mulig å nå bærekraftsmål 13 om klima uten at det oppnås betydelig fremgang også på de andre målene.

Disse medlemmer vil understreke at klimapolitikken må være sosialt rettferdig og legge grunnlaget for nye lønnsomme arbeidsplasser. Det må bli dyrere å forurense, billigere å være miljøvennlig og mer lønnsomt å utvikle ny teknologi og nye grønne arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at klimapolitikken under regjeringen Solberg bidro til at utslippene gikk ned 8 pst., og at det ble lagt godt til rette for nye industrielle klimasatsinger i Norge. Klimapolitikken må fortsette å legge til rette for at det utvikles teknologi og etableres nye virksomheter som både skaper verdier og nye grønne jobber i Norge, men som også kan bidra til store utslippsreduksjoner.

Disse medlemmer viser til at Høyres alternative statsbudsjett for 2024 bidrar til langt større utslippsreduksjoner enn det regjeringen Støres budsjettforslag gjør. Disse medlemmer viser til at regjeringen Støre har økt Norges klimamål fra 50–55 pst. kutt innen 2030 til 55 pst. kutt innen 2030. Samtidig foreslår regjeringen svært begrensede utslippsreduksjoner i budsjettet for 2024. Dette viser at det er stor avstand mellom ord og handling.

Disse medlemmer vil påpeke at økt tilgang på fornybar energi er en av de viktigste innsatsfaktorene i det grønne skiftet både hjemme og ute. Disse medlemmer mener det er uheldig at regjeringens foreslåtte skatteendringer for kraftsektoren bidrar til å bremse utbyggingen av fornybar energi i Norge og svekker Norges omdømme som et forutsigbart og attraktivt sted å investere.

Disse medlemmer er bekymret over det raske tapet av arts- og naturmangfold i verden. Klimaendringer kan bidra til å forsterke tapet av naturmangfold. Samtidig er menneskelig påvirkning gjennom nedbygging av verdifulle habitat, avskoging og forringelsen av naturlige økosystemer en viktig bidragsyter. Disse medlemmer ønsker å fremheve viktigheten av å verne om sårbare dyre- og naturarter og redusere nedbygging av natur.

Disse medlemmer forventer at regjeringen så raskt som mulig i 2024 legger frem den nasjonale handlingsplanen for natur i form av en stortingsmelding. Disse medlemmer mener at alle land må bidra for å stanse tapet av natur globalt, og sikre at man kan nå målene som er satt i den globale naturavtalen. Disse medlemmer mener det er flere temaer som bør behandles helhetlig i denne stortingsmeldinger, herunder skogforvaltning, arealforvaltning lokalt og nasjonalt, revidering av de statlige planretningslinjer m.m.

Klimagassutslipp og utslippskutt

Disse medlemmer merker seg at regjeringen i liten grad tallfester utslippseffekten av ulike tiltak i regjeringens klimastatus og –plan for 2024. Det er kun 3 poster med tallfestet utslippseffekt for 2024. Nye tallfestede tiltak fra regjeringen, ut over tiltak som videreføres fra forrige regjering, summerer seg til kun 5 000 tonn CO₂-ekvivalenter i 2024. Disse medlemmer mener dette viser at regjeringen ikke er i rute til å nå klimamålet innen 2030. Disse medlemmer viser til at Høyres alternative statsbudsjett omfatter tiltak med en estimert utslippseffekt på 255 000 tonn CO₂ i 2024, noe som er vesentlig høyere enn det regjeringspartiene foreslår i sitt forslag til statsbudsjett.

Forskning, utvikling og innovasjon

Disse medlemmer viser til at det er viktig å fortsette satsingen på og prioriteringen av forskning, utvikling og innovasjon for å bidra til å utvikle lav- og nullutslippsløsninger og kutte klimagassutslipp i Norge. På denne måten vil Norge også skape grønn teknologi som kommer resten av verden til gode. Disse medlemmer mener Enova må være et sentralt virkemiddel i arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg doblet de årlige bevilgningene til Enova, og at Høyre i sitt alternative statsbudsjett for 2024 foreslår en ytterligere styrking sammenlignet med regjeringens budsjettforslag.

Disse medlemmer vil imidlertid understreke at det er behov for å endre innretningen på rammevilkårene for utslippsreduksjoner gjennom Enova. Enovas punktutslippsprogram mangler både penger og innhold, og Høyre foreslår derfor å bevilge 1,5 mrd. kroner til et punktutslippsprogram for industrien. Norske industribedrifter er omfattet av EUs kvotesystem, og må betale stadig mer for sine utslipp. For en del virksomheter er imidlertid dette ikke nok til å utløse fullskala karbonnøytrale løsninger. Et punktutslippsprogram som sikrer at man får størst mulig utslippskutt per krone, vil kunne bidra til skalering av større utslippsreducerende tiltak. En måte å gjøre dette på kan være å innføre karbonifferansekontrakter etter tysk modell.

Disse medlemmer viser til at regjeringen ikke foreslo å styrke punktutslippsprogrammet med Enova, men at det i budsjettenigheten mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti er foreslått å bevilge 1,5 mrd. kroner til dette formålet. Disse medlemmer er glad for at regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti har kommet Høyre i møte på dette punktet, og imøteser at dette følges opp med en innretning på programmet som bidrar til størst mulige utslippskutt per krone bevilget.

Disse medlemmer understreker at rammene for miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge ble betydelig styrket under regjeringen Solberg. Disse

medlemmer viser samtidig til Nysnø Klimainvesteringer AS, som regjeringen Solberg opprettet i 2017 som et statlig eid investeringselskap med formål om å bidra til reduserte klimagassutslipp gjennom investeringer.

Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at statlige virkemidler er et supplement til den viktige jobben hver enkelt bedrift må gjøre for å lykkes i det grønne skiftet. Landet står overfor en omstilling som vil kreve store investeringer for norsk industri og næringsliv. Disse medlemmer mener derfor det er uheldig at de generelle rammevilkårene for næringslivet er betydelig forverret under denne regjeringen, herunder kraftige skatteskjerpelser. Det vil gjøre det mer krevende for norske virksomheter å dra nytte av mulighetene denne omstillingen vil gi.

Internasjonalt samarbeid

Disse medlemmer vil understreke at det ikke er mulig å nå verdens klimamål uten omfattende internasjonalt samarbeid. Norges viktigste bidrag til den internasjonale klimakrisen er landets internasjonale arbeid. Det gjelder både bevaring av regnskog, teknologioverføringer og regjeringen Solbergs opprettelse av et klimafond som over de neste årene skal investere 10 mrd. kroner i fornybar energi i utviklingsland. Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen Støre følger opp denne satsingen. Norges øvrige bistandsarbeid og landets rolle som katalysator for privat kapital gjennom blant annet Norfund, er også sentralt for at utviklingsland skal være bedre rustet til å redusere utslipp og håndtere klimaendringene i dag og i fremtiden. Denne koblingen understrekes gjennom bærekraftsmålene.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen Støre foreslår å opprette en garantiordning for klimainvesteringer i utviklingsland på 5 mrd. kroner, som skal bidra til risikoavlastning for private investeringer i fornybar energi. Disse medlemmer mener imidlertid at rammen for garantiordningen er for lav, og foreslår at den dobles til 10 mrd. kroner i 2024. Videre fremstår det helt unødvendig at regjeringen foreslår en tapsavsetning på 750 mill. kroner som skal tas fra bistandsbudsjettet de neste to årene, og settes på konto i Norges Bank. Disse medlemmer mener videre at regjeringen må vurdere innretningen på ordningen, der brorparten av garantirammen skal benyttes til å garantere for investeringer som gjøres gjennom utviklingsbankene. Disse medlemmer mener denne innretningen vil mobilisere mindre privat kapital enn det ordningen ellers kunne gjort.

Disse medlemmer er glad for at regjeringen viderefører regjeringen Solbergs klimasamarbeid med EU. Dette samarbeidet er avgjørende for å sikre at norske virksomheter har like konkurransevilkår som sine viktigste konkurrenter, og bidrar til at Europa samlet sett får en langt mer kraftfull klimapolitikk enn det man

ellers ville hatt. Klimasamarbeidet med EU gjør at norske klimamål er langt mer forpliktende enn det Stortingets klimamål fra 2008 og 2012 var, og innebærer blant annet at Norge må forholde seg til årlige utslippsbudsjetter. Disse medlemmer vil også fremheve at regjeringen Solberg fremmet og fikk vedtatt en ny klimalov, som lovfester Norges klimamål for 2050.

Sirkulær økonomi

Disse medlemmer mener at man i fremtidens lavutslippssamfunn må kombinere verdiskaping med bærekraftig produksjon og forbruk av varer og tjenester. Økonomien må bli mer sirkulær for å holde verdiene av ressursene lenger i kretsløpet og bruke dem mer effektivt. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg la frem en egen strategi for sirkulærøkonomi, som det forventes at regjeringen følger opp. Det er særlig viktig at byggsektoren, som den største enkeltstående avfallssektoren, reduserer avfallsmengdene fra sin virksomhet, og disse medlemmer vil vise til regjeringen Solbergs tiltak for å bidra til mer ombruk av byggematerialer.

Disse medlemmer viser til regjeringens forslag om å trappe opp avgiften på forbrenning av avfall til 75 pst. av generell sats i CO₂-avgiften på mineralske produkter. Avgifter er et av de mest effektive virkemidlene for å redusere utslipp og fremme omstilling globalt, så lenge ikke ulik prising mellom land flytter utslippene. Ved behandlingen av budsjettet er det kommet innspill om at økningen kan bidra til at avfall transporteres til forbrenning Sverige.

Disse medlemmer viser til at gips er egnet for materialgjenvinning, men at gjenvinning av slikt byggeavfall kun skjer i begrenset omfang. Regjeringen bør vurdere om en deponiavgift på gipsavfall kan være hensiktsmessig for å redusere klimagassutslipp og legge til rette for en mer sirkulær økonomi. Inntekter fra en slik avgift bør benyttes til å redusere andre skatter og avgifter.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til anmodningsforslagene om avfallsforbrenningsavgiften og deponiavgift på gipsavfall fremmet av Høyre i Innst. 3 S (2023–2023).

Marin forsøpling og forurensing

Disse medlemmer understreker at marin forsøpling og mikroplast er en stor utfordring – både nasjonalt og internasjonalt. Det er derfor avgjørende at man adresserer utfordringen i Norge, men også over bistandsbudsjettet. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg i 2018 opprettet et eget bistandsprogram mot marin forsøpling som skal hjelpe utviklingsland å forhindre og redusere marin forsøpling. Disse medlemmer forventer at regjeringen viderefører dette arbeidet og Norges arbeid for bærekraftig havforvalt-

ning gjennom FNs havpanel. Disse medlemmer peker på viktigheten av å videreføre arbeidet med å rydde opp i forurenset sjøbunn her hjemme.

3.1.4 FREMSKRITTPARTIETS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at kutt i klimagassutslippene får betydning for folks lommebok og bedrifters økonomi. Det må tas hensyn til i utformingen av klimapolitikken fremover. Det er unaturlig at Norge, som har lave utslipp, skal pålegge seg selv kutt som er svært dyre og urealistiske å oppnå. Disse medlemmer tror på kutt gjennom teknologiutvikling og kvotekjøp, fra land med større utslipp, og vil bevilge mer midler til utvikling av lav- og nullutslippsteknologi. Disse medlemmer ønsker også at det skal forskes på karbonfangst og -lagring, men er mot store statlige overføringer til for eksempel Langskip-prosjektet.

Disse medlemmer er mot regjeringens forslag om å øke det såkalte kvoteprisgulvet for CO₂-kompensasjonsordningen, som betyr store ekstrakostnader for flere industribedrifter. Dette medfører at norsk næringsliv taper konkurransekraft, og det er økt risiko for utflytting av produksjon. Disse medlemmer mener at regjeringens endringer truer norske arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser til at plast i havet er et stort problem. Mye av plasten kommer fra store elver i utviklingsland, og innsats for forebygging og opprydding må rettes dit. Plasten som havner i norske hav og på norske strender må også ryddes. Disse medlemmer foreslår å bevilge ekstra midler som skal gå til bedre organisering og mer opprydding av marint avfall, både i Norge og i utlandet.

Disse medlemmer ønsker å avvikle regnskogfondet, og mener det ikke er rimelig at Norge skal prioritere å betale for at land ikke skal hogge skog. Disse medlemmer viser til at et av de landene Norge betaler store summer til, er Brasil – verdens 10. største økonomi.

3.1.5 SOSIALISTISK VENSTREPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at klimakrisen er vår tids største utfordring og vil understreke at man er på etterskudd med å bekjempe den. Dette medlem vil understreke at en ikke lenger kan vente med å gjennomføre store utslippskutt, og mener klimabudsjett må legge føringer slik at man sikrer at investeringene og pengebruken ikke undergraver klimamålene og de internasjonale forpliktelsene om å nå 1,5-gradersmålet. Sosialistisk Venstreparti har derfor vist hvordan utslippene kan kuttes. Om andre har andre måter å gjøre det på, ser partiet gjerne på

det. Det blir viktig at kuttene skjer på en rettferdig måte samtidig som man bidrar til ny næringsutvikling og bærekraftig matproduksjon. Samtidig må naturens evne til å ta opp og lagre CO₂ opprettholdes. Arealpolitikken vil spille en viktig rolle både for å nå klimamålene og for evnen til klimatilpasning. Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett inneholder derfor en klimaplan med klimatiltak for å kutte Norges utslipp med over 55 pst. innen 2030. Det har vært styrende for budsjettutformingen.

Grønn omstilling og kutt i klimagassutslipp

Dette medlem vil peke på at den grønne omstillingen av norsk næringsliv og industri går for sakte. Dette medlem vil understreke at dersom man skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi og næringsliv innrettes mot å løse oppgaven. Det krever at staten går foran med en aktiv politikk og tar risiko, som skaper nye markeder for et grønt næringsliv. Da trengs betydelige satsinger i budsjettet, samtidig som eksisterende virkemidler må vris fra forurensende virksomhet til fornybare satsinger, og forurensning må bli dyre- re.

Dette medlem mener det er avgjørende at samfunnets institusjoner støtter opp under samfunnets hovedmål, som fremover vil være å bekjempe klimakrisen og stanse naturtapet. Dette medlem mener at selv om utfordringen er formidabel, har Norge gode forutsetninger for å klare den: Landet har store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og teknologi og høykompetente arbeidere.

Veitrafikk

Dette medlem mener at omstillingen av veitrafikken må skje raskere. Nullutslippsløsninger i tungtransporten kommer ikke på plass uten nye virkemidler. Det er nødvendig å få til en storstilt utbygging av lademuligheter for elbil og elektriske lastebiler. Det vises til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor avgiftene på kjøp av nye fossile biler og drivstoffavgiftene økes. I tillegg foreslås det kraftigere støtteordninger til nullutslippslastebiler. Denne politikken sørger for at Norges veitrafikk elektrifiseres raskere enn det som er tilfellet med regjeringens politikk. Det må også legges bedre til rette for sykler, elsykler og rimelig kollektivtransport.

Grønne kommuner

Dette medlem vil peke på at kommunene og fylkene spiller en nøkkelrolle i arbeidet med å få ned klimagassutslippene i Norge. De skal ta i bruk teknologi, stille krav og bruke innkjøpsmakt slik som man har sett blant annet i elfergerevolusjonen. Men de må settes i stand til det. Dette medlem vil derfor vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett vil beholde og prioritere ordningen Klimasats, som har bi-

dratt til en rekke kommunale og fylkeskommunale klimakuttprosjekter.

Naturen

Dette medlem mener å ta vare på natur er å investere i vårt eget livsgrunnlag. Det er behov for en mer helhetlig og økosystembasert forvaltning av natur på sjø og land, ikke en ødeleggende bit-for-bit-nedbygging. Naturtapet i Norge er stort, og arbeidet med vern av natur til lands og til havs går svært sakte. I en verden som går mot over 1,5 graders oppvarming er naturområdene svært viktige for å begrense konsekvensene av ekstremvær. Da må man ta vare på naturen.

Dette medlem understreker at kunnskap om økosystemene er essensielt i områder hvor det planlegges havvind eller andre industrier. Det er svært viktig å sikre nok kapasitet til naturkartlegging. Dette er noe som ikke lar seg oppskalere umiddelbart. Å åpne for store nye industrielle prosjekter til havs, vil derfor få konsekvenser for eksisterende planer.

3.1.6 RØDTS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Rødt mener det er behov for en kraftfull politikk mot klima- og naturkrisen. Utslippene må ned for å avverge katastrofale klimaendringer og tap av natur. Regjeringen kutter i det viktige skogvernet, når ikke klimamålene og gjør økonomien mer oljeavhengig mens industrien sliter med ustabile og høye strømpriser. Rødt vil ha kraftfulle utslippskutt gjennom rettferdige fellesskapsløsninger.

Et rikt naturmangfold

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og vår viktigste buffer mot klimaendringene. En står ikke bare overfor en klimakrise, men også en naturkrise. Norge må verne og restaurere mer natur, for å bidra med vår del til den internasjonale naturavtalen. Med regjeringens tempo vil den mest verdifulle skogen være hogget før den har blitt vernet. Rødt foreslår derfor å øke bevilgningen til skogvern kraftig, med 400 mill. kroner. Flere arter og naturtyper, som myr, trenger beskyttelse og restaurering, både for å lagre karbon og sikre levestedene til en rekke arter. Rødt foreslår i sitt alternative budsjett derfor å bevilge 395 mill. kroner til restaurering av natur, tiltak for bedre vannmiljø og økt innsats for trua arter og naturtyper.

Sikkerhet mot klimaendringer

Klimaendringene er her, og Norge må tilpasse seg. Å restaurere natur er viktig for å begrense virkningene av klimaendringene, men man må også tilpasse seg klimaendringene på andre måter. Rødt foreslår i sitt alternative budsjett derfor å bevilge 612 mill. kroner til klimatilpasning og natur- og klimatiltak i kommunene, som inkluderer videreføring av den viktige ordninga Klima-

sats. Rødt foreslår også å styrke NVEs flom- og skredforebygging og å fjerne kommunenes egenandel for dette, og prioriterer midler til å lage en nasjonal handlingsplan for oppgradering av vann og avløp, totalt 420 mill. kroner.

Ta vare på havet

Havet er under press, og det blir konkurranse om plassen – fra både eksisterende olje- og gassinstallasjoner, og nye næringer som havvind, mineralutvinning på havbunnen og fiskeoppdrett til havs. Heller enn å åpne opp for nye næringer, og gjøre klart til utbygging og utvinning, foreslår Rødt i sitt alternative budsjett å bevilge 261 mill. kroner til miljøkartlegging.

Omstilling av industrien

Industrien har potensiale for store utslippskutt, men dette trues av økte kraftpriser og svekkede rammevilkår. Det krever en ekstra innsats for å sikre at ny teknologi som kutter utslipp og sparer energi, tas i bruk. Rødt foreslår å styrke programmer for utslippskutt gjennom Enova og andre steder. Særlig viktig er programmene spisset inn på store punktutslipp som får som samlet får 375 mill. kroner. Dette medlem viser til Rødts alternative budsjett, der det foreslås å sette av 330 mill. kroner til å utvikle karbonfangst- og lagring på avfallsanlegg over hele landet innen 2030.

Mer miljøvennlig transport

Det er behov for en mer klimavennlig samferdselspolitikk med satsing på kollektivtrafikk, jernbane og trygge veier over hele landet framfor store motorveier.

I tillegg foreslår Rødt flere elbilladere i borettslag, 15 nye hurtigladdere og minst 10 nye ladestasjoner for elektrisk tungtransport. Dette medlem viser til Rødt alternative budsjett, der det foreslås å øke støtten til utslippsfri ferge- og hurtigbåt drift og til elektriske sjarker.

Krafttak for biogass, lokal energiproduksjon og -effektivisering

Den mest miljøvennlige energien er den som ikke blir brukt. I tillegg er energieffektivisering et klassespørsmål: Høye strømprisene fører i praksis til at de med dårlig eller vanlig råd rasjonerer med strømmen, mens de rikeste kan fortsette å sløse som før.

Rødt vil at staten skal øke investeringene i energieffektivisering og lokal energiproduksjon med 1,2 mrd. kroner, utover regjeringens økning på rundt 200 mill. kroner. Partiet vil øke beløpene, forenkle prosessene og kutte forskuddsbetaling så støtten når alle, uansett inntekt. Rødt foreslår i sitt alternative budsjett derfor å bevilge 380 ferske mill. kroner til å utvikle biogass. Rødt foreslår også å øke støtten til produksjon i landbruket, gjenoppretter støtte til kjøretøy, sikrer 15 ekstra fyllestasjoner, og like mye ny produksjon som et Alta-kraftverk.

3.1.7 VENSTRES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Venstre understreker at menneskeskapte klimaendringene er det største problemet verden står overfor. Høyere temperaturer, ekstremvær og svekkede økosystemer setter selve livsgrunnlaget på spill og truer fremtidig velferd og vekst. En må derfor ta ansvar på vegne av dagens unge og fremtidige generasjoner.

Dette medlem understreker at klima- og miljøutfordringene ikke kjenner landegrenser. De må løses i fellesskap, og Norge må ta sin del av ansvaret for å kutte utslipp slik at man når 1,5-gradersmålet i Parisavtalen. Dette medlem påpeker at klimagassutslippene må kuttes med minst 55 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990, og at målet er at utslippskuttene skal tas innenlands. I 2050 skal utslippene være redusert med minst 90–95 pst., og Norge skal fjerne mer klimagass fra atmosfæren enn landet slipper ut. Dette medlem påpeker at det er mer offensivt enn om Norge skulle arbeidet for å være klimanøytrale i 2050.

Dette medlem påpeker at global oppvarming er vårt tids største problem, men det er også en av vår tids største forretningsmuligheter. For å utnytte mulighetene som ligger i det grønne skiftet trenger man et næringsliv som får tydelige signaler om å snu seg i grønn retning, men som samtidig får lov til å tjene penger på å lykkes. Norge har de beste forutsetninger for å ligge i front med det grønne skiftet, utvikle fremtidens klimaløsninger og skape nye grønne jobber.

Dette medlem viser til at Norges utslipp er små i en global sammenheng, derfor må klimapolitikken ikke bare kutte her hjemme, men også utløse utslippskutt i resten av verden. Fremtidens klimaløsninger skal skapes i Norge fordi det handler om å ruste Norge for fremtiden. Dette medlem mener Norge må ta en lederrolle med å kutte utslipp, nasjonalt og internasjonalt. Norge må vise verden at det er mulig å kutte utslipp, samtidig som man opprettholder et trygt, fritt og moderne velferdssamfunn.

Dette medlem mener det må lønne seg å ta grønne valg, både for bedrifter og for lommeboken til privatpersoner. Man må ta markedet i bruk i miljøets tjeneste, og sørge for at klimavennlige valg alltid lønner seg. Prising av utslippene er nødvendig for at det skal lønne seg å velge grønt. Dette medlem påpeker at 80 pst. av klimagassutslippene i Norge er avgiftsbelagt, mens i verden for øvrig er 80 pst. av utslippene avgiftsfrie. Å frikoble vekst i økonomien fra vekst i klimagassutslipp er nøkkelen til å få ned klimagassutslippene. Derfor vil Venstre gjøre det dyrere å forurense gjennom å øke CO₂-avgiften med 36 pst. til neste år, noe som vil gi en CO₂-avgift på 3 000 kroner i 2030 hvis man gjør det samme i kommende budsjetter. Dette medlem viser til at Venstre samtidig foreslår å reduserer skattene for

næringslivet betydelig. For å lykkes i klimakampen trengs mer næringsutvikling.

Dette medlem påpeker at støtteordninger er svært viktig for å øke omstillingen, og lette overgangen til mer klimavennlig teknologi. Venstre foreslår derfor blant annet å øke overføringene til Enova med 600 mill. kroner og videreføre Klimasats for kommunene. Klimasats er et svært viktig verktøy for at kommunene raskere kan redusere sine utslipp.

Dette medlem understreker at Norge i 2019 inngikk en klimaavtale med EU om å oppfylle målene Norge og EU hadde meldt inn til Parisavtalen om å redusere utslippene av klimagasser med minst 40 pst. fra 1990 til 2030. I etterkant har både EU og Norge meldt inn et forsterket klimamål, og EU har lagt frem sin klimapakke «Fit for 55». Dette medlem påpeker at Norges klimasamarbeid med EU forplikter Norge til å nå målene landet har satt.

Dette medlem påpeker at siden norsk klimapolitikk er tett knyttet til europeisk klimapolitikk, vil det få stor betydning for Norge hvilke endringer EU blir enige om. Dette medlem mener Norge fortløpende må implementere alle EØS-relevante direktiv som omfatter klima, og at dette må skje senest ett år etter vedtak i EU.

Dette medlem understreker at naturødeleggelse, sammen med global oppvarming, er den største trusselen verden står overfor. Tapet av biologisk mangfold og nedbygging av natur må stanses for å sikre vårt eksistensgrunnlag. Å beskytte naturen mot menneskelige inngrep er å respektere naturens egenverdi og ta vare på verdier for framtiden. Dette medlem understreker at Norge signerte Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework 19. desember 2022, også kjent som naturavtalen. Dette medlem viser til at verdens land i denne avtalen ble enige om at verden skal stanse naturtapet og at man skal få mer natur. Avtalen består av en rekke mål, blant annet målet om 30 pst. vern og bevaring, og 30 pst. restaurering av ødelagte og skadde naturområder.

Dette medlem mener regjeringens budsjett ikke følger opp naturavtalen, og påpeker at denne gjelder nå, selv om regjeringen skal legge frem en stortingsmelding som oppfølging av naturavtalen neste år. Dette medlem påpeker at regjeringspartiene derimot tar satsingen på natur i feil retning, ved at den foreslår å kutte blant annet i skogvernet, restaurering av natur, vannforvaltning og miljøkartlegging.

Dette medlem mener en må verne og restaurere mer natur. Derfor foreslår Venstre å styrke satsingen på restaurering av myr, vannforvaltningen og bekjempelsen av fremmede arter. Dette medlem påpeker at skog er det økosystemet som har størst rikdom av arter og mest variert naturmangfold. Skogvern og overgang til et miljøvennlig skogbruk er noe av det viktigste man kan gjøre for å bevare det verdifulle naturmangfoldet.

Derfor foreslår Venstre å øke midlene til skogvern i Norge og styrke klima- og skogsatsningen internasjonalt. Samtidig foreslås det å redusere tilskuddet til skogsbilveier i bratt terreng og til gjødsling av skogen. Dette medlem understreker at Klimasats har blitt et av kommunenes viktigste verktøy for å kutte utslipp. Skal man snu naturkrisen må man gi kommunene et tilsvarende verktøy for å øke satsingen på natur – for å restaurere myr, gjenåpne lukkede bekker, bekjempe inntoget av fremmede arter, styrke planarbeider og kartlegge natur. Derfor foreslår Venstre en ny støtteordning etter modell fra partiets initiativ, Klimasats, i Venstres alternative budsjettforslag. Natursats skal være statens bidrag for å hjelpe kommunene å bekjempe naturkrisen. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative budsjettforslag bruker over 1,1 mrd. kroner mer enn regjeringen på å ta vare på mer natur, både i Norge og i verden.

Dette medlem peker på at det har vært flere hendelser, både globalt og i Norge, som har ført til dramatiske naturskader. Det illustrerer det økende behovet for å tilpasse samfunnet til de klimaendringer som vil komme uansett hvor fort utslippene av klimagasser reduseres. Det er derfor viktig at regjeringen har lagt fram stortingsmeldingen om klimatilpasning, som skal behandles i Stortinget i januar 2024. Dette medlem vil i den forbindelse peke på den viktige kunnskapen fra Norsk senter for bærekraftig klimatilpasning (Noradapt) om hvordan man kan tilpasse det norske samfunnet til klimaendringer uten at slike tiltak går på bekostning av de øvrige bærekraftsmålene. Dette medlem vil videre peke på viktigheten av å sikre og helst øke bevilgningen til dette viktige arbeidet, noe som også er påpekt av Klima- og miljødepartementet i deres tilsvarende Riksrevisjonens undersøkelse fra vinteren 2022 om myndighetenes arbeid med å tilpasse infrastruktur og bebyggelse til et klima i endring.

Dette medlem påpeker at reparasjon av ulike produkter, fremfor kasting, er viktig i det grønne skiftet. Reduksjon eller fritak for moms på reparasjoner vil gjøre det mer attraktivt å velge reparasjon. Dette medlem har merket seg at norske forbrukere er opptatt av å ta miljøvennlige valg, og mener at momsfritak på reparasjoner av for eksempel klær og sko er et viktig tiltak for å styrke den sirkulære økonomien.

Dette medlem viser for øvrig til Venstres merknader i Innst. 3 S (2023–2024), der blant annet Venstres forslag til omlegging av bilavgiftene, økt CO₂-avgift og fritak for merverdiavgift på reparasjon, elsykler, samt lavere merverdiavgift på frukt og grønt, omtales.

3.1.8 MILJØPARTIET DE GRØNNES HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, som foreslår en helt ny naturpolitikk og en bred styrking av Klima og miljødepartementets (KLD) arbeid på de fleste områder. Det trengs flere store nye satsinger på klima- og miljøområdet for å skaffe Norge en ansvarlig miljøpolitikk.

Klima

Dette medlem viser til regjeringens mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. mot 2030 sammenlignet med 1990. Dette medlem viser videre til at utslippene i Norge gikk ned med 0,7 pst. i 2021 og 0,8 pst. i 2022. Utslippene de siste 8 årene har gått ned med om lag 1 pst. i året. Det innebærer at tempoet i klimapolitikken må mangedobles de neste årene hvis regjeringens målsettinger skal innfris. Dette medlem kan ikke se at regjeringens budsjettforslag, eller justeringene i budsjettforliket, er i nærheten av å levere den politikken som trengs. Det er behov for nye grep i alle sektorer.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett og Miljøpartiet De Grønnes klimaplan der det foreslås en lang rekke tiltak som gjør det mulig å innfri klimamålene. Blant disse tiltakene er: Økte avgifter på bruk av fossil energi, økt støtte til CCS og lovforbud mot store punktutslipp i 2030. Stans i nye oljeprosjekter, redusert kjøttforbruk, billigere kollektivreiser, kutt i motorveibygging, økt skogvern og regnskogvern, mer penger til Enovas klimasatsing, etablering av en klimaprosent og store avgiftskutt på for eksempel reparasjoner, frukt og grønt.

Natur

Dette medlem viser til hovedrapporten fra FNs naturpanel, som blant annet slår fast at én av åtte millioner arter er utrydningstruet, herunder en tredel av alle korallrev og en tredel av alle marine pattedyr, og at plastforurensningen er tidoblet siden 1980. Utryddelsen av arter og ødeleggelsen av naturområder pågår også i Norge. Dette medlem viser til at verden står midt i en naturkrise som er like alvorlig som klimakrisen, og at krisene må løses parallelt.

Dette medlem mener en villere, rikere og mer robust natur kan gi større naturopplevelser for millioner av nordmenn og bedre livskvalitet for mange. Selv om mennesker er avhengige av naturen og velfungerende økosystemer, er norsk natur og mange norske økosystemer nå skadet etter tiår med for høyt ressursuttak og store naturinngrep. Over halvparten av dyrelivet på kloden er blitt borte de siste 45 årene. Naturvern kan ikke lenger være bevaring av småflekker i et voksende hav av skadet natur. Dette medlem mener man må

slutte å bygge ned natur, og i stedet reparere ødelagt natur.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne foreslår å øke bevilgningene til naturmangfoldstiltak med mer enn 3 mrd. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslås det annet å styrke skogvernet med 400 mill. kroner, sette av 300 mill. kroner til et program for statlig naturrestaurering, 300 mill. kroner til en klimasatsordning for å bevare og restaurere natur i kommunene, 175 mill. kroner til klima- og miljørådgivere i kommunene og 175 mill. kroner til et eget program for å redde Oslofjorden.

Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementets og Miljødirektoratets ansvar og oppgaver vokser. Samtidig vokser de konkrete effektene av klimaendringer i Norge og dermed oppgavene med å følge dem opp. Videre fører mange trender i samfunnet til økende belastning på areal og natur i Norge. I en slik utvikling blir det nødvendigvis mer krevende for Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet å ivareta sine oppgaver med å bevare norsk natur i samsvar med et bredt ønske i opinionen, nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser. Dette medlem mener regjeringens forslag til statsbudsjett ikke sikrer det nødvendige løftet i kapasitet og foreslår derfor et betydelig løft på dette området.

3.1.9 KRISTELIG FOLKEPARTIS HOVEDPRIORITERINGER

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er fornuftig at legge fram klimastatus- og plan sammen med statsbudsjettet. Dette er viktig for å kunne kontrollere at fellesskapets midler blir brukt i tråd med klimamålene. Regjeringen klarer imidlertid ikke med sitt klimabudsjett å sannsynliggjøre at Norge vil klare å kutte 55 pst. innen 2030. Det er klart at Norge må gjøre betydelig flere og sterkere tiltak for å kutte utslippene nok til å nå dette målet.

Dette medlem ønsker i sitt alternative statsbudsjett derfor å ta ytterligere grep for å få ned klimagassutslippene enda mer allerede i 2024. Kristelig Folkeparti vil med sitt budsjett kutte mer utslipp enn regjeringspartiene gjør med sitt budsjett. Dette gjøres gjennom betydelige satsinger på flere felt.

Dette medlem mener det må være et mål å overlevere natur og miljø i bedre stand til våre etterkommere enn det var i da en selv overtok ansvaret. Målet med all politikk skal være å løse dagens utfordringer uten at det går på bekostning av fremtidige generasjoners behov. Naturen skal ikke bare beskyttes fordi den er vårt livsgrunnlag, men også fordi den har egenverdi. Naturressursene skal ikke misbrukes eller overforbrukes, men brukes for å skape bedre liv for alle mennesker og bevares for fremtidige generasjoner.

3.1.10 SAMMENLIGNING AV BUDSJETTALL, KAPITLER OG POSTER. RAMMEOMRÅDE 13

I tabellen nedenfor vises forslag til bevilgninger under de respektive kapitler og poster der det er avvik fra regjeringens forslag. Avvik i parentes. Forslaget fra regjeringspartiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet har subsidiær tilslutning fra Sosialistisk Venstreparti, og er derfor komiteens tilråding. Øvrige forslag uttrykker alternativbudsjettens standpunkter.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 og 2							
			A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)										
1400		Klima- og miljødepartementet								
	1	Driftsutgifter	326 316	326 316	326 316	306 316	326 316	326 316	326 316	366 316
				(0)	(0)	(-20 000)	(0)	(0)	(0)	(+40 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	87 156	87 156	87 156	87 156	87 156	127 156	87 156	104 156
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+40 000)	(0)	(+17 000)
	23	Natur- og klimaråd	0	0	0	0	0	0	0	5 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+5 000)
	30	Naturkur	0	0	0	0	2 000	0	0	0
				(0)	(0)	(0)	(+2 000)	(0)	(0)	(0)
	51	Den naturlige skolesekken	0	0	0	0	0	0	0	14 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+14 000)
	63	Miljørådgivere i kommunene	0	0	0	0	0	0	0	115 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+115 000)
	64	Planvask i kommunene	0	0	0	0	0	0	0	100 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+100 000)
	71	Internasjonale organisasjoner	94 355	94 355	94 355	94 355	94 355	94 355	94 355	104 355
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	101 744	103 744	103 744	101 744	102 744	102 744	103 244	103 244
				(+2 000)	(+2 000)	(0)	(+1 000)	(+1 000)	(+1 500)	(+1 500)
1410		Kunnskap om klima og miljø								
	21	Miljødata	445 396	445 396	445 396	445 396	445 396	465 396	445 396	520 396
				(0)	(0)	(0)	(0)	(+20 000)	(0)	(+75 000)
	23	Mareano	68 037	68 037	68 037	68 037	68 037	68 037	68 037	170 037
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+102 000)
	50	Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	242 217	242 217	242 217	242 217	252 217	242 217	242 217	262 217
				(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(0)	(0)	(+20 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg							MDG	KrF
			1 og 2	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V		
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	408 877	408 877 (0)	408 877 (0)	408 877 (0)	408 877 (0)	408 877 (0)	408 877 (0)	443 877 (+35 000)	408 877 (0)
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	55 883	55 883 (0)	55 883 (0)	55 883 (0)	55 883 (0)	55 883 (0)	55 883 (0)	65 883 (+10 000)	55 883 (0)
	73	Fond for restaurering av natur	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	100 000 (+100 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
1411		Artsdatabanken									
	1	Driftsutgifter	40 350	40 350 (0)	40 350 (0)	40 350 (0)	40 350 (0)	40 350 (0)	40 350 (0)	48 350 (+8 000)	40 350 (0)
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	32 906	32 906 (0)	32 906 (0)	32 906 (0)	32 906 (0)	32 906 (0)	32 906 (0)	37 906 (+5 000)	32 906 (0)
1420		Miljødirektoratet									
	1	Driftsutgifter	862 670	862 670 (0)	852 670 (-10 000)	847 670 (-15 000)	877 670 (+15 000)	877 670 (+15 000)	862 670 (0)	974 670 (+112 000)	862 670 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	635 824	635 824 (0)	635 824 (0)	635 824 (0)	635 824 (0)	926 824 (+291 000)	720 824 (+85 000)	635 824 (0)	635 824 (0)
	25	Program for restaurering av Oslofjorden	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	85 000 (+85 000)	0 (0)
	26	Statlig program for storskala naturrestaurering	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)	0 (0)
	27	Natursats - tilskudd til naturmangfoldstiltak og naturrestaurering i kommuner og fylkeskommuner	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)	0 (0)
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	23 054	23 054 (0)	23 054 (0)	23 054 (0)	33 054 (+10 000)	23 054 (0)	33 054 (+10 000)	43 054 (+20 000)	23 054 (0)
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering	145 452	145 452 (0)	145 452 (0)	145 452 (0)	205 452 (+60 000)	245 452 (+100 000)	185 452 (+40 000)	185 452 (+40 000)	145 452 (0)
	32	Statlige erverv, vern av naturområder	366 265	815 265 (+449 000)	466 265 (+100 000)	396 265 (+30 000)	554 265 (+188 000)	781 265 (+415 000)	566 265 (+200 000)	911 265 (+545 000)	466 265 (+100 000)
	36	Statlige erverv, marint vern	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)
	38	Tiltak for å redusere metanutslipp fra avfallsdeponier	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	75 000 (+75 000)	0 (0)
	39	Oppryddingstiltak	8 645	8 645 (0)	8 645 (0)	8 645 (0)	8 645 (0)	8 645 (0)	8 645 (0)	13 645 (+5 000)	8 645 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg							
			1 og 2	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V	MDG
60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging	3 226	53 226 (+50 000)	3 226 (0)	3 226 (0)	28 226 (+25 000)	45 226 (+42 000)	103 226 (+100 000)	7 226 (+4 000)	3 226 (0)
61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	163 800	283 800 (+120 000)	163 800 (0)	163 800 (0)	343 800 (+180 000)	723 800 (+560 000)	413 800 (+250 000)	763 800 (+600 000)	263 800 (+100 000)
62	Tilskudd til grønn skipsfart	56 625	56 625 (0)	56 625 (0)	56 625 (0)	56 625 (0)	56 625 (0)	76 625 (+20 000)	106 625 (+50 000)	96 625 (+40 000)
65	Tilskudd til rensing av flyveaske og andre avfallsprodukter fra norsk industri	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	60 000 (+60 000)	0 (0)
66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199	3 199 (0)	3 199 (0)	3 199 (0)	5 199 (+2 000)	3 199 (0)	3 199 (0)	18 199 (+15 000)	3 199 (0)
68	Tilskudd til å hindre utslipp av gummigranulat og andre mikroplastutslipp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	125 000 (+125 000)	0 (0)
69	Oppryddingstiltak	45 632	45 632 (0)	45 632 (0)	45 632 (0)	45 632 (0)	45 632 (0)	45 632 (0)	115 632 (+70 000)	45 632 (0)
71	Marin forsøpling	27 363	27 363 (0)	27 363 (0)	37 363 (+10 000)	27 363 (0)	27 363 (0)	57 363 (+30 000)	82 363 (+55 000)	27 363 (0)
72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	148 878	148 878 (0)	98 878 (-50 000)	148 878 (0)	148 878 (0)	148 878 (0)	148 878 (0)	148 878 (0)	168 878 (+20 000)
73	Tilskudd til rovvilttiltak	73 898	73 898 (0)	63 898 (-10 000)	73 898 (0)	73 898 (0)	73 898 (0)	63 898 (-10 000)	118 898 (+45 000)	73 898 (0)
74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	6 446 997	6 446 997 (0)	6 446 997 (0)	8 846 997 (+2 400 000)	6 446 997 (0)	5 346 997 (-1 100 000)	4 756 997 (-1 690 000)	6 446 997 (0)	6 446 997 (0)
75	Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter	466 350	416 350 (-50 000)	466 350 (0)	466 350 (0)	466 350 (0)	466 350 (0)	466 350 (0)	466 350 (0)	416 350 (-50 000)
77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 276	15 276 (0)	15 276 (0)	15 276 (0)	15 276 (0)	15 276 (0)	15 276 (0)	18 276 (+3 000)	15 276 (0)
78	Friluftslivsformål	205 896	210 896 (+5 000)	205 896 (0)	205 896 (0)	215 896 (+10 000)	215 896 (+10 000)	210 896 (+5 000)	250 896 (+45 000)	205 896 (0)
80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur	144 942	165 942 (+21 000)	149 942 (+5 000)	344 942 (+200 000)	186 942 (+42 000)	300 942 (+156 000)	263 942 (+119 000)	246 942 (+102 000)	144 942 (0)
81	Verdiskaping basert på naturarven	13 192	13 192 (0)	13 192 (0)	13 192 (0)	13 192 (0)	13 192 (0)	19 192 (+6 000)	13 192 (0)	13 192 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg							MDG	KrF
			1 og 2	A, Sp og SV	H	FrP	SV	R	V		
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	90 000 (+90 000)	0 (0)
	84	Internasjonalt samarbeid	8 753	8 753 (0)	8 753 (0)	8 753 (0)	8 753 (0)	10 753 (+2 000)	8 753 (0)	8 753 (0)	8 753 (0)
	85	Besøkscenter for natur og verdensarv	107 135	112 135 (+5 000)	110 135 (+3 000)	107 135 (0)	122 335 (+15 200)	110 135 (+3 000)	116 535 (+9 400)	112 635 (+5 500)	107 135 (0)
	86	Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	57 354	57 354 (0)	57 354 (0)	57 354 (0)	62 354 (+5 000)	65 354 (+8 000)	58 354 (+1 000)	67 354 (+10 000)	57 354 (0)
	87	Tilskudd til blomsterenger og andre pollinatorvennlige vekster.	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30 000 (+30 000)	0 (0)
	88	Klimatilpasning stier, bruer og turveier.	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)
1422		Miljøvennlig skipsfart									
	70	Tilskudd til private	36 135	39 135 (+3 000)	36 135 (0)	36 135 (0)	42 135 (+6 000)	36 135 (0)	36 135 (0)	36 135 (0)	36 135 (0)
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø									
	1	Driftsutgifter	39 667	39 667 (0)	39 667 (0)	39 667 (0)	39 667 (0)	39 667 (0)	39 667 (0)	44 667 (+5 000)	39 667 (0)
1428		Enova SF									
	50	Overføring til Klima- og energifondet	5 661 669	7 481 669 (+1 820 000)	4 615 669 (-1 046 000)	5 671 669 (+10 000)	6 361 669 (+700 000)	6 145 669 (+484 000)	6 261 669 (+600 000)	7 861 669 (+2 200 000)	7 046 669 (+1 385 000)
	51	Overføring til Klima- og energifondet til punktutslippsprogram	0	0 (0)	1 500 000 (+1 500 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
1440		Høstbare viltressurser - forvaltning og tilskudd til viltformål (Viltfondet) m.m.									
	1	Driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	13 129 (+13 129)	0 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	32 683 (+32 683)	0 (0)
	71	Tilskudd til viltformål	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	36 778 (+36 778)	0 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg		H	FrP	SV	R	V	MDG	KrF
			1 og 2	A, Sp og SV							
1441		Høstbare viltressurser - jegerprøve, tilskudds til organisasjoner med mer									
	23	Jegerprøve m.m	0	0	0	0	0	0	0	4 071	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+4 071)	(0)
	75	Organisasjoner-høstbare viltressurser	0	0	0	0	0	0	0	8 876	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+8 876)	(0)
1471		Norsk Polarinstitutt									
	1	Driftsutgifter	254 830	254 830	254 830	254 830	254 830	254 830	254 830	264 830	254 830
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+10 000)	(0)
1481		Klimavoter									
	22	Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000	120 000	60 000	120 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(-60 000)	(0)
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak									
	1	Driftsutgifter	67 459	67 459	67 459	62 459	67 459	67 459	67 459	72 459	67 459
				(0)	(0)	(-5 000)	(0)	(0)	(0)	(+5 000)	(0)
	73	Klima- og skogsatsingen	3 100 835	4 100 835	3 000 835	100 835	3 100 835	3 100 835	3 600 835	3 600 835	3 100 835
				(+1 000 000)	(-100 000)	(-3 000 000)	(0)	(0)	(+500 000)	(+500 000)	(0)
	74	Internasjonal finansieringsordning for livet i havet	0	0	0	0	0	0	0	100 000	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+100 000)	(0)
		Sum utgifter	22 438 297	25 863 297	22 832 297	22 048 297	23 709 497	23 585 297	22 715 197	28 702 834	24 059 297
				(+3 425 000)	(+394 000)	(-390 000)	(+1 271 200)	(+1 147 000)	(+276 900)	(+6 264 537)	(+1 621 000)
Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)											
4441		Høstbare viltressurser - jegerprøve, tilskudd til organisasjoner m.m.									
	1	Jegerprøve, gebyr m.m.	0	0	0	0	0	0	0	4 071	0
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+4 071)	(0)
		Sum inntekter	3 120 861	3 120 861	3 120 861	3 120 861	3 120 861	3 120 861	3 120 861	3 124 932	3 120 861
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(+4 071)	(0)
		Sum netto	19 317 436	22 742 436	19 711 436	18 927 436	20 588 636	20 464 436	19 594 336	25 577 902	20 938 436
				(+3 425 000)	(+394 000)	(-390 000)	(+1 271 200)	(+1 147 000)	(+276 900)	(+6 260 466)	(+1 621 000)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettforliket av 3. desember 2023 mellom de tre partiene, der det er foreslått omfordelende og sosiale tiltak for å gi folk trygghet i en krevende tid. Det gjøres viktige velferdsgrep som blant annet gratis halvdagsplass i SFO for tredjeklassinger og økt barnetrygd for barn over 6 år. Grupper som opplever en særskilt krevende situasjon får mer til neste år, for eksempel barnefamilier, studenter og mottakere av uføretrygd og arbeidsavklaringspenger. Flertallet er også enige om å øke låneramma til Husbanken betydelig, både generelt og til bygging av studentboliger, startlån og til å bygge utleieboliger for vanskeligstilte i boligmarkedet. Flertallet fremhever også at den grønne omstillingen styrkes ved at det opprettes en egen ordning under Eksportfinansiering Norge for å styrke satsingen på ny grønn industri i Norge, i tillegg til en betydelig styrking av ordninger under Enova.

3.1.11 KAP. 1400 KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Komiteen har merket seg at regjeringen foreslår en bevilgning på 615 367 000 kroner under kap. 1400 og at dette er en noe lavere bevilgning enn i saldert budsjett 2023 der det ble bevilget 637 388 000 kroner over kap. 1400. Komiteen merker seg at reduksjonen i hovedsak skyldes at post 70 Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser er flyttet til post 86 under kap. 1420.

Komiteen viser til at kap. 1400 blant annet dekker utgifter til drift av Klima- og miljødepartementet, utredninger av nye politiske tiltak på feltet og evaluering av eksisterende politikk. Kapitlet dekker også flere andre tilskuddsposter for nasjonalt og internasjonalt klima- og miljøarbeid.

Komiteen viser til at 2020-tallet er et tiår der en rekke negative trender for miljøet må snus. Norge har forpliktet seg til å redusere klimagassutslippene med 55 pst. innen 2030 og i desember 2022 signerte Norge en naturavtale der verdens land er enige om at det trengs minst 30 pst. vern av et representativt utvalg av natur innen 2030, samt at det må iverksettes restaurering av minst 30 pst. av områdene med forringet natur innen 2030. Disse forpliktelsene vil kreve tydeligere politisk styring. De skjerpede ambisjonene stiller nye og høyere krav til en effektiv, kunnskapsbasert og treffsikker klima- og miljøpolitikk. Behovet for kvalitetssikring og faglig forankret miljøpolitikk forsterkes av at miljøpolitikken er mer kompleks enn før, med mange ulike miljømål som må håndteres samtidig. Det er derfor viktig med et sterkt klima- og miljødepartement.

Komiteen mener norsk klima- og miljøpolitikk må bygge på respekten for kunnskap, føre-var-prinsippet og forvalteransvaret som hver generasjon har på vegne av sine etterkommere.

Komiteen peker på at karboninnholdet i atmosfæren nå er høyere enn det har vært på fire millioner år, ifølge tall fra amerikanske National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA). Samtidig har verdens dyrestandert blitt redusert med mer enn to tredjedeler siden 1970.

Komiteen mener Norge må ta sin del av ansvaret for at verden skal nå sine klima- og naturmål i tide.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at man denne sommeren har opplevd at klimaendringene er sterkere og mer synlige enn før. Både skogbranner i Europa, rekordtemperaturer og ekstremværet «Hans» har eksemplifisert hvilke konsekvenser de økte temperaturene har og vil ha fremover. Disse medlemmer vil understreke at verden står overfor en enorm omstilling: Utslippene skal mer enn halveres innen 2030, og utslippene skal være netto null i 2050. I tillegg står vi allerede midt i en naturkrise. WWF anslår at om lag 70 pst. av artsmangfoldet er tapt siden 1970. Klimaendringer kan bidra til å forsterke tapet av naturmangfold.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg gjennomførte en rekke tiltak for klima, miljø og natur. Utslippene gikk ned, det ble inngått en forpliktende klimaavtale med EU, de årlige bevilgningene til Enova ble doblet, det ble fremmet en ambisiøs og konkret klimaplan for Norge, og Norges klimamål ble lovfestet. Det ble også fremmet en rekke tiltak for natur og miljø. Det ble også fremmet en stortingsmelding om friluftsliv, Meld. St. 18 (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til behovet for en stor omstilling av tungtransporten for å nå klimamålene. Disse medlemmer viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å doble tilskuddet til Grønt landtransportprogram med 2 mill. kroner (kap. 1400 post 76), innføre en miljøpakke for tungtransporten med 100 mill. kroner i Enova, og øke bevilgning til piloter med utslippsfrie anleggsplasser på 20 mill. kroner, sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024).

Disse medlemmer vil videre vise til at Høyre i sitt alternative budsjett reverserer flere av kuttene regjeringen Støre foreslo på miljø- og naturområdet.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne vil understreke at samfunnets tillit til politikere og myndighetene er en viktig del av et demokrati. Dette gjelder også i forhold til forslagene til statsbudsjett. Åpenhet om hvordan en vil

fordele midler til ulike tiltak er viktig for at vi skal en transparent offentlig forvaltning.

Forslaget til statsbudsjett for Klima- og miljødepartementet for 2024 viderefører praksisen med bruk av store samleposter. Det gjør det krevende for både politikere og allmennheten å få oversikt over den faktiske disponeringen av budsjettmidlene på ulike tiltak og satsingsområder, både innen det enkelte år, men også i forhold til endringer over flere år.

Eksempelvis viste regnskapstall for 2022 at Miljødirektoratets post til spesielle driftsutgifter (kap. 1420 post 21) var på 306 690 mill. kroner, mens budsjettforslaget for samme post for 2024 er på 635 824 mill. kroner. En rekke budsjettposter er lagt inn under denne samleposten, og det gjør det svært krevende å få oversikt over hvordan disse midlene er tenkt brukt, selv om noe framkommer av budsjettdokumentene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at prioriteringer og den faktiske fordelingen av midler til satsinger og tiltak framkommer på en oversiktlig måte i framtidige budsjettforslag.»

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås en reduksjon på 20 mill. kroner i byråkratikkutt.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at verden i desember 2022 vedtok en historisk naturavtale som setter ambisiøse felles mål for hvordan verdens land skal håndtere naturkrisen. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har varslet en stortingsmelding med en handlingsplan for naturen som skal bidra til at Norge når sine internasjonale forpliktelser til naturavtalen. Disse medlemmer mener denne handlingsplanen må legges til grunn at Norge skal gjøre sin del av arbeidet med å innfri avtalens mål om representativt vern av 30 pst. av klodens natur.

Disse medlemmer vil peke på at Naturavtalen også har tydelige, tallfestede mål for restaurering av natur og forventer at handlingsplanen sørger for at vi leverer på disse tiltakene i Norge. Disse medlemmer har merket seg at regjeringens forslag til statsbudsjett er svært svakt år det gjelder restaurering av natur.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at en grunnleggende for å innfri målene i naturavtalen er å kunne måle effektene av politikken vår på en presis måte. Disse medlemmer er derfor positiv til at regjeringen i Hurdalsplattformen har varslet at de vil «Utvikle gode metoder for hvordan man fører naturregnskap, der ulike

naturtyper vektes i tråd med deres naturverdi». Disse medlemmer har også merket seg at regjeringen foreslår å bevilge 10 mill. kroner til et naturregnskap for Norge i 2024, men understreker at fremdriften i arbeidet med naturregnskap er alt for langsom og at regjeringens bevilgning er utilstrekkelig.

Disse medlemmer hvert år levere et naturregnskap og naturbudsjett forbindelse med statsbudsjettet. Det må vise hvilke tiltak som iverksettes for å innfri målene i naturavtalen, for å bevare og reparere naturen. Den årlige rapporteringen må også vise hvilken tilstand naturen er i – og konsekvensene statsbudsjettet vil ha på tilstanden det neste året/årene frem mot 2030 og 2050.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem et nasjonalt naturregnskap og naturbudsjett for Stortinget årlig.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Venstre mener det er behov for en reform av norsk naturpolitikk som sikrer at vi stanser tap av natur og dyreliv i Norge og sørger for at naturen vår blir rikere - ikke fattigere i tiårene som kommer. Disse medlemmer mener forutsetningen for å lykkes med arealnøytralitet og naturpositivitet er at det settes bindende krav om at arealpolitikken i kommunene skal gi en rikere og mer intakt natur. Ny arealbruk må alltid erstattes av restaurering et annet sted. Kravet om arealnøytralitet må tas inn som en forpliktende del av kommuneplanen og innfris ved at kommunene unngår arealendringer som fører til at kommunens arealregnskap går i minus. Når nedbygging av nye naturarealer likevel gjennomføres, må tilsvarende naturverdier restaureres. Disse medlemmer har merket seg at mange kommuner har tatt initiativ til et arbeid med arealnøytralitet og at flere kommuner, f.eks. Nordre Follo har gjennomført et verdifullt arbeid med å samle erfaring med hvordan dette kan gjennomføres i praksis, blant annet ved å kartlegge aktuelle arealer for restaurering. Dette vitner om at det lokale engasjementet for å ta vare på natur, dyreliv, nærnatur og friluftsområder er voksende.

Disse medlemmer mener regjeringen må ta ansvar for å sikre at Norge oppnår arealnøytralitet på nasjonalt nivå.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i den varslede handlingsplanen for naturmangfold sette et mål om arealnøytralitet og utarbeide mekanismer som sikrer at Norge blir arealnøytralt innen 2025 og naturpositivt innen 2030.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative

statsbudsjett der det foreslås å sette av midler på flere poster under kap. 1400, 1410 og 1420 for å kartlegge natur raskere, etablere metodikk for naturregnskap og naturbudsjetter i kommunene og til utvikle kunnskapen som trengs for å stanse tap av norsk natur. Dette medlem viser videre til Dokument 8:64 (2022–2023), der Miljøpartiet De Grønne foreslo en reform av norsk arealpolitikk med sikte på et juridisk bindende mål om et arealnøytralt Norge.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 10 mill. kroner til å utarbeide naturregnskap i kommunene, 10 mill. kroner til å utarbeide en Naturkur som kartlegger potensialet for økt karbonopptak i natur, og 20 mill. kroner til en nasjonal kartlegging av behov for renseanlegg og oppgradering av vann og avløp.

Post 23 (Ny) Natur- og klimaråd

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås 5 mill. kroner til å opprette et natur og klimaråd, som skal vurdere regjeringens natur- og klimapolitikk i lys av etablert lovverk, vedtatte målsettinger og internasjonale avtaler og forpliktelser på klima og miljøområdet.

Post 63 (Ny) Miljørådgivere i kommunene

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener økte ambisjoner på klima- og miljøområdet krever økt kompetanse og større ressurser. Kommunene har ansvaret for arealpolitikken og er avgjørende når vi skal kutte utslipp raskere. Dette medlem viser til at mange kommuner har ansatt klima og miljørådgivere som gjør en viktig jobb, men mener det trengs økte ressurser, særlig i mindre kommuner, som har knappe budsjetter samtidig som de forvalter store arealer.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener derfor det er nødvendig med et spleiselag der staten deltar i et spleiselag for å styrke miljøkompetansen i kommunene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet for 2025 dekke minst en tredjedel av kostnaden for ansettelse nye klima og miljørådgivere i kommuner og fylkeskommuner.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås 115 mill. kroner på post 63

kap. 1400 til å dekke kostnader ved å ansette nye miljørådgivere i norske kommuner og fylkeskommuner.

Planvask i kommunene

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at kommunenes arealplaner inneholder mange områder som ble regulert til utbygging lenge før dagens regelverk og forvaltningspraksis for natur og klima ble vedtatt. NINA-rapporten «Planlagt utbyggingsareal i Norge», som ble publisert i august 2023 estimerer at planlagt utbygd areal i Norge for bolig, fritidsbolig og næringsformål er 2 166 km². Disse medlemmer konstaterer at disse planene vil innebære en økning av Norges nedbygde areal på cirka 40 pst. Dette er ikke miljømessig forsvarlig og de urimelig store arealene som er regulert til utbyggingsformål utgjør også en usikkerhet for de som vil bli berørt negativt av en eventuell utbygging. Disse medlemmer mener det bør bli et krav om at alle kommuner må revidere sine reguleringsplaner og øvrig planverk så de er i tråd med gjeldende regelverk og ambisjoner for natur. Disse medlemmer vil understreke at kommunestyret har adgang til å endre reguleringsplaner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kommuner reviderer sine areal og reguleringsplaner innen 2027 for sikre at planene er i tråd med gjeldende regelverk for natur, og at planlagt utbygging av natur reduseres med minst 50 pst.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås 100 mill. kroner på en ny post 64 under kap. 1400 til en planvask i kommunene som sikrer at areal og reguleringsplaner er i tråd med gjeldende regelverk for natur.

Post 70 Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke post 70 med 8 mill. kroner for å sikre de frivillige miljøorganisasjonene og allmenntilgunnige miljøstiftelsene midler nok til det viktige samfunnsansvaret de utfører.

Post 71 Internasjonale organisasjoner

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at kampen mot marin forsøpling må prioriteres. Det vises til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å øke bevilgningen med 23 mill. kroner.

Post 76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, *kan overføres*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til klimaparken ved Galdhøpiggen. Flertallet foreslår derfor at kap. 1400 post 76 økes med 2 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å doble tilskuddet til Grønt landtransportprogram med 2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 1 mill. kroner. Dette er en liten sum, men den sikrer at de frivillige organisasjonene kan reise til internasjonale møter og følge dem på vegne av sivilsamfunnet, som er en viktig del av demokratiet vårt.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der vi foreslår 0,5 mill. kroner til Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling og 1 mill. kroner i tilskudd til Klimapark 2469. Posten foreslås økt med totalt 1,5 mill. kroner utover regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til regjeringens budsjettforslag som har lagt til grunn en bevilgning over kap. 1400, post 76 skal være på 101,7 mill. kroner. Dette medlem mener at Maridalens venner skal tilgodesees 1 mill. kroner av disse midlene.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Norge og EU skal kutte klimagassutslippene med 55 pst. innen 2030, og lav- og nullutslippsteknologi skal rulles ut i stor skala. Mobilisering av bedriftene og tett samarbeid mellom myndighetene og næringslivet er en forutsetning for å lykkes. Derfor er Grønt landtransportprogram etablert for å møte dette behovet. Økt oppdragsmengde tilsier en skalering av arbeidet, og Kristelig Folkeparti foreslår derfor i sitt alternative statsbudsjett å øke posten med 3 mill. kroner.

3.1.12 KAP. 4400 KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at det budsjetteres med inntekter på 39 749 000 kroner over dette kapitlet, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

3.1.13 KAP. 1410 KUNNSKAP OM KLIMA OG MILJØ

Komiteen viser til at kapitlet omfatter midler til å utvikle et helhetlig kunnskapsgrunnlag på tvers av resultatområdene. Dette omfatter blant annet miljødata, basisbevilgninger til forskningsinstituttene, forskningsprogrammer i Norges forskningsråd og andre tilskudd til miljøforskning sinstituttene.

Komiteen understreker at klima- og miljøpolitikken skal være kunnskapsbasert. Derfor er innsamling og overvåking av miljødata viktig, for å gi riktig kunnskapsgrunnlag om, og kunne ivareta det biologiske mangfoldet. Lange tidsserier med miljødata er viktig for å ha kunnskap om hvordan miljøtilstanden utvikler seg.

Komiteen mener at universitets- og høyskolemiljø samt instituttsektoren, sitter med en nøkkelrolle for å bedre kunnskapsgrunnlaget om norsk natur-, miljø- og klimautfordringer, så vel som å drive fram ny kunnskap, ny teknologi og nye løsninger.

Komiteen peker på at det fremdeles er store behov for forskning på betydning av samlet belastning og sumvirkninger av arealinngrep, økosystemsammenhenger og taksonomi.

Post 21 Miljødata

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 20 mill. kroner for å få mer kunnskap om natur gjennom økt miljøovervåking og mer miljødata.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås 65 mill. kroner ekstra til utarbeidelse av et naturregnskap som kan anvendes direkte i kommunenes planprosesser. En bevilgning på dette nivået kan bidra til å raskt etablere et skikkelig grunnlag for arealnøytrale arealplaner i hele Norge.

Post 23 Mareano, *kan overføres*

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der Mareano foreslås gitt 154 mill. kroner over kap. 1420 post 21. For å kartlegge havbunnen som en del av Rødts innsats for havet, foreslås 261 mill. kroner for å sikre god forvaltning av havet, som er under press. Konkurransen om plassen i havet er stor, og heller enn å åpne opp for nye næringer uten nok kunnskapsgrunnlag, sikrer vi midler til miljøkartlegging.

Post 73 (Ny) Fond for restaurering av natur

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å opprette et fond for restaurering av natur på 100 mill. kroner, med offisiell avklaring om definisjon av begrepet og

plan fordelt på naturtyper. Dette vil være en viktig satsing for å sikre at mer natur restaureres, og en god start for å nå målet i Naturavtalen om å restaurere 30 pst. natur innen 2030.

3.1.14 KAP. 1411 ARTSDATABANKEN

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 84 862 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteen viser til at Artsdatabanken er en nasjonal kunnskapsbank for naturmangfold i Norge, som forsyner samfunnet med oppdatert og lett tilgjengelig kunnskap om arter, populasjoner og naturtyper – en kunnskap som er essensiell i en fremtid med fare for betydelige trusler mot norsk naturmangfold.

Komiteen viser til at tap av naturmangfold sammen med klimaendringene er en stor trussel mot vårt eksistensgrunnlag. Et bærekraftig samfunn er avhengig av naturen. Komiteen viser videre til at Norge gjennom konvensjonen om biologisk mangfold har forpliktet seg til å stanse tapet av arter og naturtyper, og vil understreke at for å bidra til å stanse tap av biologisk mangfold og sikre at økosystemtjenestene er velfungerende og leverer nødvendige tjenester, er det avgjørende å styrke kunnskapen om arter og naturtyper i Norge.

Komiteen viser til naturavtalen som ble forhandlet fram i Montreal i desember 2022, setter globale mål som utgjør et veikart til å snu det globale tapet av natur og nedbryting av økosystem som vi ser i dag. Norge hadde ei sentral rolle i forhandlingene og medvirket til en ambisiøs avtale. Komiteen viser at regjeringen har startet arbeidet med en stortingsmelding som viser hvordan Norge skal følge opp naturavtalen og bidra til at verden når de globale målene. Denne meldingen vil være Norge sin nye handlingsplan for natur. I mellomtiden vil stortingsbehandlingen av den gjeldende handlingsplanen for Norge, Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet, ligge til grunn for arbeidet med å ta vare på norsk natur.

3.1.15 KAP. 1412 METEOROLOGIFORMÅL

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 547 378 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

3.1.16 KAP. 1420 MILJØDIREKTORATET

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets sentrale rådgivende og utøvende fagorgan innen klima, naturforvaltning, forurensning og friluftsliv. Oppgavene dekker et stort, sektorovergripende saksfelt som å redusere klimagassutslippene, sikre naturmangfoldet og den naturlige produksjonsevnen, motvirke forurensning og fremme friluftslivet.

Komiteen understreker at oppfyllelsen av de nasjonale miljømålene også avhenger av at Miljødirektoratet innhenter og formidler relevant miljøinformasjon, utøver forvaltningsmyndighet overfor ulike aktører samt veileder regionale og kommunale myndigheter på et faglig grunnlag. Samtidig er direktoratet gitt internasjonale oppdrag ved å delta i internasjonalt miljøarbeid.

Komiteen viser til at EUs grønne giv er den mest ambisiøse grønne omstillingen gjennom tidene, og at det skjer en enorm regelutvikling på området som er relevant for Norge gjennom EØS-avtalen. Det høye ambisjonsnivået er positivt for klima- og energitransformasjonen, men utfordrer vår forvaltning, både i omfang, organisering og innretning. Komiteen konstaterer eksempelvis at det nye EU-regelverket vil gi Miljødirektoratet oppgaver på nye områder, med brede bærekraftskrav til produksjon, produkter og forbruk for å fremme en mer sirkulær økonomi. Komiteen viser videre til at det reviderte ETS-direktivet og revisjon av innsatsfordelingsordningen fører til behov for vedtak og implementering av ytterligere klimatiltak i en rekke sektorer. Manglende eller forsinket oppfølging kan gå ut over oppnåelsen av klima- og miljømålsettinger og dermed ha negativ klimaeffekt og svekke forutsigbarheten for næringslivet og kommunene som skal gjennom en stor omstilling.

Komiteen viser til at post 1 Driftsutgifter er foreslått økt med 10 mill. kroner for å håndtere arbeidet med «Klar for 55»-regelverket og arbeidet med mer bærekraftige produkt og verdikjeder. Komiteen mener dette arbeidet må prioriteres.

Komiteen vil understreke viktigheten av arbeidet med klimatilpasning, og viser til at Miljødirektoratet er fagetaten til departementet på dette området. Klimaendringer vil ha konsekvenser for naturen og for viktig infrastruktur i samfunnet. Det er behov for å gjennomføre flere tiltak for å sikre temperaturregulering, flomdemping, skredforebygging, vannregulering, beskyttelse av kystområder mot havnivåstigning og erosjon og vannregulering og ivaretagelse av grunnvannet. Komiteen vil fremheve at kommunene har en nøkkelrolle i arbeidet med å håndtere de stadig mer omfattende konsekvensene av klimaendringene. Komiteen viser til behandling av Meld. St. 26 (2022–2023) om Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn.

Komiteen viser til at verdens land ble enige om et globalt rammeverk for å bevare naturen (naturavtalen) i desember 2022, og at vi er inne i FN sitt tiår for naturrestaurering. Komiteen vil understreke at det er behov for å sette i gang tiltak for å restaurere naturtyper, det være seg myr og annen våtmark. Komiteen viser til at Miljødirektoratet er fagdirektoratet som skal sikre en kunnskapsbasert forvaltning, herunder arbeidet med etablering og forvaltning av verneområder, naturres-

taurering og forvaltning av truede arter og naturtyper. Komiteen merker at bevilgningene på post 31 Tiltak i verneområde og naturrestaurering er foreslått redusert med 13,1 mill. kroner. Komiteen viser til at det er foreslått en ny tilskuddsordning for naturrestaurering på 10 mill. kroner på post 80.

Komiteen viser videre til at delbevilgningene til frivillig skogvern på post 32 i Prop. 1 S (2023–2024) er foreslått redusert med 100 mill. kroner. Komiteen viser til at vern av Østmarka nasjonalpark ble vedtatt av Kongen i statsråd 10. november 2023. Komiteen merker seg at utgiftene med et vernevedtak i Østmarka vil i hovedsak være erstatninger av skog og dekkes av midlene innen vernekategorien skogvern.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er gitt oppgaven med å administrere en rekke ordninger for klimatiltak og klimatilpasning i kommunene, for eksempel Klimasats. Komiteen konstaterer at Klimasats er foreslått avsluttet. Komiteen tar til etterretning at regjeringen mener målsettingene lar seg oppfylle på annen måte. Komiteen vil understreke behovet for et tett samspill mellom nasjonale myndigheter og kommunene i årene fremover, da det er nødvendig for å utvikle og fremme konkrete og lokalt tilpassede klimatilpasninger.

Komiteen finner grunn til å omtale særskilt oppgaven med å sikre en ren, rik og tilgjengelig Oslofjord. Miljøtilstanden er uakseptabel og må snarlig forbedres for å sikre det biologiske mangfoldet samt fjordens viktige funksjon som område for rekreasjon og friluftsliv for to millioner innbyggere. Komiteen registrerer på denne bakgrunn at bevilgningene til den helhetlige tiltaksplanen for Oslofjorden videreføres i budsjettforslaget for 2024, og at regjeringen skal fortsette arbeidet med pilotprosjekt for naturmangfold og økt biologisk produksjon for reetablering av økosystemet i området Oslofjorden–Skagerrak.

Komiteen understreker betydningen overgangen til en mer sirkulær økonomi og avfallshåndtering har for at klimamålene kan nås. En av flere forutsetninger for at forbruket av naturressurser skjer langsommere enn naturens reproduksjon, er at ressursene holdes lenger i økonomisk omløp. Det betyr større evne til å utvinne ressurser av avfall og redusere avfallsmengden. Komiteen viser til at omstilling til sirkulær økonomi krever endringer i produksjonsmetoder, produksjonsmønstre og design. Det forutsetter sterkere insentiver til å øke levetiden for produkter gjennom produktutvikling, større muligheter for reparasjon og økt materialutvinning. Komiteen understreker at digitalisering og delingsøkonomi er sentralt, og at det offentlige bør bruke sin innkjøpsmakt til å støtte nye sirkulære verdikjeder.

Komiteen mener det er nødvendig med en aktiv vannforvaltning, som innebærer å ta vare på naturmangfoldet og bruke naturens flomdempende kapasitet.

Forutseende vannforvaltning betyr godt drikkevann, badevannskvalitet, friluftsliv og matproduksjon og langsiktige effekter for folkehelsen. Vann og vassdrag er viktige leveområder for mange nøkkelarter. 195 truede arter på den norske rødlista lever i ferskvann. Komiteen vil påpeke at det fortsatt gjenstår betydelig innsats for å rydde opp i gammel forurensing, både i sjø og vassdrag. Viktige oppgaver er også å hindre marin forsøpling og mikroplast og redusere og forebygge bruk av helsefarlige og miljøfarlige kjemikalier.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen vil føre en mer restriktiv rovviltpolitikk, og at post 1 derfor er foreslått økt med 10 mill. kroner for å finansiere nyopprettede stillinger i Statens naturoppsyn i Nordland og i Troms og Finnmark.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettenigheten og foreslår på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede å utvide dagens forbud mot bruk av mineralolje til permanent oppvarming til å inkludere fossil gass med sikte på innføring fra 2028. Konsekvensene for sikkerhet, beredskap og sjøforsyning skal særskilt vektlegges i konsekvensutredningen av endringen.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke Enovas støtteprogrammer for ENØK i bygg med 500 mill. kroner, punktutslippsprogrammet med 1 000 mill. kroner og overgangen til nullutslippskjøretøy for tungtransporten med 285 mill. kroner.

Statlege vassmiljøtiltak

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at Oslofjorden er i en kritisk situasjon, og at det trengs flere tiltak for å bygge opp igjen økosystemet i fjorden. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har satt av noe penger på ulike poster for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden, og at det varsles strengere oppfølging av kommunenes utslippstillatelse for å redusere utslipp fra avløp. Dette er positive grep, men den samlede håndteringen av situasjonen i Oslofjorden er fortsatt altfor passiv.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at re-

gjeringen fortsatt ikke har lagt frem en revidert gjødselsvareforskrift som er viktig for å redusere avrenning og forurensning fra landbruket i kystkommunene til Oslofjorden.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre foreslår i sitt alternative statsbudsjett å omprioritere og redusere bevilgningen til Statens Naturoppsyn med 10 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024). Disse medlemmer mener dagens bevilgning til felling og bestandskontroll av rovvilt er tilstrekkelig, og at det er mulig å utnytte ressursene bedre enn i dag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås en reduksjon på 15 mill. kroner i byråkratikkutt.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 15 mill. kroner for å øke kapasiteten på havforvaltning, som en del av Rødts innsats for havet på til sammen 261 mill. kroner for å sikre kartlegging og god forvaltning av havet, som er under press. Konkurransen om plassen i havet er stor, og heller enn å åpne opp for nye næringer uten nok kunnskapsgrunnlag, sikrer vi midler til miljøkartlegging.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne konstaterer at Miljødirektoratet er underfinansiert. Disse medlemmer peker på at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets sentrale fagorgan og at arbeidet som utføres her er en forutsetning for å få gjennomført nasjonal klima og miljøpolitikk og få satt i verk konkrete tiltak. Disse medlemmer har merket seg at regjeringens forslag til statsbudsjett foreslår en økning i Miljødirektoratets driftsbudsjett, men at dette i hovedsak skyldes pris og lønnsjustering og at senter for marin forsøpling legges inn under post 1. Disse medlemmer viser til at økt ambisjonsnivå på en rekke områder på miljøfeltet vil kreve økt kapasitet i Miljødirektoratet, og at kapasiteten til å følge opp kjerneoppgaver som for eksempel at forurensningsloven etterleves allerede er hardt presset.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen til driftsutgifter betydelig. 10 mill. kroner foreslås øremerket til styrket kompetanse på havforvaltning, mens 5 mill. kroner foreslås til kapasitetsbygging skogvern for å sikre en rask nok opptrapping av skogvernarbeidet til å innfri stortingsvedtaket om 10 pst. vern innen rimelig tid.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det lenge har vært ventet et storinnrykk av pukcellaks i norske vassdrag 2023. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg nedsatte en ekspertgruppe for bekjempelse av pukcellaks og bevilget mer midler til dette formålet.

Disse medlemmer viser til at ordningen med laksefeller har varierende resultater generelt, og i Tana-vassdraget spesielt. Det vises også til at regjeringen ikke har villet benytte seg av regulert, kommersielt fiske på pukcellaks som en av flere innsatsfaktorer. Disse medlemmer mener det er viktig at vi lærer av erfaringene og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for en uavhengig evaluering av innsatsen mot pukcellaks generelt og i Tana-vassdraget spesielt.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med henholdsvis 15 mill. kroner til økte statlige bidrag til vannregionene og vannområdekoordinatorer og 30 mill. kroner til å utarbeide og følge opp tverrsektoriell plan for restaurering av natur i tråd med mål om å restaurere 30 pst. innen 2030. Posten er også styrket med 154 mill. kroner til kartlegging av havbunnen i regi av Mareano, 52 mill. kroner til kartlegging av vannmassene i regi av Havforskningsinstituttet og 40 mill. kroner til kartlegging av konsekvenser for fugl i regi av SE-APOP/SEATRACK, som en del av Rødts innsats for havet på til sammen 261 mill. kroner for å sikre kartlegging og god forvaltning av havet, som er under press. Konkurransen om plassen i havet er stor, og heller enn å åpne opp for nye næringer uten nok kunnskapsgrunnlag, sikrer vi midler til miljøkartlegging.

Dette medlem viser til at Miljødirektoratet gjør et viktig arbeid med å legge til rette for en mer sirkulær økonomi.

Dette medlem viser til at Trehusbyen Levanger ble fredet som nasjonalt kulturmiljø i 2018, og er en nasjonal og regional læringsarena for framtidens arkitekter og håndverkere.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne anerkjenner Levangers innsats for arbeidet med å utvikle ny kunnskap og å skape engasjement om kulturmiljøet som ressurs i grønn omstilling.

Disse medlemmer viser videre til at det i samarbeid med flere aktører nå planlegges et kunnskaps- og kompetansesenter knyttet til Trehusbyen Levanger, med mål om å etablere et sektorovergripende og tverrfaglig regionalt og nasjonalt møtepunkt for kompetan-

sebygging innen sirkulærøkonomi, ombruk og gjenbruk av bygninger.

Disse medlemmer mener denne type utviklingsarbeid er framtidsrettet og viktig, og ser fram til å få ytterligere informasjon om resultater av arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til Prop. 1 S (2023–2024) der regjeringen redegjør for at de «er i gang med et nasjonalparkløft for å ivareta nasjonalparkene som representerer det aller flotteste vi har av natur i Norge». Disse medlemmer merker seg at dette handler om eksisterende nasjonalparker, mens det i praksis skjer svært lite arbeid med å identifisere nye nasjonalparker, med unntak av det viktige arbeidet med å etablere en nasjonalpark i Østmarka. Disse medlemmer viser til at Norge trenger flere, større og mer sammenhengende nasjonalparker, særlig i lavlandet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen iverksette arbeidet med en supplerende nasjonalparkplan som skal sikre et representativt vern av norsk natur.»

Disse medlemmer mener regjeringen bør sette ned et utvalg for å utvikle en Naturkur-rapport etter modell fra Klimakur 2030. Mandatet for en slik utredning skal være å legge frem et forslag kostnadsberegnete tiltak og virkemidler som viser hvordan vi kan gjøre Norge arealnøytralt senest i 2030.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en Naturkur 2030-rapport etter modell fra Klimakur 2030. Rapporten skal inneholde forslag til kostnadsberegnete tiltak, virkemidler og mekanismer som viser hvordan vi kan gjøre Norge arealnøytralt innen 2030 og innfri målene i Naturavtalen.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett hvor det er foreslått å sette av 10 mill. kroner til en naturkurutredning under kap. 1420 post 21.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett der posten foreslås økt med 85 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Den foreslåtte økningen inneholder henholdsvis 20 mill. kroner til anadrom laksefisk, inklusive tiltak for bekjempelse av pukcellaks, 15 mill. kroner til generell vannforvaltning og 50 mill. kroner til vannforvaltning i Oslofjorden og andre sårbare områder.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative

statsbudsjett der det foreslås 15 mill. kroner over kap. 1420 post 21 til en Naturkur-utredning.

Post 25 (Ny) Statlig program for restaurering av Oslofjorden

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at Oslofjorden er i en kritisk situasjon, og at det trengs flere tiltak for å bygge opp igjen økosystemet i fjorden. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har satt av noe penger på ulike poster for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden og at det varsles strengere oppfølging av kommunenes utslippstillatelser for å redusere utslipp fra avløp. Dette er positive grep, men den samlede håndteringen av situasjonen i Oslofjorden fortsatt er altfor passiv. Disse medlemmer viser til at en rekke ordførere rundt Oslofjorden i januar 2022 ba staten om å ta en andel av regningen for å oppgradere avløpsanlegg rundt fjorden. Disse medlemmer mener staten bør bidra, men sette strenge frister for kommunene for når nødvendige investeringer skal være utført.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2024 legge frem forslag om at staten skal dekke 25 pst. av kommunenes kostnader for å redusere sine utslipp.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en bevilgning på 175 mill. kroner til et eget program for bedre miljøtilstanden i Oslofjorden. Dette foreslås etablert under kap. 1420 på en ny post 30 Program for restaurering av Oslofjorden.

Komiteens medlem fra Rødt støtter intensjonen om økt statlig innsats for å redusere utslipp til Oslofjorden. Dette medlem mener likevel at det trengs mer informasjon om kostnadene. På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram et anslag på kostnaden for å oppgradere alle avløpsanlegg som trenger økt rensing i tilknytning til Oslofjorden, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024.»

Post 26 (Ny) Statlig program for storskala naturrestaurering

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge i den internasjonale Naturavtalen inngått høsten 2022 har forpliktet seg til følgende målsetting:

«Sikre at det innen 2030 er iverksatt effektiv restaurering av minst 30 prosent av arealene med forringede økosystemer på land, i elver og innsjøer, langs kysten og

i havet, for å forbedre naturmangfold og økosystemfunksjoner og -tjenester samt økologisk tilstand og sammenheng.»

Det er et ambisiøst mål som krever en rekke tiltak.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en rekke tiltak for å realisere dette målet, herunder etablering av et statlig program for restaurering og reetablering av våtmarker, naturskog og andre viktige naturtyper. Programmet foreslås etablert på en ny post 26 på kap. 1420.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart igangsette arbeid med å få utpekt langt flere prioriterte arter og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven, i tråd med Stortingets uttalte ambisjoner på dette området.»

Post 27 (Ny) Natursats

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Innst. 9 S (2020–2021) der Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne skrev følgende merknad:

«Disse medlemmer viser til det viktige arbeidet som gjøres for å ta vare på natur i kommunene.

Flertallet mener at kommunene er avgjørende for dette arbeidet. Flertallet mener vi trenger et kunnskapsløft for naturmangfold i kommunene ved å etablere et 'Natursats'-program'. Dette vil være en tilskuddordning der kommunene kan søke om midler for å gjennomføre tiltak som bidrar til å stanse tapet av naturmangfold.

Partiene fremmet den gang følgende forslag 'Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2021 om å opprette ordningen 'Natursats' etter modell fra 'Klimasats'. Formålet med ordningen skal være å bistå og gi støtte til kommuner og fylkeskommuner for å redusere tap av natur og biologisk verdifulle arealer.»

Dette medlem viser til at natursats foreløpig ikke er realisert og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det settes av 200 mill. kroner til oppstart av Natursats i 2023 med mål om videre opptrapping.

Post 30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftsområder, kan overføres

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det foreslås en økning på 30 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag til et betydelig kutt i posten er uheldig av hensyn til forutsigbarhet for skognæringen.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til sikring av friluftsområder, ut over regjeringens budsjettforslag.

Post 31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 100 mill. kroner for å sikre restaurering av myr og annen våtmark som et bidrag til å nå målet om 30 pst. restaurert natur innen 2030.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett der det foreslås å bevilge 40 mill. kroner til tiltak i verneområder og naturrestaurering, utover regjeringens budsjettforslag.

Post 32 Statlige erverv, vern av naturområder, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til skogvern. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 32 økes med 449 mill. kroner, sammenliknet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at halvparten av de truede artene i Norge lever i skog, og at mer vern er viktig for å stanse tap av natur. Disse medlemmer er glad for at regjeringen skal verne et område på totalt 71 kvadratkilometer som nasjonalpark og friluftsområde i Østmarka. Disse medlemmer viser til at erstatningssummen er anslått til størrelsesorden 200–250 mill. kroner, og at regjeringen legger opp til at vern av Østmarka skal dekkes av skogvernposten. Disse medlemmer viser til at det allerede er en lang kø av verneområder tilbudt gjennom frivillig vern, og at Klima og miljødepartementet (KLD) bremsset signering av nye avtaler i mangel på tilstrekkelige bevilgninger. Disse medlemmer foreslår derfor å øke denne posten med 100 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har foreslått å kutte skogvernbevilgningen kraftig i forslaget til statsbudsjett for 2024. Dette er en alvorlig svekkelse av ordningen for frivillig skogvern og en klar nedprioritering av et av de viktigste naturtiltakene på statsbudsjettet. Det foreslåtte kuttet innebærer at 50 km² mindre skog vil bli vernet i 2024. Disse medlemmer viser til at forslaget har blitt møtt med bred kritikk under hørin-

gen. Kritikken kommer både fra miljøbevegelsen og fra Skogeierforbundet.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at Stortinget har vedtatt at 10 pst. av den produktive norske skogen skal vernes. Halvparten av de trua artene i Norge lever i skog, og de er i all hovedsak truet på grunn av skogbruk. Mer vern av skog er derfor avgjørende for å stanse tap av natur i Norge. Med det foreslåtte kuttet vil det ta mange tiår å nå Stortingets skogvern mål. Mye av den mest verneverdige skogen vil dermed bli hugget før den vernes. Disse medlemmer mener derfor at regjeringens forslag til skogvernbevilgning er i strid med Stortingets mål om 10 pst. vern.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av første halvår 2024 legge frem en plan for hvordan målet om 10 pst. vern av den produktive skogen kan nås senest innen 2030.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet 2025 sette av minst 1 mrd. kroner til skogvern årlig.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å øke skogvernbevilgningen på statsbudsjettet for 2023 med 400 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at regjeringen har kjøpt den store skogeiendommen Meraker brug i Trøndelag og at Statskog for øvrig forvalter store skogarealer over hele landet. Dette medlem mener potensialet for å bruke det statlige eierskapet til å utvikle et mer bærekraftig skogbruk er stort. Dette medlem mener Statskog bør sette i gang minst ett storskala forsøksprosjekt på sine eiendommer der plukkhogst erstatter flatehogst, der man benytter lengre rotasjonstider og der målet er å restaurere naturlig artsrik skog.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 400 mill. kroner til en styrking av det frivillige skogvernet, der køen for å få vernet skog er lang. I tillegg er posten styrket med 15 mill. kroner for å gjennomføre nasjonal marin verneplan og utrede nye marine verneområder.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der det foreslås å bevilge 200 mill. kroner til støtteordningen for frivillig skog-

vern, utover regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til målet om 10 pst. skogvern som dette medlem mener må nås innen 2030. Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag kuttet ordningen med 200 mill. kroner, sammenlignet med inneværende års bevilgning, avsatt i henholdsvis vedtatt statsbudsjett for 2023 og revidert statsbudsjett for 2023.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har kuttet bevilgningen til frivillig skogvern med 100 mill. kroner. Dette er en svekkelse av en viktig ordning som er ønsket både av miljøbevegelsen og Skogeierforbundet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett der det foreslås å reversere regjeringens kutt, ved å øke bevilgningen med 100 mill. kroner til frivillig skogvern.

Post 36 Statlige tilegninger, marint vern, kan overføres

Komiteens medlem fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge har sluttet seg til et internasjonalt mål om å verne 30 pst. av havområdene innen 2030. Disse medlemmer mener målsettingen også bør gjelde for Norges havområder.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en plan for hvordan 30 pst. av Norges havområder kan vernes innen 2030.»

Post 60 Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til natursatsing i kommunene over posten «Tilskott for å ivareta naturmangfold i kommuneplanlegging» med 50 mill. kroner. Flertallet er enige om at midlene delvis brukes til ulike lokale tiltak som forbedrer tilstanden i naturen («natursats»), og delvis brukes til å videreføre og forsterke ordningen med kommunedelplaner for natur. Støtten skal også kunne brukes til å gå gjennom eldre arealplaner og vurdere disse i tråd med oppdatert kunnskap om naturverdier. I tråd med dette foreslås at kap. 1420 post 60 endrer postbetegnelse til «Tilskudd til tiltak og planlegging for natur i kommunene».

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 42 mill. kroner til utarbeiding av kommunedelplaner for natur i alle kommuner som mangler det.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett der det foreslås å opprette en ny kommunal tilskuddsordning for ivaretagelse av naturmangfold, etter modell fra Venstres initiativ, Klimasats, kalt Natursats. Dette medlem viser til at Venstre setter av 100 mill. kroner til dette formålet i sitt alternative budsjett.

Post 61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til Klimasats. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 61 økes med 120 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at kommuner og fylkeskommuner har en sentral rolle i arbeidet med å redusere klimautslippene. Som Klimakur 2030 beskrev, har kommunene i sine roller som samfunnsutviklere, myndighetsutøvere, tjenesteytere, innkjøpere, eiere og driftere mulighet til å påvirke ulike klimatiltak. Disse medlemmer viser til at regjeringen Solberg opprettet Klimasatsordningen i 2016, og at regjeringen Solberg i Prop. 1 S (2021–2022) foreslo å videreføre Klimasats med en ramme for nye bevilgninger på 200 mill. kroner. Siden regjeringen Solberg opprettet Klimasatsordningen i 2016, har 1 500 ulike prosjekter i kommuner over hele landet fått støtte.

Disse medlemmer mener ordningen var viktig for å øke oppmerksomheten rundt kommunenes rolle i klimaarbeidet og komme i gang med flere tiltak, men mener tiden nå er kommet for at denne typen klimatiltak finansieres direkte av kommunene. Disse medlemmer viser videre til at det er forventet at alle kommuner og fylkeskommuner legger bærekraftsmålene til grunn for sitt arbeid, og viser til at kommunene har stor innvirkning på bærekraftsmål 13 om klima.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre la nylig frem en Klimameny for kommunene med over 100 forslag til tiltak som kommunene kan gjennomføre i årene fremover for å bidra til å oppfylle Norges klimamål og skape en mer sirkulær økonomi.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 560 mill. kroner, der 150 mill. kroner er satt av til et nytt program kalt Natursats, som er en søknadsbasert ordning for kommunene, til økt kunnskap og gjennomføring av restaurering i kommunal regi, 10 mill. kroner er satt av til tilskudd til planvask i kommunene for å sikre at gamle kommuneplaner oppdateres med tanke på natur som bør bevares, og ordningen Kli-

masats er videreført med 400 mill. kroner til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene. Posten er også styrket med 6 mill. kroner til tilskudd til planlegging og prosjektering av kommunale renseanlegg langs Oslofjorden, som et av mange tiltak for å sikre en ren og frisk Oslofjord.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at regjeringen i sitt budsjettforslag foreslår å kutte tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene, også kalt Klimasatsordningen. Dette medlem viser til at regjeringen velger å foreslå dette til tross for at et tilnærmet samlet korps av høringsinstanser sterkt advarer mot dette kuttet. Dette medlem understreker at tilskuddsordningen kom på plass som følge av Venstres budsjettforhandlinger med regjeringen utgått av Høyre og Fremskrittspartiet i 2015 om statsbudsjettet for 2016. Dette medlem understreker at ordningen både er populær i kommunene, og at den har bidratt til betydelige kutt i klimagassutslippene. Dette medlem mener det er viktig å utløse økte kutt i klimagassutslipp fra kommunene og mener Klimasatsordningen må beholdes. Dette medlem viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett foreslår å videreføre ordningen med Klimasats for kommunene og bevilger 250 mill. kroner til dette formålet.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at klimasatsordningen har bidratt til å utløse utslippskutt i kommuner og fylkeskommuner siden den ble innført i 2016. Miljødirektoratet sin rapport «Effektivradering av Klimasats: Støtte skreddersydd for kommunenes klimaarbeid (2023)» viser at 790 mill. kroner brukt på 1 624 prosjekter har ført til et kvantifiserbart utslippskutt på minst 627 000 tonn CO₂-ekvivalenter (i perioden fram til 2030).

Disse medlemmer mener at ordningen er et treffsikkert, godt etablert og populært verktøy for å omstille Norge nedenfra. I 2022 kom det inn 353 søknader for til sammen 551 mill. kroner. Disse medlemmer understreker at alvoret i klimakrisen tilsier at alle tiltak som bidrar til utslippskutt og som i tillegg er folkelig akseptable bør iverksettes. Disse medlemmer mener derfor det er svært uheldig at klimasats er foreslått avvirket i regjeringens forslag til statsbudsjett 2024.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener klimasats bør opprettholdes og gjøres til en permanent ordning og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2024 der kap. 1420 post 61 foreslås økt med 400 mill. kroner til nye klimasatsavtaler for 2024, og ytterligere 200 mill. kroner til at ordningen skal kunne dekke investeringer i energi-effektivisering og solenergi i offentlig bygg.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre klimasatsordningen til en permanent ordning.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at denne posten blant annet inneholder Klimasatsordningen. Ordningen stiller penger til disposisjon for kommuner i hele landet som ønsker å gjennomføre klimatiltak på egne premisser. Dette er en ordning der stat og kommune spleiser på tiltak som reduserer klimagassutslipp. Dette medlem ønsker å styrke Klimasatsordningen og foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen på posten med 100 mill. kroner.

Post 62 Tilskudd til grønn skipsfart, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen til grønn skipsfart med 20 mill. kroner, utover regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til at skipsfarten er en betydelig bidragsyter til klimagassutslipp, og mener det er viktig å styrke ordningen for å fremme økte kutt fra denne sektoren.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at skipsfart bidrar med betydelige utslipp, og det vil være essensielt at disse utslippene kuttes i årene som kommer. Det burde derfor opprettes et eget fond for utvikling av grønn skipsteknologi. Dette medlem viser derfor til Venstres alternative statsbudsjett hvor det foreslås å øke bevilgningen på posten med 40 mill. kroner.

Post 69 Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne har merket seg at det er et stort behov for å rydde opp etter bruk av blyammunisjon på norske skytebaner. Bly er giftig og det er risiko for skadelig forurensing fra banene. Dette medlem konstaterer at kostnadene ved å rydde opp er for større til at det er realistisk at eierne av skytebanene, som ofte er frivillige lag kan finansiere denne kostnaden alene. Dette medlem mener regjeringen bør støtte opprydding av blyammunisjon og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2024 etablere en tilskuddsordning for opprydding av blyammunisjon ved skytebaner.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å styrke posten betydelig. Det foreslås blant annet penger til å dekke økte

kostnader ved mer miljøvennlige løsninger enn sjødeponi utenfor Hvaler for forurensede masser fra Borg havn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 10 mill. kroner til bedre organisering og mer opprydding av marint avfall. Disse medlemmer viser videre til at det foreslås en ytterligere bevilgning under Utenriksdepartementet for å styrke arbeidet med maritim forsøpling i utlandet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne har merket seg at regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer at bevilgningen kuttes fra 55 mill. kroner i 2023 til 42 mill. kroner for 2024, 15 mill. kroner av dette er en tilsagnsfullmakt som man ikke vet om benyttes. Hold Norge rent melder at over 800 000 nordmenn bidro til dugnaden i 2022, men at stadige kutt i de offentlige bevilgningene til denne dugnaden truer både engasjementet, innsatsen og aktivitetsnivået. Dette medlem mener dette er av de mest vellykkede og populære miljøtiltakene vi har. Det relativt begrensede statlige bidraget er med på å utløse svært mye aktivitet og frivillig dugnadsinnsats.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås 55 mill. kroner for å øke aktiviteten og betale ut refusjon til frivillige for kostnader ved å håndtere avfall.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der det foreslås en økning i bevilgningen til tiltak mot marin forsøpling med 30 mill. kroner.

Post 72 Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, overslagsbevilgning

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der det foreslås å kutte tilskuddet til skadefelling av rovdyr med 10 mill. kroner. Pengene omprioriteres til andre formål.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at erstatning for rovviltskader på husdyr og tamrein skal erstattes fullt ut. Det kan være betimelig å se på dokumentasjons- og sannsynlighetskravene som stilles. Venstres foreslår derfor i sitt alternative statsbudsjett å øke bevilgningen på posten med 20 mill. kroner.

Post 74 CO₂-kompensasjonsordning for industrien

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til budsjettavtalen om at de tre partiene er enige om å kunne styrke CO₂-kompensa-

sjonsordningen med 500 mill. kroner i forbindelse med RNB 2024, forutsatt enighet med partene om innretningen på ordningen.

Flertallet foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 500 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Rødt mener budsjettenigheten mellom regjeringen og Sosialistisk Venstreparti kan bety en viktig avklaring på fremtiden for CO₂-kompensasjonsordningen, og forventer at regjeringen legger frem en plan for hvordan ordningen skal innrettes framover i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2024, i tillegg til økt bevilgning, og at denne er basert på enigheten mellom partene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til vedtak 98 i Innst. 2 S (2022–2023):

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med industrien om CO₂-kompensasjonsordningen for å utvikle ordningen til å bli forpliktende for utslippskutt og energieffektivisering i tråd med nasjonale målsettinger. Aktuelle løsninger kan være krav, klimaavtale, fondsordning eller andre måter. Det må hensyntas at det er ulik økonomisk bærekraft i ulike bransjer, og at enkelte bedrifter har lave CO₂-utslipp og lite potensial for energieffektivisering. Regjeringen bes legge frem sak om dette i statsbudsjettet for 2024.»

Disse medlemmer mener det er svært uheldig at regjeringen ikke har tatt initiativ til en slik dialog før de la frem forslag til statsbudsjett for 2024 med forslag til en ytterligere økning av kvotegulvet. Disse medlemmer vil understreke betydningen av forutsigbarhet i industri- og næringspolitikken, og viser til kritikken som har fremkommet i høringsrunden fra både industriaktører og arbeidslivsorganisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der Høyre foreslår å sette av 1,5 mrd. kroner til et punktutslippsprogram, som blant annet skal støtte klimatiltak og energieffektiviseringstiltak i selskaper som rammes av økningen i kvotegulvet i CO₂-kompensasjonsordningen. Disse medlemmer viser videre til Høyres alternative budsjett der det foreslås å avvikle den økte arbeidsgiveravgiften og redusere formuesskatten slik at norsk næringsliv og norske industribedrifter kan beholde mer av sine egne midler til å investere i grønn omstilling i egen bedrift.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 2,4 mrd. kroner for å beholde kvoteprisgulvet på 200 kroner pr. tonn for å ivareta norske bedrifters konkurransekraft.

Komiteens medlem fra Rødt viser til regjeringens svar på Sosialistisk Venstrepartis budsjettsspørsmål 375 i forbindelse med statsbudsjettet for 2024, av 31. oktober 2023, hvor det framkommer at ESA ikke har gjort en beslutning på at egenkraft, det vil si kraft produsert av den kvotepliktige bedriften selv, må inkluderes i CO₂-kompensasjonsordningen, noe som er nytt for de siste to årene. Dette medlem mener at denne utgiften på 1,1 mrd. kroner i budsjettåret 2024 ifølge svaret på Rødts budsjettsspørsmål 56, ikke bør utbetales og at regjeringen bør bestride behovet for den. Summen vil også stige til 1,6 mrd. kroner for støtteåret 2024, utbetalt i 2025, ifølge svar på Rødts budsjettsspørsmål 223. Dette medlem mener denne delen av bevilgningen bør kuttes. Dette medlem mener videre at en femtedel av gjenstående bevilgning til CO₂-kompensasjon øremerkes klimatiltak hos mottakerne av kompensasjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å redusere utgiftene til utbetaling av vrakpant. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 75 reduseres med 50 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres budsjettforslag der det foreslås å heve kvoteprisgulvet i CO₂-kompensasjonsordningen til 500 kroner, noe som betyr et kutt i ordningen på 1 690 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til at ordningen er ment til å kompensere bedrifter for kostnadene de har ved å forurense gjennom EUs kvotesystem. Dette medlem mener prinsippet om at forurenser skal betale bør ligge til grunn for norsk klimapolitikk. Kvotesystemet er laget som en mekanisme for å tvinge frem kutt av klimagassutslipp i kvotepliktig sektor, som ellers ikke ville vært lønnsomme, slik at klimagassutslippene reduseres raskere. Dette medlem viser til at CO₂-kompensasjonsordningen således er en ordning som reduserer incentivet til å kutte utslipp, og påpeker at Sverige av denne grunn ikke har innført en slik ordning. Dette medlem har merket seg argumentet om at bedrifter vil flytte ut av Europa til land der man ikke må betale for forurensning dersom CO₂-kompensasjonen ikke opprettholdes, og at dette er formålet med kompensasjonen slik den er i dag. Dette medlem viser til at EUs karbontoll (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) allerede er vedtatt, og dette medlem mener Norge snarest bør implementere dette regelverket fra EU.

Komiteens medlem fra Rødt mener at det er feil fremstilt at ordningen er ment til å kompensere bedrifter for kostnadene de har ved å forurense gjennom

EUs kvotesystem. Det utbetales ikke kompensasjon for utslipp, det betales for bruk av strøm. I Norge har vi en fornybar kraftmiks. Om en industribedrift elektrifiserer enda flere prosesser, kan resultatet bli at bedriften får økt kompensasjon. Situasjonen er her annerledes i de fleste EU-land, som har lignende ordninger, men med mye fossilt produsert strøm. Dette medlem understreker at bruk av fornybar strøm ikke er klimaforurensing.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås støtte til regjeringens forslag til kvoteprisgult, samtidig som det foreslås skjerpede krav til klima og energieffektivisering og at disse utformes i dialog med industrien.

Post 77 Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres budsjettforslag der det foreslås å bevilge 1 mill. kroner til Norsk naturarv, ut over regjeringens budsjettforslag.

Post 78 Friluftslivsformål, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til friluftslivsaktivitet med 5 mill. kroner. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 78 økes med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. 2 mill. kroner av dette skal gå til Norsk Friluftsliv, øremerket arbeidet med forberedelse av Friluftlivets år.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der det foreslås 5 mill. kroner til nasjonale turiststier, utover regjeringens budsjettforslag.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne er bekymret for at folk er mindre aktive enn før og det er økende sosioøkonomiske forskjeller i aktivitetsnivå. Antallet barn som leker ute daglig er ifølge en IPSOS-måling fra februar 2022 redusert fra 41 pst. i 2015 til 18 pst. i 2021. Disse tendensene får konsekvenser for folkehelse og forsterker ulikhet. Disse medlemmer mener utviklingen må møtes med tiltak i mange sektorer og at friluftslivet kan spille en viktig rolle.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative

statsbudsjett der det foreslås å styrke posten med 45 mill. kroner. Økningen skal utløse økt frivillig aktivitet, styrke organisasjonene på feltet og bidra til at kommunene blir bedre på å legge til rette for friluftsliv.

Post 80 Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til tilskudd til tiltak for å ta vare på natur i Oslofjorden. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 80 økes med 20 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag. Flertallet viser til at bevilgningen øremerkes til tilskuddsordningen til kommuner langs Oslofjorden for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning ved avløpsrensaneanlegg.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til Reisa Villakssenter. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 80 økes med 1 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at restaurering av myr og annen våtmark har stor betydning som klima- og naturtiltak, da myr binder opp en betydelig mengde karbon, er levested for en rekke arter og er viktig som en naturbasert løsning i arbeidet med klimatilpasning. Disse medlemmer merker seg at regjeringen har slått sammen ulike poster, og at det i realiteten er foreslått et kutt i satsningen på restaurering av natur i Prop. 1 S (2022–2023). Høyre foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke denne posten med 5 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til støtteordning for nitrogenrensing av Oslofjorden med 200 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke posten med 100 mill. kroner i tilskudd til trua arter og naturtyper, 20 mill. kroner til tilskudd til vannmiljøtiltak og vannmiljøforvaltning, 25 mill. kroner til tiltak mot fremmede arter og 5 mill. kroner til å styrke utvalgte kulturlandskap, totalt 150 mill. kroner som del av Rødts tiltak for å sikre et rikt naturmangfold. Videre viser dette medlem til kap. 1410 post 73, der Rødt har foreslått satt av 100 mill. kroner til et fond for restaurering av natur.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der det foreslås en økning av denne posten på 119 mill. kroner ut over regjeringens

gens budsjettforslag. Dette medlem viser til at Venstre innenfor dette prioriterer 10 mill. kroner til utvalgte kulturlandskap i jordbruket, 5 mill. kroner til verdifulle kulturlandskap, 4 mill. kroner til tiltak for vilde pollinerende insekter, 20 mill. kroner til tiltak for å ta vare på truet natur, 30 mill. kroner til truede naturtyper, 10 mill. kroner til tiltak for å hindre spredning av fremmede arter og 40 mill. kroner til naturrestaurering.

Komiteens medlem fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at et rikt kulturlandskap er den beste måten å ta vare på insekter, pollinatorer og en rekke truede arter. Åpne kulturlandskap som dessuten har verdi for friluftsliv, rekreasjon og for å videreføre viktige tradisjoner og skjøtselsmetoder. Disse medlemmer viser til at det i dag finnes 51 utvalgte kulturlandskap.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med utvalgte kulturlandskap utvides til minst 100 utvalgte kulturlandskap innen 2027.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å styrke ordningen med utvalgte kulturlandskap kraftig.

Dette medlem viser til at det trengs langt flere redningsaksjoner for truede arter og naturtyper i Norge.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å styrke posten med 58 mill. kroner, fordelt på 15 mill. kroner som øremerkes konkret oppfølging av eksisterende handlingsplaner, 33 mill. kroner som øremerkes utvikling av nye faggrunnlag og handlingsplaner, samt 10 mill. kroner som øremerkes oppfølging av tiltak for sjøfugler. Det foreslås at pengene bevilges på egen post 82.

Post 81 Verdiskaping basert på naturarven, kan overføres

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjettforslag der det prioriteres 3 mill. kroner til verdiskaping basert på naturarven og 3 mill. kroner til villrein fjellet som naturskaper. Dette medlem viser til at dette innebærer en økning av posten på totalt 6 mill. kroner, ut over regjeringens budsjettforslag.

Post 84 Internasjonalt samarbeid

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre fast og forutsigbar bevilgning til Runde miljøsentre over statsbudsjettet.»

Post 85 Besøkscenter for natur og verdensarv, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til besøkscenteret for villrein ved Forollhogna nasjonalpark i Tolga kommune. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 85 økes med 2 mill. kroner, sammenliknet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til Runde Miljøsentre. Flertallet foreslår derfor at kap. 1420 post 85 økes med 3 mill. kroner, sammenliknet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre foreslår i sitt alternative statsbudsjett å øke denne posten med 3 mill. kroner sammenliknet med forslaget i Prop. 1 S (2023–2024), slik at Runde Miljøsentre fremdeles mottar støtte.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Runde Miljøsentre siden 2015 fått driftsmidler over statsbudsjettet. I 2022 var tilskuddet på 5,4 mill. kroner, i 2023 ble det redusert til 3 mill. kroner. I regjeringens forslag til statsbudsjett foreslås det avvirket.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen til besøkscenter for natur og verdensarv med 3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres budsjettforslag der det foreslås 5,4 mill. kroner til Runde miljøsentre og 4 mill. kroner til nasjonale villaksentre ut over regjeringens budsjettforslag. Dette medlem viser til at den totale økningen av posten er på 9,4 mill. kroner.

Post 86 Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser

Komiteens medlem fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener forvaltningen av tilskuddsordningen for frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilrette stiftelser fortsatt bør ligge i Klima- og miljødepartementet. Dette medlem påpeker at det vil sikre det politiske ansvaret og en demokratisk prosess.

3.1.17 KAP. 1422 MILJØVENNLIG SKIPSFART

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 45 140 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024). Komiteen viser videre til at grønn skipsfart er en viktig del av arbeidet for å innfri klimaforplik-

telsene, og viser til ambisjonen om å halvere utslippene fra innenriks sjøfart og fiske innen 2030.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øremerke en bevilgning på 3 mill. kroner til Maritime Cleantech. Flertallet foreslår derfor at kap. 1422 post 70 økes med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti understreker at den norske maritime næringen er ledende på klima- og miljøvennlig teknologi. Samtidig har skip en gjennomsnittlig levetid på 25 år. Det innebærer at hver eneste investering vi gjør i dag, vil ha påvirkning på miljøet i fremtiden. Disse medlemmer påpeker at utbygging av infrastruktur vil bidra til å fremme utviklingen av et marked for grønn skipsfart. Disse medlemmer mener man må sørge for at flere land ser mulighetene i grønn skipsfart, slik at utslippene går ned, havene blir renere og norsk maritim industri, som sitter på de grønne og innovative løsningene, får et større marked.

3.1.18 KAP. 1423 RADIOAKTIV FORURENSNING I DET YTRE MILJØ

Komiteen viser til at midlene over posten i sin helhet dekker driftsutgifter til Direktoratet for strålevern og atomtrygghet (DSA). Komiteen viser videre til at den fremste oppgaven til DSA er å utøve forvaltningsmyndighet, skaffe informasjon og gi faglige råd når det gjelder radioaktiv forurensning og avfall. Komiteen merker seg at en viktig oppgave for DSA er å ha tilsyn med opprydding av virksomheten etter atomanleggene i Halden og på Kjeller, og herunder veilede både IFE og NND. Komiteen mener at det viktig å ivareta og videreutvikle Norges nukleære kompetanse i denne opprydningsprosessen, og viser til behandling av Meld. St. 8 (2020–2021) der hele komiteen understreket viktigheten av dette.

3.1.19 KAP. 1425 FISKETILTAK

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 16 686 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

3.1.20 KAP. 1428 ENOVA SF

Komiteen viser til at Enova er et spesialverktøy for å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger. Enova skal bidra til at Norge når sine klimaforpliktelser og bidra til omstilling til et lavutslippssamfunn. Støtte fra midlene som Enova forvalter

skal avlaste risiko og kostnader for uttesting av nye løsninger. Siktemålet for aktiviteten er å oppnå varige markedsendringer slik at løsninger tilpasset lavutslippssamfunnet blir foretrukket uten støtte.

Komiteen viser videre til budsjettforelegget i Prop. 1 S (2023–2024) der det foreslås en økning på 225,5 mill. kroner over KLDs budsjett og en økning på 180 mill. kroner over OEDs budsjett knyttet til energi og oppfølging av regjeringens plan for energieffektivisering.

Komiteen merker seg at midlertidig støtte til næringslivet grunnet høye strømpriser ikke videreføres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til Enova med 35 mill. kroner. Flertallet foreslår derfor at kap. 1428 post 50 økes med 35 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til satsing på nullutslippslasterbiler i Enova med 285 mill. kroner. Flertallet foreslår derfor at kap. 1428 post 50 økes med 285 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Flertallet viser til økt bevilgningen til Enova på 285 mill. kroner for å styrke støtteordningene for nullutslipp tunge kjøretøy og bedriftslading for tunge kjøretøy, for å øke nullutslippsandelen for nye tunge kjøretøy i 2024, med sikte på en økning fra 10 til 20 pst. Det må sikres at støtteprogrammene gir god forutsigbarhet for bedriftene og at det langsiktige målet er at hele nybilsalget for tunge kjøretøy skal være nullutslipp eller biogass i 2030.

Flertallet viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til punktutslipp i Enova. Flertallet foreslår derfor at kap. 1428 post 50 økes med 1 500 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Enova er det sentrale verktøyet for å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger og dermed bidra til å nå klimamålene. Under regjeringen Solberg ble bevilgningene til Enova doblet.

Disse medlemmer viser til at Enova har bidratt til å støtte en rekke viktige prosjekter de siste årene, som kan få stor betydning for omstillingen til et lavutslippssamfunn. Det gjelder blant annet hydrogen- og ammoniakprosjekter, nullutslippsferjer, verdens reneste aluminiumsproduksjon på Karmøy, Nord-Europas største biogassanlegg på Skogn, elektrifiseringsprosjekter i transportsektoren og en rekke andre tiltak som bidrar til å fremme innovasjon og teknologiutvikling.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser videre til at Bionova bør opprettes som en del av Enova fremfor som en egen organisasjon. Dette vil redusere administrasjonskostnadene og gjøre det mulig å dra veksler på den kompetansen som allerede finnes i Enova. Det kan også være med på å skape et enda bedre fagmiljø innen naturmangfold og biologiske prosesser i Enova. Disse medlemmer mener en bredere kunnskap om dette kan være nyttig for Enova, ettersom klima og natur henger tett sammen. Enova har lang erfaring med klimatiltak og hvordan man bruker virkemidler effektivt til klimaomstilling.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil peke på at det er helt nødvendig å gjøre mer for å redusere utslippene fra de største utslippspunktene i Norge. Av Norges totale utslipp på 48,9 mill. tonn CO₂ står industri og bergverk for 12 mill. tonn i 2022, og det meste av utslippene stammer fra de 50 største utslippspunktene. Disse medlemmer viser til at selv om en rekke tiltak vil bli lønnsomme i industrien med økt kvotepris, vil det ikke være tilstrekkelig for å kutte nok utslipp innen 2030. Disse medlemmer mener derfor Enova bør utvikle et forsterket punktutslippsprogram i samarbeid med de relevante næringene. Disse medlemmer viser til at det må utvikles en helhetlig plan med tilstrekkelige virkemidler for å redusere utslippene betydelig fra de største punktutslippene innen 2030. Et mulig tiltak er differansekontrakter som vil dekke en del av merkostnadene for utslippsreduksjoner inntil økende kvotepriser, teknologitvilling og et modent marked med betalingsvilje gjør løsningene lønnsomme. Disse medlemmer mener at forslag til program og ulike alternativer for gjennomføring bør kunne legges frem i løpet av første halvår 2024, og viser blant annet til forslaget om å utrede og innføre karbondifferansekontrakter.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede karbondifferansekontrakter eller tilsvarende egnede virkemidler som effektivt kan skalere utslippsreducerende tiltak i industrien, og komme tilbake til Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett 2024.»

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative budsjett der Høyre foreslår å bevilge 1,5 mrd. kroner til et slik forsterket punktutslippsprogram.

Disse medlemmer viser til regjeringen Solbergs energimelding, der det ble trukket opp et veikart for hydrogensatsing i Norge. Disse medlemmer mener det er behov for tiltak for å utvikle en kommersiell verdikjede for produksjon og bruk av hydrogen til industrielle formål, transportsektoren og maritim sektor. Dis-

se medlemmer mener differansekontrakter er et egnet virkemiddel for å stimulere til produksjon og bruk av hydrogen, og viser til Høyres alternative budsjett der det foreslås bevilget 100 mill. kroner for å komme i gang med differansekontrakter.

Disse medlemmer viser videre til at det er behov for å kutte utslippene fra tungtransporten. Norge ligger langt fremme i overgangen fra fossilt til fornybart for lette kjøretøy, men for tungtransporten må det legges bedre til rette for miljøvennlige alternativer. Disse medlemmer viser videre til Høyres alternative budsjett der det foreslås å bevilge 100 mill. kroner til en miljøpakke for tungtransport der pengene skal gå til flere hurtigladere langs hovedveiene og på døgnhvileplasser. Videre foreslås det å doble støtten til grønt landtransportprogram.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser også til at NVEs «Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2023» anslår at kraftbalansen vil nærme seg null i 2030 og at den gjennomsnittlige strømprisen vil ligge på 80 øre/kWh i 2030, noe som er et betydelig høyere nivå enn de siste tiårene. Disse medlemmer mener at Norge har behov for å bygge ut vesentlig mer kraft på kort tid, for å dekke behovene i eksisterende industri, bidra til grønn omstilling og legge til rette for nye arbeidsplasser. Samtidig må strømmettene utnyttes bedre, og vi må sikre at nye kraftformer ikke belaster strømmettene unødige. Enovas støtteordninger til solenergi bør derfor omfatte energilagringssystemer som bidrar til å jevne ut belastningen på nettet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre Enova-støtten til solenergi til å omfatte batterilagring og systemer for smartstyring av strøm fra solcelle.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti vil påpeke at den mest miljøvennlige energien er den vi ikke bruker. Det er derfor viktig å legge til for energi-effektiviseringstiltak i alle sektorer. Disse medlemmer registrerer at regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet har lagt frem «Handlingsplan for energi-effektivisering i alle deler av norsk økonomi». Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen setter tydelige måltall for energieffektivisering og understreker at ambisjonene må følges opp med konkret politikk som gjør det realistisk å nå målene.

Disse medlemmer mener at det er positivt at handlingsplanen blant annet anerkjenner betydningen av NVE, Enova, Husbanken, krav til offentlige anskaffelser, byggeforskrift og EU-reglement for oppnåelse av mål for energieffektivisering. Disse medlemmer

understreker samtidig at handlingsplanen har vesentlige mangler i form av mer innsats for egenproduksjon av strøm, tiltak og incentiver for økt bruk av lagrings- og smartstyringsystemer, og fremtidsrettede digitaliserte løsninger for smartere og mer effektiv bruk av strøm.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at mange husholdninger har ikke anledning til å ta kostnadene ved energieffektiviseringstiltak, selv om det over tid vil være økonomisk lønnsomt. Disse medlemmer mener det er viktig å støtte opp om lavinntektshusholdningene slik at de også kan ta del i energisparearbeidet, og ha mulighet til å gjennomføre tiltak som vil redusere egne energikostnader. Disse medlemmer viser til Høyres alternative budsjett der det foreslås å bevilge 100 mill. kroner til enøk-tiltak i lavinntektshusholdninger over Enovas budsjett.

Disse medlemmer viser til at kommunene allerede har planer og budsjetttrammer for å gjennomføre energieffektivisering i kommunale bygg og legger til grunn at dette følges opp.

Disse medlemmer vil videre vise til at mange industribedrifter, avfallsforbrenningsanlegg og data-sentre produserer mye varme som går til spille. Denne varmen kunne mange steder vært utnyttet, og dermed bidra til å avlaste behovet for mer kraft og nett. Disse medlemmer mener derfor det bør stilles krav om at spillvarme fra slike anlegg blir utnyttet. Disse medlemmer viser for øvrig til Høyres forslag om et punktutslippsprogram for industrien, som både vil bidra med støtte til klimaomstilling og støtte til tiltak innen energieffektivisering.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav til gjenvinning av spillvarme fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrenning, data-sentre og hydrogenproduksjon.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det også er nødvendig å vurdere nye verktøy som gir sterkere incentiver til å redusere energibruken. Disse medlemmer mener derfor at det bør utredes om markedsbaserte energisparesertifikater kan være et egnet virkemiddel for å oppnå bedre resultater på dette området. Disse medlemmer viser til at regjeringen har satt seg energieffektiviseringsmål som neppe blir innfridd med dagens virkemidler, og at det er en stor bygg for mange husholdninger og bedrifter at investeringskostnadene er høye, mens gevinsten kommer over tid. Disse medlemmer mener

energisparesertifikater kan bidra til å redusere denne barrieren.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller med energisparesertifikater, herunder om energisparesertifikater kan være et mer effektivt verktøy for å redusere energibruk enn dagens støtteordninger, og komme tilbake til Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett i 2024.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at omfattende rehabilitering av gamle bygg utløser krav om at byggene må møte kravene i dagens byggeteknisk forskrift. I mange eldre bygninger vil dette verken være mulig eller hensiktsmessig uten at det forringer byggets karakter. I mange tilfeller vil det også være uforholdsmessig kostbart. Mange eiere av eldre bygg velger derfor å rive byggene, med de miljømessige konsekvensene det har. Disse medlemmer mener det må utredes å innføre fleksible energikrav til rehabilitering, som sikrer at det er mulig å rehabilitere eldre bygg på en hensiktsmessig måte fremfor å rive og bygge nytt.

På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede innføring av fleksible energikrav til rehabilitering i byggeteknisk forskrift, slik at flere byggeiere velger å rehabilitere bygg med effektive energiløsninger i stedet for å rive.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiet alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen med 10 mill. kroner som skal øremerkes innovative prosjekt innen produksjon av biodrivstoff og biogass.

Post 50 Overføring til Klima- og energifondet

Komiteens medlem fra Rødt viser til Rødts alternative statsbudsjett, der det foreslås en økt bevilgning på 484 mill. kroner til Klima- og energifondet og Enova. I tillegg gjøres det en rekke omprioriteringer innenfor Enovas bevilgning.

Rødt foreslår 1,2 mrd. kroner til styrket satsing på energieffektivisering og lokal energiproduksjon i hjem, kommuner og bedrifter under Enova, og videre 470 mill. kroner til biogassproduksjon, -stasjoner og -kjøretøy. Det foreslås også betydelige midler til ladestasjoner, maritim sektor og andre klimatiltak. En hovedprioritering er å styrke punktutslippsprogrammet for industrien med 300 mill. kroner, som blant annet kan brukes til differansekontrakter.

Dette medlem viser til at det i Rødts alternative statsbudsjett foreslås å omdisponere 2 mrd. kroner innternt i Enova, hovedsakelig fra satsingen på havvind hvor det er planlagt utdelt 2 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at Rødt i sitt alternative statsbudsjett tar til orde for en storsatsing på biogass, hvor støtte til moden og velkjent teknologi også gis gjennom Enova, i motsetning til i dag. Rødt foreslår også å gjenetablere støtten til biogasskjøretøy, som ble avvirket våren 2023, og støtten til fyllestasjoner.

Dette medlem viser til at NORSUS våren 2023 kom med en ny rapport om potensialet for biogassproduksjon i Norge. Rapporten viser at biogasspotensialet for nåværende råstoffbase, med dagens teknologi, er på 5,5 TWh. Det er størst potensial for økt biogassproduksjon fra husdyrgjødsel og halm fra landbruket, fiskeslam fra havbruksnæringen og matavfall fra husholdning og næring. Potensialet for fremtidig biogassproduksjon er 11,3 TWh inkludert vekst i havbruksnæringen.

Rapporten sier også at teknologiutvikling potensielt kan øke den teoretiske biogassproduksjonen med 9 TWh og 10,5 TWh for henholdsvis nåværende og mulig fremtidig råstoffbase, men at dette vil kreve mer forsknings- og utviklingsaktiviteter.

Potensialet for biogassproduksjon i Norge er altså på mellom 6 TWh og 22 TWh, avhengig av teknologi og råstoffbase.

Dette medlem mener at biogass kan være svært viktig for å sikre mer kraft, uten store nye inngrep. Det kan bidra til at vi har kraft nok til utslippskutt og nye arbeidsplasser, men da må rammebetingelsene være bedre enn i dag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett der det foreslås en økning av bevilgningen til Enova på 600 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Dette medlem understreker at Venstre av disse midlene avsetter 200 mill. kroner til differansekontrakter for hydrogen.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser videre til at Enova er et sentralt verktøy for å fremme innovasjon og utvikling av nye klima- og energiløsninger, og dermed bidra til å nå klimamålene. Disse medlemmer påpeker at Enova har bidratt til å støtte en rekke viktige prosjekter de siste årene, som kan få stor betydning for omstillingen til et lavutslippsamfunn. Det gjelder blant annet hydrogen- og ammoniakprosjekter, nullutslippsferjer, verdens reneste aluminiumsproduksjon på Karmøy, Nord-Europas største biogassanlegg på Skogn, elektrifiseringsprosjekter i transportsektoren og en rekke andre tiltak som bidrar til å fremme innovasjon og teknologiutvikling. Disse medlemmer påpeker at Norge må nå klima-

målet innen 2030, og mener tempoet må opp. Disse medlemmer mener det er bra at Enova støtter teknologiutvikling som kutter klimagassutslipp, men mener Enovas mandat også bør knyttes tettere opp til de delmålene Stortinget har satt, og som er avgjørende for at vi skal nå klimamålet i 2030. Eksempler på dette er målene som ble satt i Nasjonal transportplan 2018–2033 om kun salg av nullutslippsbiler og lette elvarebiler i 2025, og at alle tyngre varebiler skal være nullutslipp innen 2030. Disse medlemmer påpeker at enkelte av målene som ble vedtatt da må revideres og strammes inn, i henhold til forslagene til Miljødirektoratets rapport Klimatiltak i Norge mot 2030. Disse medlemmer mener det er et gjentakende problem at Enovas støtte til en del teknologiske løsninger som er avgjørende for det grønne skiftet fases ut for tidlig. Dette er knyttet til Enovas mandat om at teknologi skal støttes til markedet er modent.

Disse medlemmer mener regjeringens budsjettforslag ikke prioriterer en nødvendig satsing på biogass, og er av den oppfatning at satsingen på biogass går for sakte. Disse medlemmer påpeker at biogass er fornybar og utslippsfri energi som produseres av blant annet husdyrgjødsel, matavfall, avløp og fiskeslam. Det kan erstatte fossilt drivstoff i skip og kjøretøy og bidra til utslippskutt i industrien. Samtidig produseres biogjødsel som kan erstatte kunstgjødsel i landbruket og gi økt karboninnhold i matjord. Disse medlemmer påpeker at økt produksjon av biogass vil bidra til å løse klima- og miljøutfordringer i både landbruket og fiskeri- og havbrukssektoren. Disse medlemmer viser til at Norge går mot et kraftunderskudd, og at man trenger mer energi. Disse medlemmer mener biogass kan bidra til dette, og samtidig avlaste strømmettet. I dag produserer Norge ca. 0,7 TWh biogass, mens det teoretiske potensialet for biogass i Norge er 22 TWh. Disse medlemmer har merket seg at aktører i bransjen mener det er realistisk med en produksjon av 5 TWh biogass innen 2030, og foreslår på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen inngå en tilleggsavtale med Enova som gir dem et større ansvar for å sikre at målene i Norges klimaavtale med EU nås, som delmålene som er vedtatt for transportsektoren. Enova må gis ansvar for etablering av et nasjonalt nett av fyllestasjoner for flytende biogass og minst 30 fyllestasjoner for hydrogen innen 2028.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget setter et mål om produksjon av 5 TWh biogass i 2030, og ber regjeringen utarbeide en plan for å nå dette målet.»

Disse medlemmer peker på at raske investeringer i solenergi og energisparing kan styrke forsynings-sikkerheten, senke strømregningene og gjøre energisystemet mer bærekraftig. Disse medlemmer viser til at flere studier har dokumentert det store potensialet for energisparing i bygg. En av disse er studien «Energisparepotensialet i bygg fram mot 2030 og 2050» fra SINTEF og Skanska som ble offentliggjort tidligere høsten 2023 der det anslås at en videreføring av dagens politikk vil innebære at energibruken i bygg øker med 2 TWh i 2030 og 4 TWh i 2050 sammenlignet med 2020. Studien viser samtidig at en politikk som utnytter potensialet for energieffektivisering, varmepumper og solceller kan redusere behovet for tilført elektrisitet til bygg med 13 TWh i 2030 og 42 TWh i 2050.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener tiltakene regjeringen har levert så langt har vært svært utilstrekkelige i møte med den krevende energisituasjonen i Norge og Europa de siste årene. Disse medlemmer har merket seg at Enova har fått et tydeligere mandat om å prioritere energieffektivisering, men kan ikke se at det har blitt bevilget friske midler som svarer til behovet. Disse medlemmer har registrert at regjeringen i oktober la frem en handlingsplan for energieffektivisering der det foreslås flere gode tiltak, men der ambisjonsnivået fortsatt ikke er i nærheten av å realisere det potensialet som finnes.

Disse medlemmer mener støttesatsene må økes slik at flere får råd til å energispare og at støtteordningene må utvides til å omfatte flere tiltak.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås 3,2 mrd. kroner ekstra til å støtte investeringer i energisparing og solenergi, herunder 2 mrd. kroner over Enovas budsjett. Dette medlem vil understreke at pengene i størst mulig grad må være utløsende for nye tiltak og gi raske reduksjoner i energibruk. Ordningene må være tilgjengelige for borerslag og det bør vurderes en gradert støttesats der folk med lav inntekt får høyere støtte enn de med høy inntekt.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljødirektoratet foreslår å forby fyring med fossile brenslere i kjeler, både i kvotepliktig og ikke-kvotepliktig industri fra 2030.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forby bruk av fossil fyring i industrien fra og med 2030.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Enovas støtteordninger har en helt sentral rolle for å få på plass den grønne omstillingen i Norge. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke Enovas støtteprogrammer for ENØK i bygg med 50 mill. kroner og overgangen til nullutslippskjøretøy for tungtransporten med 50 mill. kroner. Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 100 mill. kroner.

3.1.21 KAP. 1471 NORSK POLARINSTITUTT

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 401 133 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024). Bevilgningen i 2023 var på 358 178 000 kroner, jf. saldert budsjett 2023.

Komiteen er positiv til at Norsk Polarinstitut, som den sentrale statsinstitusjonen for kartlegging, miljøovervåking og forvaltningsrettet forskning i Arktis og Antarktis, blir styrket.

3.1.22 KAP. 1472 SVALBARDS MILJØVERN FOND

Post 50 Overføringer til Svalbards miljøvernfond

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 15 000 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

3.1.23 KAP. 1474 FRAM – NORDOMRÅDESENTER FOR KLIMA- OG MILJØFORSKNING

Komiteen viser til at Fram-senteret skal styrke og utvikle kunnskap om klima og miljøkonsekvenser av næringsvirksomhet i nord. Bedre kunnskap om klima og miljø har stor verdi for ressursforvaltning, klimatilpassing, samfunnsplanlegging og beredskap i nord.

Komiteen viser videre til budsjettforelegget i Prop. 1 S (2023–2024) der det foreslås en bevilgning på 57,755 mill. kroner som skal støtte opp om den faglige aktiviteten som er fordelt på fem forskningsområder; Forskning for god forvaltning av Polhavet, hvordan det nordlige økosystemet påvirkes, fra fjell til fjord, areal under press, og Tanaelva.

3.1.24 KAP. 1481 KLIMAKVOTER

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 122 798 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Videre viser komiteen til at regjeringen den 10. november 2023 fremmet Prop. 1 S Tillegg 1 (2023–2024). I proposisjonen fremmer regjeringen på kap. 1481 Klimakvoter, post 25 Fleksible mekanismer under klimasamarbeidet med EU, et forslag om fullmakt til at

Klima- og miljødepartementet i 2024 kan inngå avtaler og intensjonsavtaler om kjøp av skogkreditter og utslippsenheter innenfor en samlet ramme på 3 000 mill. kroner. Komiteen viser til romertall XIV.

Post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, kan overføres

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at Norge har kuttet 4,6 pst. av sine utslipp de siste 33 årene og at Norge i løpet av de neste syv årene må kutte over 50 pst. for å oppnå våre klimamål.

Dette medlem er bekymret for manglende utslippskutt på norsk territorium og at bruk av internasjonale kvoter for å oppnå Norges klimaforpliktelser forblir en hvilepute for at det iverksettes klimapolitikk som bidrar til utslippskutt i Norge.

Dette medlem vil minne om at regjeringen Støre slår fast i Hurdalsplattformen at regjeringen har som mål å kutte 55 pst. i hele den norske økonomien, inkludert kvotepiktig sektor. Dette medlem mener Stortinget bør slå tydelig fast at det ikke er aktuelt for Norge å kjøpe oss fri fra klimatiltak i Norge gjennom kvotemarkedet, og at utslippskuttene skal tas i Norge.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget slår fast at norske klimamål skal innfris gjennom kutt på norsk territorium og ikke gjennom kjøp av klimakvoter i utlandet.»

3.1.25 KAP. 4481 SALG AV KLIMAKVOTER

Komiteen viser til at inntektene på dette kapitlet anslås til 2 826 518 000 kroner for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

3.1.26 KAP. 1482 INTERNASJONALE KLIMA- OG UTVIKLINGSTILTAK

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 3 168 294 000 kroner på dette kapitlet for 2024, jf. Prop. 1 S (2023–2024).

Komiteen viser til at klima- og skoginitiativet er den viktigste internasjonale klima- og natursatsingen til regjeringen. Samarbeid med økonomier i framvekst og utviklingsland er òg en viktig pilar i Norges internasjonale klima- og miljøarbeid. Med bilaterale samarbeidsavtaler og støtte til internasjonale initiativ skal Norge medvirke til en grønn utvikling gjennom oppbygging av kapasitet og kompetanse til å forvalte miljø og naturressurser. Det største internasjonale initiativet fra regjeringen innen klima og miljø er Klima- og skoginitiativet. Gjennom arbeid med fleksible mekanismer jobber departementet også internasjonalt for å øke klimaambisjoner i utviklingsland.

I tråd med føringene fra regjeringen og Stortinget er det inngått avtaler som helt eller delvis omfatter betaling for verifiserte utslippsreduksjoner og støtter bærekraftig utvikling i skogland. Store land som Indonesia og Brasil har de siste årene vist oss at politikk fungerer: Gjennom kraftfulle reformer har de redusert ødelegging av regnskogen. Norge har støttet dette arbeidet. Komiteen har merket seg at i 2024 legger regjeringen opp til at Norge betaler for utslippsreduksjoner i Indonesia, Costa Rica, Peru og muligvis også i Colombia.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen ber om å øke eksisterende fullmakt til å kjøpe klimakvoter under Parisavtalens art. 6 fra 1,2 mrd. kroner til 8,2 mrd. kroner.

Disse medlemmer viser til Prop 1 S (2023–2024) s. 215:

«Kvotene kan medvirke til at Norge blir klimanøytralt fra og med 2030 (...) I en situasjon der EU-samarbeidet ikke tar oss helt til 55 % utslippsreduksjoner, kan disse kvotene brukes til å dekke det som mangler for oppfylling av Norges mål under Parisavtalen.»

Disse medlemmer tar til orientering at regjeringen utvider muligheten til å ta i bruk kvoter under Parisavtalen art. 6 for å oppfylle det skjerpede klimamålet Norge har innsendt til FN. Disse medlemmer viser til behandling av endringer i klimaloven, Innst. 38 L (2023–2024).

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til muligheten til å ta i bruk kvoter under Parisavtalen art. 6. Disse medlemmer mener det er en forutsetning at kvotene Norge betaler for etter art. 6 skal bokføres i de landene der utslippene faktisk skjer, og at de ikke meldes inn som norske utslippskutt under Parisavtalen.

Post 1 Driftsutgifter

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, der det foreslås en reduksjon på 5 mill. kroner i byråkratikutt.

Post 73 Klima- og skogsatsingen, kan overføres

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i budsjettforliket er foreslått å øke bevilgningen til klima- og skogsatsingen. Flertallet foreslår derfor at kap. 1482 post 73 økes med 1 000 mill. kroner, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at klima- og skoginitiativet er et viktig klima- og natur-

tiltak, og er tilfreds med at et av våre største samarbeidsland, Brasil, igjen har satt bevaring av regnskog på toppen av agendaen. Klima- og skoginitiativet har bidratt til betydelige utslippsreduksjoner over mange år, og bidrar samtidig til å bevare artsmangfoldet i den tropiske regnskogen.

Disse medlemmer viser til at Norge har lovet å bruke inntil 3 mrd. kroner årlig til tropiske skogland for å redusere avskoging gjennom klima- og skoginitiativet, og Høyre følger opp dette i vårt forslag til alternative budsjett med en foreslått bevilgning på 3 068 mill. kroner. Disse medlemmer viser videre til at det er viktig natur- og klimatiltak å bevare skog også i Norge, og Høyre foreslår derfor å øke bevilgningen til frivillig skogvern med 100 mill. kroner i sitt alternative budsjett, sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiet alternative budsjett, der det foreslås å utvikle klima og skogsatsingen og redusere bevilgningen med 3 mrd. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres budsjettforslag der det foreslås å styrke klima- og skogsatsningen med 500 mill. kroner utover regjeringens budsjettforslag.

Post 74 (Ny) Internasjonal finansieringsordning for livet i havet

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det trengs en ny global finansieringsordning for livet i havet etter modell fra REDD. Bestandene av marine arter er halvert siden 1970, ifølge WWFs Living Blue Planet Report, med klimaendringer og havforsuring, forurensing, ødeleggelse av viktige leveområder og overfiske som viktige årsaker. Et koordinert internasjonalt krafttak for å styrke forvaltningen er nødvendig for å unngå kollaps i marine økosystemer. Norge har stor kompetanse på økosystembasert havforvaltning og mulighet til å ta ledelsen for å styrke forvaltningen globalt, regionalt og nasjonalt i utviklingsland. Utgiftene blir begrenset det første året, men vil øke etter hvert.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ny global finansieringsordning for å finansiere tiltak som skal beskytte og restaurere livet i havet.»

3.2 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13

Nedenfor er komiteens merknader til regjeringens oppfølging av anmodnings- og utredningsvedtak under Klima- og miljødepartementet (KLD). Oversiktem i Prop. 1 S (2023–2024) fra KLD inkluderer alle ved-

tak fra stortings sesjonen 2022–2023 og vedtak fra tidligere sesjoner som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 186 S (2022–2023) mente ikke var kvittert ut. Vedtak som ikke er nevnt nedenfor har ikke komiteen merknader til.

3.2.1 VEDTAK 92 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til vedtak 92 (2022–2023) og påpeker at utslipp fra maritim offshoreaktivitet står for 37 pst. av utslipp fra innenriks sjøfart og fiske og at det dermed er betydelig potensial for utslippskutt. Det er derfor viktig at regjeringen følger opp vedtaket raskest mulig.

3.2.2 VEDTAK 98 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er kritiske til at regjeringen endrer CO₂-kompensasjonsordningen før vedtaket om dialog er fulgt opp, og har stor forståelse for at industrien gir tydelige tilbakemeldinger om manglende forutsigbarhet. Disse medlemmer har en sterk forventning om at vedtaket følges opp i 2024.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at vedtak 98 (2022–2023) om dialog med regjeringen om CO₂-kompensasjonsordningen anses som under oppfølging. Dette medlem stiller spørsmål ved om vedtaket faktisk er blitt fulgt opp siden vedtakstidspunktet, da signalene fra de berørte bedriftene ikke sier det samme. Dette medlem ber regjeringen rapportere grundigere på dette vedtaket framover.

3.2.3 VEDTAK 108 (2022–2023)

Komiteens medlem fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne merker seg at regjeringen har satt i gang nødvendige utredninger av forbud mot nedbygging av myr i tråd med vedtak 108 (2022–2023) så sent at forbudet ikke kan settes i kraft i tråd med Stortingets vedtatte frist.

3.2.4 VEDTAK 450 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti vil vise til Innst. 124 S (2022–2023). Disse medlemmer viser til at representantforslaget fra Høyre bygget videre på den nasjonale strategien for en sirkulær økonomi som regjeringen Solberg lanserte, og inneholdt flere forslag om en mer sirkulær økonomi, herunder tiltak for en mer sirkulær byggebransje, endring i skatte- og avgiftssystemet og tiltak for å redusere jomfruelige råmaterialer i nye produkter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti tar til orientering at regjeringen ikke har fulgt opp de seks forslagene som fikk flertall, og heller ikke har fremmet egne tiltak for en mer sirkulær økonomi.

3.2.5 VEDTAK 508 OG VEDTAK 509 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne merker seg videre at regjeringen anser vedtak 508 og 509 (2022–2023) som fulgt opp. Disse medlemmer er uenig i dette. Vedtakene hadde tydelige krav til regjeringen.

Vedtak 508 (2022–2023) viste til vedtak 21 (2022–2023) med krav om støtte til moden teknologi i mindre skala enn det det gis støtte til i dag. Dette er ikke gjennomført og Enova gir enda bare støtte til store oppgraderinger og installasjoner.

Enova ga i april 2023 svar på en bestilling fra regjeringen, som kom i kjølvannet av Stortingets behandling av disse forslagene. Punktet om samtidig utbetaling sa at

«Enkeltteknologier som vurderes som teknisk modne, men markedsmessig umodne, støttes til de vurderes å være konkurransedyktige uten støtte. Enova følger utviklingen av ulike teknologier for energieffektivisering tett og vil foreta regelmessige vurderinger av innsatsen mot disse for å bidra til varige markedsendringer. Teknologier og støttesatser vurderes fortløpende. Gjennom Enovatilskuddet gis det i dag tilskudd til blant annet smarte varmtvannstanker, smart strømstyring, solcelleanlegg, balansert ventilasjon og vannbåren varme med tilhørende varmeforsyninger (bio, sol og varmepumpe).»

Dette er langt mer avanserte installasjoner enn det som listes opp som illustrerende eksempler i vedtakene.

Vedtak 509 sa mye av det samme, og men også at det må gis støtte med samtidig utbetaling. Det siste er heller ikke gjort, men er avvist av regjeringen.

Disse medlemmer mener det ikke finnes grunnlag for å anse vedtak 508 og 509 (2022–2023) som fulgt opp.

3.2.6 VEDTAK 674 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti merker seg at regjeringen vil utsette oppfølging av vedtak 674 (2022–2023) om en plan for biogass, fra våren 2024 til høsten 2024. Disse medlemmer ber regjeringen forholde seg til vedtaket fra Stortinget.

3.2.7 VEDTAK 760 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til regjeringas klimastatus og -plan, særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2023–2024) som utgis i forbindelse med budsjettet ikke er tilstrekkelig for å oppfylle intensjonen bak stortingsvedtaket. Disse medlemmer mener regjeringen må utarbeide en stortingsmelding om klimaplanen frem mot 2030, og legge meldingen frem for Stortinget i løpet av våren 2024. Disse medlemmer viser til at stortingsflertallet hadde behov for å presisere dette, og at dette ble vedtatt i Innst. 38 L (2023–2024). Disse medlemmer legger til grunn at dette følges opp.

Komiteens medlem fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen i oppfølging av vedtak 760 (2022–2023) lener seg på «Grønn bok», eller «Regjeringas klimastatus- og plan, særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2023–2024)», og en ny stortingsmelding i 2024 om perioden til 2035, ikke først og fremst 2030.

Disse medlemmer understreker at regjeringens grønne bok ikke inneholder planlagt politikk for å nå klimamålene, bare planlagt politikk for å kutte utslippene med omtrent 35 pst. og lovnader om å vurdere flere grep.

På bakgrunn av dette ble det vedtatt i Stortingets behandling av Innst. 38 L (2023–2024) at

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i løpet av våren 2024, med en stortingsmelding som viser hvordan Norge skal kutte utslippene i perioden frem mot 2030, i tråd med Norges klimamål.»

Disse medlemmer forventer at dette vedtaket faktisk følges opp og mener at vedtak 760 (2022–2023) ikke kan anses fulgt opp før dette er gjort.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil minne om at regjeringen i henhold til Klimaloven skal gjøre rede for hvordan Norge ligger an til å nå klimamålene i de årlige statsbudsjettene. Dette medlemmer bekymret for at regjeringen setter nye klimamål uten å legge fram tiltak og virkemidler som kan nå dem. Dette medlem viser til vedtak 42 (2023–2024) der flertallet understreker viktigheten av at regjeringen legger fram en klimaplan med konkrete virkemidler som er tilstrekkelige ambisiøse til å nå klimamålet i 2030.

3.2.8 VEDTAK 919 (2022–2023)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti er opptatt av at vedtaket følges opp raskt i 2024, og

merker seg at Miljødirektoratet har anbefalt karbonfjerning som et virkemiddel i klimapolitikken.

3.2.9 VEDTAK 672 (2017–2018), 690 OG 691 (2020–2021)

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til anmodningsvedtak nr. 672, 691 og 690.

16. november 2023 sendte advokatfirmaet SANDS på vegne av berørte havnevesen og interessenter i Verdensarvfjordene våre en klage til ESA (EFTA Surveillance Authority) en formell klage på regjeringen sin oppfølging av Stortinget sine vedtak.

I februar 2021 behandlet Stortinget et representantforslag om å utsette nullutslippskravet i verdensarvfjordene som ble enstemmig vedtatt i Stortinget i 2018. Stortinget vedtok å opprettholde vedtaket om nullutslippskrav for turistskip og ferjer i verdensarvfjordene så snart det kan gjennomføres teknisk, og senest innen 2026. Stortinget konkluderte også med to nye anmodningsvedtak, vedtak 690 og 691. Stortinget ba regjeringen foreslå tiltak som sikrer verdensarvfjordene som anløpshavn for cruisebåter også etter 2026, blant annet ved at staten sikrer etablering av landstrøm i Flåm som planlagt innen 2022. Sjøfartsdirektoratet peker på biogass som en løsning frem til 2035. Menon har i sin vurdering av den samfunnsøkonomiske analysen av nullutslippskravet i verdensarvfjordene gjort rede for hvordan en løsning med krav om biogass kun flytter cruise-trafikken ut av verdensarvfjordene og til andre norske fjorder uten tilsvarende krav. Og at dette gir negative konsekvenser for verdiskapningen, sysselsettingen og bosetningen knyttet til destinasjonene Flåm og Geiranger. I Aurland er 70 pst. av næringslivet knyttet til reiseliv og derfor er det nødvendig at tiltakene som foreslås sikrer verdensarvfjordene som anløpshavn for cruisebåter også etter 2026, jf. vedtak 691.

Aurland Hamnevesen KF har kostnadsregnet landstrømanlegget til 91 mill. kroner pluss kostnader med nødvendige kai tilpasninger på 35 mill. kroner. ENOVA har gitt tilsagn om 27. mill. kroner til landstrømanlegg i Flåm. Realisering er derfor avhengig av at det fremdeles kommer mange skip til Flåm, eller at staten stiller opp utover ENOVA-støtten. DNV har vist at utslippene blir kuttet med to tredjedeler dersom skipene bruker landstrømanlegg. Både reduserte utslipp og på sikt nullutslipp er derfor avhengig av at landstrømanlegg er på plass. Stortinget har lagt til grunn at også verdensarvfjordene skal ha cruiseanløp i framtiden. Derfor har det med en beslutning som sikrer både aktivitet og reduserte utslipp. Å få landstrøm på plass bør derfor ha høyeste prioritet, jf. vedtak 691 i Stortinget. Jmfør vedtak 690 har Stortinget bedt regjeringen bidra til gjennomføring av tiltak initiert av lokale og regionale

myndigheter, som reduserer utslipp i verdensarvfjordene. Landstrøm er et slikt tiltak, og regjeringen må således intensivere arbeidet med å realisere landstrøm.

3.3 Regjeringens klimastatus og -plan (Grønn bok). Særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2023–2024)

Komiteens medlemmer fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til Norges klimaavtale med EU fra 2019. Disse medlemmer forutsetter at forpliktelsen innen areal, arealbruksendring og skog følges opp i tråd med avtalen.

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at Klimastatus og -plan (særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2023–2024)) er regjeringens rapportering til Stortinget under klimaloven. Klimaloven lovfester at regjeringen i budsjettproposisjonen skal redegjøre for:

- Hvordan Norge kan nå klimamålene for 2030 og 2050.
- Klimaeffekten av fremlagt budsjett.
- Utviklingen i utslipp og opptak av klimagasser.
- Framskrivninger av utslipp og opptak og gjennomføring av klimamålene for 2030 og 2050.
- Hvordan Norge kan forberedes på og tilpasses klimaendringene.
- En oversikt over sektorvise utslippsbaner innenfor ikke-kvotepliktig sektor og hvilke type tiltak som vil være nødvendig for å realisere disse.
- Status for Norges karbonbudsjett, også innenfor et eventuelt klimasamarbeid med EU.

Disse medlemmer mener Klimastatus og -plan er en nyttig løypemelding for hvordan vi ligger an for å nå klimamålene, men ikke en tilstrekkelig etterlevelse av Klimaloven. Disse medlemmer mener vi trenger et reelt styringssystem for klimapolitikken, og at Klimastatus og -plan ikke svarer på dette. Et reelt styringsverktøy for klimapolitikken bør koble effekten av det regjeringen foreslår i statsbudsjettet til utviklingen i utslippene, slik at Stortinget kan vurdere om budsjettforslaget i tilstrekkelig grad bidrar til å nå klimamålene. Et klimabudsjett bør også vise hvilke andre virkemidler regjeringen planlegger for å nå klimamålene, som ikke er en del av statsbudsjettet, slik at Stortinget får et godt bilde av helheten i klimapolitikken.

Disse medlemmer mener det trengs et fullstendig klimabudsjett sammen med en oppdatert klimaplan som viser hvordan vi skal nå Norges klimamål på mellomlang og lang sikt. Et klimabudsjett må vise hvor mye som kuttes, når det skal skje, hvem som har ansvaret og sikre at det rapporteres på tiltaket tilsvarende regnskapsrapportering på pengebudsjettet. Alle

relevante beslutninger regjeringen gjør må klimavurderes slik at helheten i politikken sikrer at klimamålene innfris.

Komiteens medlemmer fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener videre at det er uheldig at Klimastatus og plan legges fram som et tillegg til Prop.1 S (2023–2024) og dermed ikke fått en behandling i Stortinget.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig legge frem en forbedret Klimastatus og -plan for 2024 som inneholder en forpliktende opptrappingsplan med tidfestede tiltak og virkemidler som sørger for at Norge når sitt klimamål innmeldt til FN under Parisavtalen. Dokumentet skal inneholde utslippsbudsjetter for ikke-kvotepliktig sektor for hvert år fra og med 2024, sektorvise mål for utslippskutt i Norge, og et utslippsbudsjett som viser hvordan Norge innfrir sine klimaforpliktelser i skog- og arealbrukssektoren.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Klimastatus og -plan (Særskilt vedlegg til Prop. 1 S (2023–2024)) som rapporterer at Norge ligger an til å få et årlig nettoutslipp på om lag 6,7 mill. tonn CO₂-ekvivalenter fra skog- og arealbrukssektoren, til sammen 33,5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter over perioden 2021–2025.

Dette medlem viser videre til Prop. 1 S Tillegg 1 (2023–2024): Endring av Prop. 1 S (2023–2024) Statsbudsjettet 2024 under Klima- og miljødepartementet (fullmakt for kjøp av skogkreditter og utslippsenheter), der det vises til at underskuddet kan reduseres til om lag 16 mill. tonn CO₂-ekvivalenter dersom Norge får bruke en kompensasjonsmekanisme i EU-regelverket.

Dette medlem vil understreke alvorligheten av utslippsgapet i skog- og arealbrukssektoren og vil påpeke at dette er et resultat av årevis med rasering og nedbygging av norsk natur. Dette medlem er svært kritisk til at Norge må ta i bruk skogkreditter for å redusere utslippsgapet i Norges forpliktelser i skog- og arealbrukssektoren, men anerkjenner at dette reelt sett er den eneste muligheten Norge har for å dekke underskuddet for 2024 og også eventuelt 2025. Dette medlem vil understreke at godt vern og fornuftig forvaltning av skog og areal er det eneste virkemiddelet som sikrer at Norges utslippsgap i sektoren reduseres, og mener det er avgjørende at Norge ikke lar handel med skogkreditter bli en hvilepute for å ta vare på natur framover.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at norsk skog forvaltes slik at Norge ikke er avhengig av å kjøpe skogkre-

ditter for å innfri krav under EUs klimaregelverk i skog- og arealbrukssektoren fra og med 2025.»

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for økt lokal energiproduksjon og energiproduksjon på gråarealer i forbindelse med revidert budsjett i 2024.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen instruere NVE om å prioritere raskere saksbehandling av småkraftkonsesjoner for å styrke kraftbalansen på kort sikt.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre at tiltak for å utvikle kommersielle verdikjeder for utvikling og bruk av blått hydrogen likebehandles med grønt hydrogen i virkemiddelapparatet.

Forslag fra Høyre, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utrede ulike modeller med energispare sertifikater, herunder om energispare sertifikater kan være et mer effektivt verktøy for å redusere energibruk enn dagens støtteordninger, og komme tilbake til Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett i 2024.

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sørge for en uavhengig evaluering av innsatsen mot pukcellaks generelt og i Tana-vassdraget spesielt.

Forslag fra Høyre, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen stille krav til gjenvinning av spillvarme fra prosesser som avgir mye varme, for eksempel industrianlegg, avfallsforbrenning, datasentre og hydrogenproduksjon.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utrede innføring av fleksible energikrav til rehabilitering i byggeteknisk forskrift,

slik at flere byggeiere velger å rehabilitere bygg med effektive energiløsninger i stedet for å rive.

Forslag fra Høyre, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen endre Enova-støtten til solenergi til å omfatte batterilagring og systemer for smartstyring av strøm fra solcelle.

Forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utrede karbondifferansekontrakter eller tilsvarende egnede virkemidler som effektivt kan skalere utslippsreducerende tiltak i industrien, og komme tilbake til Stortinget senest i revidert nasjonalbudsjett 2024.

Forslag fra Høyre:

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som gjør at petroleumsindustrien i større grad kan søke om midler fra forskningsprogrammer som i dag er begrenset til forskningsinstitutt, herunder programmer som omhandler tidlig-fase teknologier.

Forslag fra Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen om en årlig rapportering på måloppnåelse ved fremleggelse av statsbudsjettet på et mål om at elforbruket i bygg ikke skal overstige 54 TWh i 2030.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen iverksette arbeidet med en supplerende nasjonalparkplan som skal sikre et representativt vern av norsk natur.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en Naturkur 2030-rapport etter modell fra Klimakur 2030. Rapporten skal inneholde forslag til kostnadsberegnete tiltak, virkemidler og mekanismer som viser hvordan vi kan gjøre Norge arealnøytralt innen 2030 og innfri målene i Naturavtalen.

Forslag 14

Stortinget setter et mål om produksjon av 5 TWh biogass i 2030, og ber regjeringen utarbeide en plan for å nå dette målet.

Forslag fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen om at prioriteringer og den faktiske fordelingen av midler til satsinger og tiltak framkommer på en oversiktlig måte i framtidige budsjettforslag.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen umiddelbart igangsette arbeid med å få utpekt langt flere prioriterte arter og utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven, i tråd med Stortingets uttalte ambisjoner på dette området.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen i løpet av første halvår 2024 legge frem en plan for hvordan målet om 10 pst. vern av den produktive skogen kan nås senest innen 2030.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen lage en plan for hvordan 30 pst. av Norges havområder kan vernes innen 2030.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen sikre at ordningen med utvalgte kulturlandskap utvides til minst 100 utvalgte kulturlandskap innen 2027.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen forby bruk av fossil fyring i industrien fra og med 2030.

Forslag fra Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen raskest mulig legge frem en forbedret Klimastatus og -plan for 2024 som inneholder en forpliktende opptrappingsplan med tidfestede tiltak og virkemidler som sørger for at Norge når sitt klimamål innmeldt til FN under Parisavtalen. Dokumentet skal inneholde utslippsbudsjetter for ikke-kvotepliktig sektor for hvert år fra og med 2024, sektorvise mål for utslippskutt i Norge, og et utslippsbudsjett som viser hvordan Norge innfrir sine klimaforpliktelser i skog- og arealbrukssektoren.

Forslag fra Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen inngå en tilleggsavtale med Enova som gir dem et større ansvar for å sikre at målene i Norges klimaavtale med EU nås, som delmålene som er vedtatt for transportsektoren. Enova må gis ansvar for etablering av et nasjonalt nett av fyllestasjo-

ner for flytende biogass og minst 30 fyllestasjoner for hydrogen innen 2028.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen etablere en egen ordning med tilskudd til gratis energirådgivning.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om at elforbruket i bygg maksimalt skal utgjøre 54 TWh i 2030.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen gi NVE i oppdrag å kvantifisere alle tiltak i handlingsplanen for energieffektivisering, slik at effekt av virkemidler synliggjøres og dermed gir mulighet for justering.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen sikre at nye programmer for energikartlegging og forbedring av energitilstand i borettslag, sameier og yrkesbygg får en varighet og finansiering frem til 2030, og at dette sikres i dialog og avtaleverk med Enova.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen gjennomføre et prøveprosjekt hvor småhus får en investeringsstøtte på 30 pst. ved gjennomføring av energitiltak hvis summen av alle tiltak medfører en reduksjon i energiforbruket på minimum 20 pst. Tiltakene må være anbefalt av en godkjent energirådgiver som steg i en helhetlig oppgradering på samme måte som for borettslag og sameier.

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2024 fremme forslag om å styrke bevilgningene til naturkartlegging i områder som er aktuelle for havvind og legge frem en helhetlig plan for dette.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen legge frem et nasjonalt naturregnskap og naturbudsjett for Stortinget årlig.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen i den varslede handlingsplanen for naturmangfold sette et mål om arealnøytralitet og utarbeide mekanismer som sikrer at Norge blir arealnøytralt innen 2025 og naturpositivt innen 2030.

Forslag 31

Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet for 2025 dekke minst en tredjedel av kostnaden for ansettelse nye klima og miljørådgivere i kommuner og fylkeskommuner.

Forslag 32

Stortinget ber regjeringen gjøre klimasatsordningen til en permanent ordning.

Forslag 33

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en ny global finansieringsordning for å finansiere tiltak som skal beskytte og restaurere livet i havet.

Forslag fra Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 34

Stortinget ber regjeringen sikre fast og forutsigbar bevilgning til Runde miljøsentere over statsbudsjettet.

Forslag fra Rødt:

Forslag 35

Stortinget ber regjeringen legge fram et anslag på kostnaden for å oppgradere alle avløpsanlegg som trenger økt rensing i tilknytning til Oslofjorden, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2024.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 36

Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kommuner reviderer sine areal og reguleringsplaner innen 2027 for sikre at planene er i tråd med gjeldende regelverk for natur, og at planlagt utbygging av natur reduseres med minst 50 pst.

Forslag 37

Stortinget ber regjeringen i revidert budsjett for 2024 legge frem forslag om at staten skal dekke 25 pst. av kommunenes kostnader for å redusere sine utslipp.

Forslag 38

Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet 2025 sette av minst 1 mrd. kroner til skogvern årlig.

Forslag 39

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2024 etablere en tilskuddsordning for opprydding av blyammunisjon ved skytebaner.

Forslag 40

Stortinget slår fast at norske klimamål skal innfris gjennom kutt på norsk territorium og ikke gjennom kjøp av klimavoter i utlandet.

Forslag 41

Stortinget ber regjeringen sikre at norsk skog forvaltes slik at Norge ikke er avhengig av å kjøpe skogkreditter for å innfri krav under EUs klimaregelverk i skog- og arealbrukssektoren fra og med 2025.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A og B fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteens tilråding C fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 12 (Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
				Utgifter
954		Petoro AS		
	70	Tilskudd til administrasjon	396 108 000	
1800		Energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	246 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	33 000 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	11 700 000	
	71	Norsk Oljemuseum	16 200 000	
	72	Tilskudd til petroleums- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	14 000 000	
1810		Sokkeldirektoratet		
	1	Driftsutgifter	346 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	102 500 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	57 500 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	899 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	91 000 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	332 000 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	200 000 000	
	26	Reguleringsmyndigheten for energi.....	81 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	29 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	105 000 000	
	62	Tilbakeføring av produksjonsavgift fra landbasert vindkraft.....	338 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	18 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 100 000	
	75	Stønad til husholdninger for ekstraordinære strømutfgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	9 750 000 000	
	76	Stønad til husholdningskunder av nærvarmeanlegg, <i>kan overføres</i>	22 500 000	
1825		Energieffektivisering og -omlegging		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	50	Overføring til Klima- og energifondet til tiltak for mer effektiv energibruk og et mer fleksibelt energisystem.....	880 000 000	
	60	Tilskudd til energiltak i kommunale bygg, <i>kan overføres</i>	300 000 000	
1850		Klima, industri og teknologi		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	131 000 000	
	50	Norges forskningsråd og Gassnova - forskning og teknologiutvikling for fremtidens energisystem.....	1 008 200 000	
	70	Gassnova SF	106 800 000	
	71	Teknologisenter Mongstad	90 000 000	
	72	Langskip - fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	2 600 000 000	
	75	Norwegian Energy Partners.....	26 400 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer.....	26 000 000 000	
		Totale utgifter		44 331 608 000

Inntekter

4800		Energidepartementet		
	70	Garantiprovisjon, Gassco.....	2 000 000	
4810		Sokkeldirektoratet		
	1	Gebyrinntekter.....	30 700 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter.....	57 500 000	
	10	Refusjoner.....	300 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter.....	11 500 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter.....	70 000 000	
	40	Flom- og skredforebygging	38 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	383 400 000 000	
	2	Driftsutgifter	-53 400 000 000	
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter.....	-1 700 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	4	Avskrivninger	-29 100 000 000	
	5	Renter av statens kapital	-3 300 000 000	295 900 000 000
	30	Avskrivninger		29 100 000 000
	80	Renter av statens kapital		3 300 000 000
Totale inntekter				328 510 000 000

II

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2024 kan overskride bevilgningen under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

III

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan utgiftsføre uten bevilgning under:

1. kap. 954 Petoro AS, post 71 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

IV

Forpliktelses under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

V

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsvis andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

VI

Forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

VII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 millioner Sm³ oljeekvivalenter.

IX

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

X

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XI

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2024 kan gi Petoro AS fullmakt til å posere inn- og utbetalinger for SDØE mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler m.m.

XII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 45	kap. 4820 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1635 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XIII

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Energidepartementet	
	21 Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810	Sokkeldirektoratet	
	21 Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21 Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
	22 Flom- og skredforebygging	200 mill. kroner
	25 Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	50 mill. kroner

XIV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1800	Energidepartementet	
	72 Tilskudd til petroleums- og energiformål	10 mill. kroner
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60 Tilskudd til flom- og skredforebygging	350 mill. kroner
	72 Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1850	Klima, industri og teknologi	
	70 Gassnova SF	20 mill. kroner

XV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2024 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 15 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

B.

Rammeområde 13**(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2024 bevilges under:

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
Utgifter			
1400	Klima- og miljødepartementet		
	1 Driftsutgifter	326 316 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	87 156 000	
	71 Internasjonale organisasjoner	94 355 000	
	74 Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 796 000	
	76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	103 744 000	
1410	Kunnskap om klima og miljø		
	21 Miljødata	445 396 000	
	23 Mareano, <i>kan overføres</i>	68 037 000	
	50 Grunnbevilgninger til miljøinstituttene under Norges forskningsråd	242 217 000	
	51 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	408 877 000	
	70 Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	55 883 000	
1411	Artsdatabanken		
	1 Driftsutgifter	40 350 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	11 606 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	32 906 000	
1412		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	387 914 000	
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter	159 464 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	862 670 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	635 824 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i> ..	161 801 000	
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	23 054 000	
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering, <i>kan overføres</i>	145 452 000	
	32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	815 265 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	8 645 000	
	60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging.....	53 226 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	283 800 000	
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	56 625 000	
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	340 000	
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt.....	1 279 000	
	66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	45 632 000	
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	27 363 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	73 898 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien.....	6 446 997 000	
	75	Utbetaling for vrakpant til kjøretøy og tilskudd til kassering av fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	416 350 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	247 800 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 276 000	
	78	Friluftslivsformål, <i>kan overføres</i>	210 896 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	492 000	
	80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	165 942 000	
	81	Verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	13 192 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	8 753 000	
	85	Besøksenter for natur og verdensarv, <i>kan overføres</i>	112 135 000	
	86	Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	57 354 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	9 005 000	
	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under post 21</i>	39 135 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	39 667 000	
1425		Fisketiltak		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter.....	300 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	16 386 000	
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet.....	7 481 669 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter.....	254 830 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	145 706 000	
	50	Stipend.....	597 000	
1472		Svalbards miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond.....	15 000 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	266 000	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	26 633 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	30 856 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 798 000	
	22	Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter.....	67 459 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	4 100 835 000	
		Totale utgifter		25 863 297 000
Inntekter				
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter.....	518 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet.....	39 231 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter.....	6 721 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet.....	58 745 000	
	6	Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvernavdelinger.....	39 249 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet.....	5 928 000	
	9	Internasjonale oppdrag.....	39 545 000	
	40	Salg av eiendom og innløsning av festetomter i statlig sikrede friluftslivsområder.....	1 069 000	
	50	Overføringer fra andre statlige regnskaper.....	6 000 000	
	85	Overføringer fra andre.....	1 000 000	
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning.....	1 127 000	
4471		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter.....	7 327 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting.....	71 835 000	
	21	Inntekter, Antarktis.....	16 048 000	
4481		Salg av klimakvoter		
	1	Salgsinntekter.....	2 826 518 000	
		Totale inntekter		3 120 861 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1420 post 1	kap. 4420 postene 1, 50 og 85
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6 og 9
kap. 1420 post 30	kap. 4420 post 40
kap. 1420 post 32	kap. 4420 post 41
kap. 1423 post 1	kap. 4423 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan:

1. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.

2. overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6 med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimakvoter under Parisavtalens artikkel 6

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 8 200 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6. I tillegg kan Klima- og miljødepartementet gi tilsagn om kjernestøtte til Global Green Growth Institute (GGGI) fra kvotekjøpsprogrammet.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gjøre bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1411	Artsdatabanken	
	21 Spesielle driftsutgifter	12 mill. kroner
1420	Miljødirektoratet	
	31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering	8 mill. kroner
	32 Statlige erverv, vern av naturområder	340,8 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post Betegnelse	Samlet ramme
1411	Artsdatabanken	
	70 Tilskudd til å styrke kunnskap om og formidling av naturmangfoldet	16,6 mill. kroner
1420	Miljødirektoratet	
	30 Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	45 mill. kroner
	61 Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	417,2 mill. kroner
	62 Tilskudd til grønn skipsfart	190,3 mill. kroner
	71 Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78 Friluftslivsformål	28 mill. kroner
1428	Enova SF	
	50 Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73 Klima- og skogsatsingen	2 460 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 9,3 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program, Bio-Carbon Fund plus og Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW).
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund, Inter-American Development Bank (IDB) og Perus nasjonale miljøfond Profonanpe kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling for fremtidige utslippsreduksjoner

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Emergent Forest Financing Accelerator kan utbetales med

det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtaket fra 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalte fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73, kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottakeren.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare vilkår.

XIII

Fullmakt til å avhende areal innkjøpt for verneformål eller friluftslivsformål og for makeskifte i forbindelse med gjennomføring av skogvern

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som Miljødirektoratet forvalter, for inntil 25 mill. kroner.

XIV

C.

Fullmakt for kjøp av skogkreditter og utslippsenheter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan inngå avtaler og intensjonsavtaler om kjøp av skogkreditter og utslippsenheter innenfor en samlet ramme på 3 000 mill. kroner under kap. 1481 Klimakvoter, post 25 Fleksible mekanismer under klimasamarbeidet med EU.

Stortinget ber regjeringen utrede å utvide dagens forbud mot bruk av mineralolje til permanent oppvarming til å inkludere fossil gass med sikte på innføring fra 2028. Konsekvensene for sikkerhet, beredskap og sjølforsyning skal særskilt vektlegges i konsekvensutredningen av endringen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. desember 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder og ordf. for kap. 1800 og 4800

Une Bastholm

ordf. for kap. 1400 og 4400

Ola Elvestuen

ordf. for kap. 2440 og 5440

Lars Haltbrekken

ordf. for kap. 1850

Mani Hussaini

ordf. for kap. 1472

Stein Erik Lauvås

ordf. for kap. 1425

Sofie Marhaug

ordf. for kap. 1410

Linda Monsen Merkesdal

ordf. for kap. 1481, 1482 og 4481

Aleksander Øren Heen

ordf. for kap. 1422

Gro-Anita Mykjåland

ordf. for kap. 1820, 1825 og 4820

Hans Inge Myrvold

ordf. for kap. 1411 og 4411

Marius Arion Nilsen

ordf. for kap. 1423 og 4423

Kjell Ingolf Ropstad

ordf. for kap. 1471 og 4471

May Britt Lagesen

ordf. for kap. 1412

Bård Ludvig Thorheim

ordf. for kap. 1428 og 1474

Ove Trellevik

ordf. for kap. 954, 1810 og 4810

Mathilde Tybring-Gjedde

ordf. for kap. 1420 og 4420

VEDLEGG

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets presidentskap
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/2049-

Dato
16. oktober 2023

Prop. 1 S (2023-2024) for budsjettåret 2024 - rettebrev

Vi viser til Klima- og miljødepartementets Prop. 1 S (2023-2024) for budsjettåret 2024. Det er behov for å orientere om enkelte feil og utelatelser i proposisjonsteksten.

Side 41, i tabell for overførbare poster har overført beløp til 2023 ikke kommet med. Videre fremkommer det at kap. 1420 postene 60 og 66 er overførbare. Det er ikke tilfellet. Tabellen erstattes i sin helhet med en ny, se vedlegg.

Side 117:

Kap. 1420 post 60 og 66 er ikke overførbare, stikkordet skal strykes. Rette betegnelser blir:
Post 60 Tilskot for å vareta naturmangfold i kommuneplanlegging
Post 66 Tilskot til kommunar for å betre tilgangen til strandsona langs Oslofjorden

Side 120, spalte 1, 7. avsnitt:

«Frå kap. 1420, post 39, er det flytta 3,6 mill. kroner til styrking av statsforvaltarane i arbeidet med marin forsøpling.»

Skal rettes til:

Frå kap. 1420, post 39, er det flytta 3,6 mill. kroner til styrking av statsforvaltarane i arbeidet på forureiningsområdet.

Side 200, spalte 2, første avsnitt:

«Foreslått løyving knytt til programkategorien for 2024 er på 538,04 mill. kroner. Dette er ein auke på om lag 47,5 mill. kroner, eller 9,7 pst. samanlikna med saldert budsjett for 2023. Auken kjem i hovudsak av 10 mill. kroner ekstra til drifts- og investeringstilskot til Kings Bay AS, ein venta auke av inntektene til Svalbards miljøvernfond og prisjustering.»

Skal rettes til:

Foreslått løyving knytt til programkategorien for 2024 er på 553 mill. kroner. Dette er ein auke på om lag 62,6 mill. kroner, eller 12,8 pst. samanlikna med saldert budsjett for 2023. Auken kjem i hovudsak av 10 mill. kroner ekstra til drifts- og investeringstilskot til Kings Bay AS, 25 mill. kroner til forprosjektet knytt til å oppgradere forskingsstasjonen Troll og ein venta auke av inntektene til Svalbards miljøvernfond og prisjustering.

Side 201, spalte 1, under post 21:

«Det blir foreslått ei løyving på 145,7 mill. kroner på posten for 2024. Løyvinga er prisjustert.»

Skal rettes til:

Det blir foreslått ei løyving på 145,7 mill. kroner på posten for 2024. Posten er auka samla sett med 31,8 mill. kroner. Posten er auka med 25 mill. kroner til forprosjekt knytt til oppgraderinga av forskingsstasjonen Troll. Øvrig auke er prisjustering.

Side 205, spalte 2, under post 70:

«...Foreslått løyving er på om lag 30,9 mill. kroner på posten for 2023.»

Skal rettes til:

...Foreslått løyving på posten er på om lag 30,9 mill. kroner for 2024.

Med hilsen

Andreas Bjelland Eriksen

Kopi

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
Energi- og miljøkomiteen Stortinget

****Under Klima- og miljødepartementet blir stikkordet "kan overførast" foreslått knytt til desse postane utanom postgruppe 30-49**

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Nemning	Overført til 2023	Forslag 2024
1400	74	Tilskot til AMAP	60	5 796
1400	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	12 980	101 744
1410	23	MAREANO	7 041	68 037
1411	21	Spesielle driftsutgifter	69	11 606
1411	70	Tilskot til å styrkje kunnskap om og formidling av naturmangfaldet	1 339	32 906
1420	23	Oppdrags- og gebyrrelatert verksemd		161 801
1420	61	Tilskot til klimatiltak og klimatilpassing	42 365	163 800
1420	62	Tilskot til grøn skipsfart	13 116	56 625
1420	69	Oppryddingstiltak	56 271	45 632
1420	71	Marin forsøpling		27 363
1420	73	Tilskot til rovvilttiltak	5 940	73 898
1420	78	Friluftslivsformål	10 304	205 896
1420	79	Oppryddingstiltak	430	492
1420	80	Tilskot til tiltak for å ta vare på natur	7 806	144 942
1420	81	Verdiskaping basert på naturarven	1 000	13 192
1420	85	Besøkssenter for natur og verdensarv	568	107 135
1424	71	Marin forsøpling	6 692	
1425	70	Tilskot til fiskeformål	30	16 386
1429	22	Fleirårige prosjekt kulturminneforvaltning	12 179	32 185
1429	70	Tilskot til automatisk freda og andre arkeologiske kulturminne	10	41 522
1429	71	Tilskot til freda kulturminne i privat eige, kulturmiljø og kulturlandskap	2 319	151 889
1429	72	Tilskot til tekniske og industrielle kulturminne	304	62 298
1429	73	Tilskot til bygningar og anlegg frå mellomalderen og brannsikring	30 623	57 850
1429	74	Tilskot til fartøyvern	13	75 120
1429	75	Tilskot til fartøyvernssenter	4 202	18 552
1429	77	Tilskot til verdiskapingsarbeid på kulturminneområde	4 957	7 986
1429	79	Tilskot til verdsarven	1 997	56 785
1471	21	Spesielle driftsutgifter	4 678	145 706
1474	01	Lønn og godtgjørelser		266
1474	50	Tilskot til statlege mottakarar		26 633
1474	70	Tilskot til private mottakarar	135	30 856
1481	01	Driftsutgifter	129	2 798
1481	22	Internasjonalt samarbeid under Parisavtalens artikkel 6	4 876	120 000
1482	73	Klima- og skogsatsinga	3 123	3 100 835

